

Ljudi i demoni

Kako pali duhovi kušaju savremenog čoveka

Sveštenik Rodion Petrogradski

UČENJE O PALIM DUHOVIMA PREMA SVETOM PISMU I SVETOOTAČKOM PREDANJU

- Predgovor
- Anđeli, uzroci njihovog stvaranja i njihova svrha
- Đavo, pali duhovi i uzroci njihovog pada
- Spoljašnji izgled, telesni sastav i svojstva palih duhova
- Mesto boravka palih duhova
- Načini delovanja zlih duhova na ljude
- Zašto su demonima potrebna žrtvoprinošenja (suština idolopoklonstva)?
- Zašto većina ljudi ne vidi duhove i ne oseća njihov uticaj na sebe
- Načini delovanja ljudi na zle duhove
- Uzroci zbog kojih Gospod dopušta postojanje zlih duhova
- O odgovarajućem odnosu prema demonima

ASTROLOGIJA I MAGIJA U SVETLOSTI PRAVOSLAVNOG UČENJA

- Uvod
- Šta kaže zvanična nauka o astrologiji
- Istorija porekla magije i astrologije
- Crkva i astrologija
- Sveti Oci, učitelji Crkve i njihov odnos prema astrologiji
- Uzroci podudaranja nekih astroloških predskazanja s realnošću
- Astrologija i Rođenje Hristovo
- Astrologija i savremenost

EKSTRASENSI: NJIHOVO POREKLO I SUŠTINA (PRAVOSLAVNI POGLED)

- Iz dubine vekova
- Tri vrste prozorljivosti
- Joga
- O lečenju biopoljem
- Džuna, Kašpirovski i drugi
- "Isclitelji" o sebi
- Ekstrasensi u Crkvi
- Baba Vanga
- Po daru Božjem
- Zaključak

FENOMEN NLO PREMA UČENJU PRAVOSLAVNE CRKVE

- Uvod
- Istorija porekla NLO
- Savremena svedočanstva o fenomenu NLO
- Slučajevi kontakta zemljana sa "vanzemaljcima"
- Načini kušanja hrišćanskih podvižnika od strane zlih duhova (prema materijalima žitija Svetih)
- Uporedna analiza kontakata i uticaja NLO i demona na ljude
- _Kontakteri sa NLO

POJAVA POLTERGAJSTA U SVETLOSTI SVETOOTAČKOG UČENJA

- Pojava Poltergajsta u svetlosti svetootačkog učenja

MISTIČNI KORENI ZLOČINAŠTVA

- **Mistični koreni zločinaštva**

ZAKLJUČAK

- **Zaključak**

Neka vaskrsne Bog, i neka se razveju neprijatelji Njegovi, i neka beže od lica Njegova oni koji Ga mrze. Neka iščeznu kao što iščezava dim, kao što se topi vosak na domaku ognja; tako neka izginu đavoli pred licem onih koji ljube Boga i osenjuju se krsnim znakom i koji radosno govore: Raduj se, prečasn i životvorni krste Gospodnji, koji progoniš đavole silom rassetog na tebi Gospoda našeg Isusa Hrista Koji je sišao u pakao i satio silu đavolsku i koji nam je darovao Tebe, krst Svoj časni, za prognanje svakoga protivnika. O, prečasn i životvorni krste Gospodnji, pomaži mi uvek sa svetom Vladarkom Djevom Bogorodicom, i sa svima svetima u vekove! Amin.

Predgovor

Svako doba postavlja pred hrišćanina svoje nove probleme i pitanja koja zahtevaju brzo promišljanje i rešavanje u duhu svetootačke tradicije. Čovekov razum je tako ustrojen da ne trpi praznine i ako nema jasnog i razgovetnog odgovora na postavljena pitanja, nastali vakuum se ipak nečim ispunjava, pa makar to bila i neproverena, često i lažna mišljenja. Prihvatanje nehrišćanskog, eklektičnog viđenja prirode nastalog fenomena može dovesti do iskrivljavanja duhovnog života hrišćanina, može ga odvesti na pogibeljan i pogrešan put.

XX vek je postavio pred vernicima svoje probleme i pitanja od kojih mnoga nisu bila razrađena od strane Svetih Otaca iz prošlih vekova zbog toga što se ona pred njima jednostavno nisu ni pojavljivala.

Zadatak našeg rada jeste da osvetlimo neke od nastalih problema na osnovu Svetog Pisma i svetootačkog predanja. Time se i objašnjava opšti naziv rada - *Pravoslavlje i savremenost*. Posebna pitanja pak, na koja pokušavamo da odgovorimo u ovoj knjizi, posvećena su tome kako pali duhovi kušaju savremenog čoveka, što je i odredilo njen drugi naziv.

Da bismo bolje shvatili prirodu demonskih pojava koje se dešavaju u savremenom svetu neophodno je da poznamo istoriju pojavljivanja, prirodu i sastav, sposobnosti i mogućnosti, kao i ciljeve i zadatke koje imaju pali duhovi u materijalnom svetu. Odgovoru na ova pitanja posvećeno je prvo poglavlje - „Učenje o palim duhovima prema Svetom Pismu i svetootačkom predanju“. Ovo poglavlje ne pretenduje na osvetljenje predmeta demonologije u svoj njegovoj punoti, za to bi bili potrebni mnogi i mnogi tomovi knjiga. Ovde je pak u sažetom obliku predstavljen

materijal koji je neophodan za bolje razumevanje kasnijih poglavlja.

U drugom poglavlju knjige razmatra se tako popularna lažna nauka astrologija, koja se danas tako bestidno propagira, a zajedno s njom i magija, budući da obe imaju zajedničko poreklo i usmerenost. Karakteristična osobina ove struje okultizma u današnjoj etapi jeste njeno izlaganje koje je nalik na nauku, to jest, njeno izlaganje u onom obliku kojem ga najbolje usvaja čovek XX veka. Radi toga se za izračunavanje horoskopa koriste kompjuteri i druga dostignuća tehničkog progressa, upotrebljava se specifična terminologija. Ali ovde treba jasno shvatiti da s naukom astrologija nema nikakve veze, jer ona je u celini i u potpunosti zasnovana na mistici.

U trećem poglavlju se razmatra pitanje ekstrasensa, njihovog porekla i suštine, prikazan je demonski karakter izvora ekstrasenzornih darova, otkrivena je tragičnost sudbine onih koji su krenuli tim putem ili koriste usluge ekstrasensa.

Većina savremenih ljudi veruje u postojanje vanzemaljskih civilizacija, „starije braće po razumu“, teži kontaktu s njima i očekuje od njih pomoć. Tome u mnogome doprinose pojave NLO, slučajevi kontakata takozvanih vanzemaljaca s ljudima. Demonski karakter ovakvih pojava zapazili su još Sveti Oci iz prošlosti, a izvesne promene u oblicima delovanja palih duhova izazvane su težnjom da se prilagode psihi čoveka našeg doba. Razotkrivanju ovih stavova je posvećeno četvrto poglavlje.

Na stranicama savremene štampe često promiču beleške o abnormalnim pojavama koje se dešavaju u ovom ili onom stanju. Iz zidova curi voda, nameštaj leti po vazduhu, domaćini dobijaju povrede od nevidljivih ruku. Sada je tim pojavama dat lep nemački naziv - *poltergajst*. Kod hrišćanskih vernika nekad se to nazivalo đavoljim poslom ili delovanjem nečiste sile koja je kroz strastvenost i neverovanje ljudi stekla takvu moć i vlast u našem svetu. Peto poglavlje ove knjige posvećeno je razotkrivanju suštine ovog fenomena.

Savremeno društvo se zgražava nad strašnim, krvavim i besmislenim zločinima koje često vrše spolja sasvim pristojni ljudi, od kojih niko nije mogao da očekuje takva zlodela. Gde su koreni ovih zločina, u čemu je njihov uzrok? Uzrok leži u mističnom, u onostranom planu čovekovog postojanja, i time se bavi šesti odeljak knjige.

Autor moli od čitaoca oprostaj zbog nedostataka i grešaka u ovom radu čijeg je nesavršenstva sasvim svestan. Samo je nasušna potreba tekućeg trenutka, kada raspojasane sile tame bez ikakvog otpora pomućuju umove miliona ljudi, podstakla autora je da objavi ovaj rad. Prilikom njegovog pisanja morao je mnogo da pretrpi od nečistih duhova i samo mu je pomoć blagodatni Božije dozvolila da ga završi. To je još više uverilo autora u realnu neophodnost ovog rada i tačnost njegovog sadržaja. Prosim molitve od bogoljubivog čitaoca.

Učenje o palim duhovima
prema Svetom Pismu i Svetootačkom Predanju

Anđeli, uzroci njihovog stvaranja i njihova svrha

Pali anđeli, ili kako ih još nazivaju - pali duhovi, demoni, đavoli - spadaju u anđele i nose u sebi sva svojstva anđeoske prirode. Zato, pre nego što počnemo da govorimo o palim duhovima, njihovoj prirodi i svojstvu, neophodno je da razjasnimo iskonsku suštinu anđeoske prirode, uzroke njihovog stvaranja i njihovu svrhu.

Prema određenju svetog Atanasija Velikog, „anđeli su bića živa, razumna, bestelesna, sposobna za slavoslovlja, besmrtna”.

Sveti Dimitrije Rostovski kaže da su „anđeli stvoreni po obrazu i podobiju Božijem” kao što je kasnije stvoren čovek. Prema svetom Ignjatiju Brjančaninovu, lik Božiji u anđelima, kao i u čoveku, sastoji se u umu od kojeg se rađa i u kojem se sadrži misao, i iz kojeg potiče duh koji omogućuje misao i oživljava je. Taj lik je, poput Prvolika, nevidljiv, kao što je on nevidljiv i u ljudima. On upravlja celokupnim bićem anđela isto onako kao i čovekom. Anđeli su bića ograničena vremenom i prostorom i, prema tome, imaju svoj spoljašnji izgled.

O uzrocima stvaranja anđela sveti Grigorije Bogoslov u besedi na svetu Pashu kaže: „Dobrota Božija se nije zadovoljila sozercanjem Same Sebe: Ona je morala da izlije i rasprostrani to dobro da bi mnogi postali sudeonici dobrote, a to je svojstveno najvećoj dobroti. Ona je, prvo, osmislila anđele i nebeske duhove. Misao je bila delo koje je ušlo u postojanje dejstvom Reči, i usavršilo se Duhom. Na taj način, stvorene su drugostepene svetlosti koje služe prvobitnoj Svetlosti... Kao neućutni hor pesmopojaca oni okružuju prvonačelni Uzrok ili Mu prinose nešto više, prema sposobnosti, nego što je slavoslov pesmom, blistajući najčistijom svetlošću, raznoliko se obasjavajući njome, u skladu sa svojom prirodom ili činom”.

Prema crkvenom predanju, koje je najbolje izraženo u radu svetog Dionisija Areopagita *O nebeskoj jerarhiji* anđeoski činovi se dele na tri jerarhije: višu, srednju i nižu. Svaka jerarhija se deli na tri čina.

U višu ulaze: Serafimi, Heruvimi i Prestoli. U srednju anđeosku jerarhiju ulaze tri čina: Gospodstva, Sile i Vlasti. U nižu spadaju tri čina: Načela, Arhanđeli i Anđeli. Svi činovi nebeskih sila nose zajednički naziv anđela po suštini svog služenja. Gospod otkriva Svoju volju višim anđelima, a oni, sa svoje strane, prosvećuju ostale. Na taj način, tajne Božije idu nizlazno jerarhijom od Serafima do Anđela, pri čemu se svaka sledeća jerarhija prosvećuje samo u ona znanja koja je u stanju da primi na datom nivou svog duhovnog razvoja.

Sama pak reč *anđeo* u prevodu s grčkog znači *poslanik, glasnik, vesnik*. Ovaj naziv su anđeli dobili od karaktera svog služenja, usmerenog Sveblagim Bogom na spasenje ljudskog roda. O tome svedoči i apostol Pavle, govoreći: *Nisu li svi oni duhovi za služenje, koji se šalju da služe onima koji će naslediti spasenje* (Jev. 1,14). Po mišljenju svetog Grigorija Bogoslova:¹ „... budući da su služitelji volje Božije ne samo po prirodnoj sposobnosti, nego i po obilju blagodati, oni se prenose na sva mesta, i svuda su prisutni, kako po brzom vršenju službe, tako i po lakoći prirode”.

U ostalom, po svedočanstvu svetog Ignjatija Brjančaninova,² služenje anđela se ne

---

¹ Navedeno po: Sveti Ignjatije Brjančaninov, *Beseda o smrti*, Petrograd, 1881, str. 4-8.

² Sveti Ignjatije Brjančaninov, „O pravoslavljju”, časopis *Petrogradski list*, 1990, br. 2, str. 83.

sastoji samo u pomaganju spasenju ljudskog roda, nego su oni od tog služenja dobili naziv među ljudima i taj naziv im je dao Duh Sveti u Svetom Pismu. Vreme stvaranja anđela nije tačno navedeno u Svetom Pismu, ali po učenju koje je prihvatila sveta Crkva, stvaranje anđela je prethodilo stvaranju materijalnog sveta i čoveka.

Đavo, pali duhovi i uzroci njihovog pada

Sve dok je đavo bio anđeo, svetao i svet, on je obitavao na nebu. Na nebu je došlo do nesrećnog preokreta i mnogobrojni sabor anđela se odvojio od svetog sabora nebeskih sila, postao je skup mračnih demona imajući na čelu palog heruvima. U pad i pogibelj su odvučeni mnogi od viših anđela, od gospodstava, načela i vlasti (Ef. 6,12).

Evo šta o tome kaže sveti Kiril Jerusalimski: „Dakle, prvi vinovnik greha i rodonačelnik zala jeste đavo. Ne govorim ja to, već je Gospod rekao: *Jer đavo greši od početka* (1. Jn. 3,8). Pre njega niko nije grešio. On pak nije sagrešio od prirode - po nužnosti, stekavši naklonost prema grehu; inače bi krivica za greh opet padala na Onoga Koji ga je načinio takvim. Naprotiv, budući stvoren kao dobar, po vlastitoj slobodnoj volji postao je đavo, stekavši sebi ime po svojim delima (đavo u prevodu znači *kleetnik*). Budući arhandelom, kasnije je nazvan đavolom zbog klevete; budući dobrim slugom, postao je satana u punom značenju tog imena zato što satana znači protivnik. I to nije moje učenje, nego duhonosnog proroka Jezekilja. On, plačući zbog satane govori: *Ti si pečat savršenstva, punoća mudrosti i venac lepote. Ti si se nalazio u Edemu, u vrtu Božijem* (Jez. 28,12,13). A zatim dodaje: *Ti si savršen bio na putevima tvojim od dana stvaranja tvoga, sve dok se ne nađe u tebi bezakonje* (Jez. 28,15). Veoma dobro je rečeno *dok se ne nađe u tebi*; zlo nije spolja uneseno, nego si ga ti sam stvorio. Sledećim rečima prorok je izrekao i uzrok: *Zbog lepote tvoje pogordilo se srce tvoje, zbog taštine tvoje pogubio si mudrost tvoju; zbog toga ću te zbaciti na zemlju* (Jez. 28,17). Takođe saglasno sa ovim govori Gospod u Evanđelju: *Videh satanu gde pade s neba kao munja* (Lk. 10,18). Vidiš saglasnost Starog Zaveta s Novim. Đavo je pao i mnoge je povukao sa sobom u otpadništvo. On stavlja pohote u one koji mu se pokoravaju. Od njega potiče preljuba, blud i sve ono zlo što postoji. Kroz njega je praotac naš Adam izbačen, te je onaj raj koji sam po sebi donosi divne plodove, zamenio za zemlju koja donosi trnje".

Nakon zbacivanja zlih duhova s neba u oblast podnebesku ili vazdušnu (Ef. 2,2), njima je potpuno postao nedostupan svet nebeskih žitelja i zato je sva njihova zlobna pažnja isključivo usmerena na blisku im zemlju kako bi tu među ljudima sejali zlo. Na taj način, zlo predstavlja nasušnu potrebu demona koji ni o čemu ne misle osim zla, i ni u čemu ne nalaze mir ili nasladu osim zle delatnosti. Osećanje dobra, kao i carstvo Božije, njima je mrsko.

Prema učenju svetog Ignjatija Brjančaninova, „pali duhovi su se survale s visine duhovnog dostojanstva; oni su upali u telesno mudrovanje više nego ljudi. Ljudi imaju mogućnost da prelaze s telesnog mudrovanja na duhovno; pali duhovi su lišeni te mogućnosti. Ljudi nisu toliko izloženi jakom uticaju telesnog mudrovanja zato što u njima prirodno dobro nije uništeno kao što je padom uništeno u dusima.

U ljudima je dobro pomešano sa zlom i zato je ono nečisto; u palim duhovima

preovlađuje i deluje samo zlo. Telesno mudrovanje u oblasti duhova dobilo je najširi i najpotpuniji razvoj koje ono može dostići. Njihov najveći greh je pomamna mržnja prema Bogu koja se izražava strašnim i neprestanim bogohuljenjem. Oni su se pogordili da su iznad samog Boga; pokornost Bogu, koja je prirodna tvarima oni su pretvorili u neprekidno suprotstavljanje, u nepomirljivo neprijateljstvo. Zbog toga je njihov pad dubok i rana večne smrti kojom su oni pogođeni neisceljiva je. Njihova suštinska strast je gordost; kod njih preteže čudovišna i glupa taština; nalaze uživanja u svim vrstama greha, neprestano su u njima, prelazeći s jednog greha na drugi. Oni gmižu i u srebroljublju i u stomakougađanju i u preljubama. Nemajući mogućnost da ostvaruju plotske grehe telesno, oni ih čine u mašti i osećanjima; oni su pridali bestelesnoj prirodi poroke svojstvene telu; oni su razvili u sebi neprirodne poroke neuporedivo više nego što ti poroci mogu biti razvijeni među ljudima. Sadržeci u sebi početak svih grehova, pali duhovi se trude da uvuku u sve grehe ljude kako bi ih pogubili. Oni nas uvlače u raznovrsna ugađanja telu, te u koristoljublje i slavoljublje, slikajući pred nama predmete tih strasti najzavodljivijim slikama".

Demoni ništa ne mogu da učine Tvorcu Koji je, budući da je svemogući Bog, nedostižan bilo kakvom uticaju od strane tvari. Zato su svu svoju zlobu okrenuli na čoveka koji predstavlja lik Božiji i, znajući da Gospod voli Svoje stvorenje, teže da što je moguće više naškode predmetu Njegove ljubavi.

Spoljašnji izgled, telesni sastav i svojstva palih duhova

Sveti Makarije Veliki kaže da anđeli imaju lik i izgled kao što duša ima svoj lik i izgled i da taj lik i spoljašnji izgled, kako anđela tako i duše, jeste lik i izgled spoljašnjeg čoveka u njegovom telu. Isti ugodnik Božiji primećuje da su anđeli i duše, iako su vrlo prefinjeni po svojoj suštini, ipak uza svu svoju prefinjenost, ipak tela.

Kako kaže sveti Ignjatije Brjančaninov: „... oni su tela fina, etarska, kao što su naprotiv, naša zemaljska tela vrlo materijalna i gruba... Anđeli, poput duše, imaju: udove, glavu, oči, usta, grudi, ruke, noge, kosu - jednom rečju, potpuni izgled vidljivog čoveka u telu. Lepota vrlina i Božija blagodat sijaju na licima svetih anđela; očajnička zloba čini karakter palih anđela; njihova lica su slična nakaznim licima zločinaca među ljudima". Demoni su unakazili sebe uništavanjem dobra u sebi, rađanjem i razvojem zla u sebi. To se odrazilo i na njihovom spoljašnjem izgledu. Iz tog razloga Pismo ih naziva zverima, a glavnog od njih zmijom (Otk. 12,9). *Ne predaj zverima dušu koja se ispoveda Tebi* (Ps. 73,19). „Njihov prirodni izgled je užasno strašan i ružan; tako je video Jov đavola kao nakazno čudovište i prikazao ga je strašnom verbalnom slikom" (Jov 39,42).

Sveto Pismo kaže da demoni imaju ista čula koja ima i čovek: vid, sluh, njuh; ono im pripisuje sposobnost da govore; palim duhovima pri-pisuje nedostatke pale ljudske prirode, nemost i gluvoću. Sam Gospod nazvao je jednog demona gluvim i nemim. *Duše nemi i gluvi* - rekao mu je Gospod - *Ja ti zapovedam* (Mk. 9,25) i gluvi duh, koji nije čuo glas svetih apostola i nije se potčinjavao njihovoj zapovesti, čuo je glas Boga i odmah je, strašno se mućeci i rićući, izvršio Božiju zapovest. Prilikom drugog isceljenja čoveka

opsednutog demonom, Evanđelje kaže da je taj demon bio nem (Lk. 11,14).

Materija od koje se sastoje duhovi daleko je prefinjenija od materije ljudskog tela. Upravo iz tog razloga su, po mišljenju svetog Ignjatija Brjančaninova, „duhovi u svojim dejstvima daleko slobodniji, u sposobnostima daleko razvijeniji nego ljudi". U Delima svetih apostola se kaže da je anđeo Gospodnji uzeo Filipa i odneo ga u Azot (Dap. 8,39-40). U knjizi proroka Danila čitamo o tome kako je anđeo doneo proroka Avakuma iz dalekog mesta da bi ovaj nahranio proroka Danila koji se patio u jami s lavovima (Dan. 14,31-39).

Sposobnost da brzo savladavaju prostor imaju ne samo anđeli, nego i demoni. Demoni imaju mogućnost da prenose s mesta ne mesto, kako grubu zemaljsku materiju, tako i ljude. U Evanđelju od Mateja čitamo da je đavo, kušajući Gospoda Isusa Hrista, uzeo Ovoga u sveti grad i stavio ga na krov hrama, a zatim Ga je uzeo na vrlo visoku goru (Mt. 4,1-11). U žitiju svetog Jovana, arhiepiskopa Novgorodskog, kaže se o putovanju koje je ovaj imao jašući na demonu iz Novgoroda u Jerusalim i natrag. Pri tome je celokupno putovanje obavljeno u drugoj polovini noći, to jest, trajalo je 2-3 časa. To svedoči da brzina kretanja palih duhova, iako je vrlo velika, nije beskrajna.

Poput anđela, oni takođe imaju moć da vrše zapanjujuće promene u vidljivoj prirodi. U knjizi o Jovu čitamo kako je pod dejstvom đavola oganj, koji se ljudskim pogledima učinio kako je bačen s neba, spalio Jovova stada ovaca zajedno s pastirima. Tu takođe saznajemo o tome kako je usled manipulacija nečistog duha počeo uragan koji je srušio kuću u kojoj su bila okupljena Jovova deca, te su ova poginula (Jov 1,9). U knjizi Tovitovoj napisano je o demonu Asmodeju koji je ubio sedmoricu muževa za koje je redom bila udavana Sara, kći Raguilova (Tov. 3,8). Delovanje duhova na materiju posredstvom nama nepoznate materije, kao i mnoga druga svojstva anđela, prikazana su u sledećoj povesti Svetog Pisma. Anđeo se javio budućem izrailjskom sudiji Gedeonu i kada je ovaj pri-premio žrtvoprinošenje, *anđeo Gospodnji pruži kraj žezla koji beše u ruci njegovoj, dotače se mesa i beskvoasnih hlebova; i izide oganj iz kamena i pojede meso i beskvoasne hlebove; i anđeo Gospodnji sakri se od očiju njegovih* (Sud. 6,21).

Kao što vidimo iz ovog navedenog primera, bestelesni duhovi, stvoreni od finije materije od čoveka, prvobitno su posedovali moći koje su im dozvoljavale da vrše snažan uticaj na materijalni svet; osim toga, oni imaju neuporedivo veća znanja o ustrojstvu i zakonima sveta; poseduju sredstva koja im omogućavaju da savlađuju zakone vidljivog sveta.

Mesto boravka palih duhova

Prema učenju Pravoslavne Crkve, duhovi imaju svoje mesto boravka, svoje naseobine koje odgovaraju njihovoj prirodi i svojevoljno izabranim kvalitetima.

Mesto boravka palih anđela postao je podnebesni prostor, koji se drugačije naziva vazduhom, zemaljskom površinom i bezdanom ili adom.

Kako svedoči sveti Ignjatije Brjančaninov, „... prostor između neba i zemlje, sav vidljivi plavi bezdan, vazduh, podnebesje služe kao naseobina za pale anđele, zbačene s neba. U knjizi o Jovu pali anđeo se već prikazuje kako luta u neizmernom prostoru, u

podnebesju; on je lutao po njoj, brzo ga je preletao, gonjen nezasitom zlobom prema ljudskom rodu (Jov 1,7). Sveti apostol Pavle naziva pale anđele *duhovima zlobe u podnebesju* (Ef. 6,12), a njihovog poglavara knezom koji vlada u vazduhu (Ef. 2,2). Dakle, pali anđeli su rasejani u beskraj u vazdušnog prostora".

O boravku demona na zemlji jasno svedoče jevanđeljske pripovesti u kojima se kazuje o njihovim različitim delovanjima i zlodelima. Oni su uzroci različitih bolesti i nemoći, mogu da ulaze u ljude i životinje i da ih muče (Lk. 8,33; Lk. 13,11bitd.). Demoni žive i u vodi, što se vidi i iz učenja Pravoslavne Crkve koja na dan Bogojavljenja Gospodnjeg u svojim „molitvama za osvećenje vode" moli Boga za očišćenje vode od mogućeg prisustva palih duhova u njoj.

Govoreći o neposrednom mestu na kojem se nalaze raj i pakao, smatramo umesnim da navedemo gledište američkog podvižnika Serafima Rouza. Prema njegovom mišljenju, „ta mesta se nalaze van 'koordinata' našeg prostorno-vremenskog sistema; avion ne proleće 'nevidljivo' kroz raj, a zemljin satelit kroz treće nebo, i pomoću bušenja se ne može dopreti do duša koje očekuju u adu Strašni sud. One nisu tamo, već u prostoru druge vrste koji počinje neposredno ovde, ali kao da se prostire u drugom pravcu". Ova teza je sasvim u skladu sa odgovorom svetog Jovana Zlatousta o mestu raja i pakla. „Po mom mišljenju, on je negde van ovoga sveta", govori sveti u besedama na poslanicu Rimljanima (31,3-4).

Danas kao mesto boravka za đavola, poglavara palih anđela, služi pakao ili drugačije bezdan, tartar, podzemlje, *unutrašnjost zemlje*. Ovo je naselje predskazao palom duhu sveti prorok Isaija: *U ad ćeš stići, reče mu, u temelj zemlje* (Is. 14,15). Zbilo se ono što je predskazano knezu vazdušne vlasti, silom i vlašću Isusa Hrista. Svezao je Gospod Satanu tokom celog vremena između dvaju Svojih dolazaka i, kako je rečeno u Apokalipsi, *uhvati aždaju, staru zmiju, koji je đavo i satana, i sveza je na hiljadu godina, i baci je u bezdan, i zaključa je i zapečati nad njom* (Otk. 20,3). Pred drugi dolazak Gospodnji *pustiće se satana iz tamnice svoje i izići će da vara narode što su na četiri kraja zemlje* (Otk. 20,7). Iz životopisa svetih se takođe vidi da poglavar palih anđela - satana boravi u adu, a na zemaljskoj površini i vazduhu deluju demoni pod upravom svojih knezova, to jest, palih anđela iz viših činova. Demoni silaze u ad da bi dobili naređenja i uputstva od satane, podnose mu izveštaj o svojim delima i o svemu što se zbiva na površini zemlje. Prema učenju Crkve, u adu se takođe nalaze duše grešnika koje trpe od demona strašna mučenja. To se u potpunosti slaže s rečima Hristovim: *Idite od mene prokleti u oganj večni koji je pripremljen đavolu i anđelima njegovim* (Mt. 25,41).

Načini delovanja zlih duhova na ljude

Kako već rekosmo, svu svoju zlobu i mržnju demoni su usmerili na čoveka koji je lik Božiji. Svi njihovi naponi su usmereni tome da pogube što je veći broj ljudskih duša. Radi toga oni upotrebljavaju svoje mogućnosti i moći. „Zavo svuda ispituje - veli sveti Grigorije Bogoslov² - osmatra gde da obori, gde da rani i da pronade ono što nije zaštićeno i što je otkriveno za udarac; što više vidi čistote, to više teži da je oskrnavi... Zao duh prima na sebe dvostruki lik, razapinjući čas ovu, čas onu mrežu: on je ili

najdublja tama (očigledno zlo) ili se pretvara u svetlog anđela (poprima privid dobra i vara umove krotkim osmehom), zbog čega je potrebna naročita opreznost da se umesto svetlosti ne bismo sreli sa smrću". Na neophodnost posebne pažnje i budnosti upozorava sveti apostol Pavle, govoreći: *jer se sam satana pretvara u anđela svetlosti. Nije, dakle, ništa veliko ako se i sluge njegove pretvaraju da su sluge pravednosti, kojima će svršetak biti po delima njihovim* (2. Kor. 11,14-15).

U borbi protiv čoveka pali duhovi deluju na njegovo telo, na misaonu, osećajnu i voljnu sferu. O karakteru uticaja na čovekovo telo već smo govorili u 3. delu ovog poglavlja, gde smo pokazali da demoni mogu da ubijaju ljude, da navode na njih bolesti i da ulaze u njih (to jest, da ovladavaju njihovim telom). Ovu poslednju tačku ćemo sada detaljnije razmotriti.

Demoni ulaze u unutrašnjost čovekovog tela svim svojim, uslovno govoreći, gasovitim bićem, slično kao što u njega ulazi vazduh. Podroban opis ove činjenice nalazimo kod Motovilova u njegovoj priči o tome kako je nečisti duh zavladao njegovim telom i mučio ga mnoge godine. Ušavši u čoveka, demon se ne meša s dušom, već boravi u telu, nasilno gospodareći dušom i telom.

Kako kaže sveti Ignjatije Brjančaninov, „gasovi imaju naročito svojstvo širenja, to jest, svojstvo da poprimaju zapreminu u različitoj meri; očigledno da i demoni imaju to svojstvo po kojem njihovo mnoštvo može da se smesti u jednom čoveku, kako o tome govori Evanđelje (Lk. 8,30)". Ušavši u čoveka, kako svedoči sveti Jovan Kasijan¹⁵, „demoni izazivaju strašno pomračenje razumnih osećanja duše; (to se događa) poput pojava koje prouzrokuju vino, groznica ili preterana hladnoća". Ali našu dušu demon ne može da načini svojim prebivalištem. „Nečisti duhovi - tvrdi isti svetitelj - ne prodiru u telo onih koji su njima opsednuti drugačije do ovladavši najpre njihovim umovima i pomislima. Skinuvši sa umova odeću straha Božijeg, sećanja na Boga, zli duhovi ih napadaju kao na nenaoružane i lišene Božije pomoći i Božije zaštite i zato oni bivaju lako pobeđeni, i najzad, prave u njima obitavalište kao da je to njihov posed". Isto to kaže i sveti Grigorije Bogoslov: „Đavo ne može ni na koji način da ovlada nama u potpunosti: ako đavo ovlada nekima, to je samo zato što su oni po sopstvenoj slobodnoj volji dozvolili da ovlada njima bez otpora" (Jk. 4,7). Na taj način, iz svega rečenog može se zaključiti da se neposredno useljavanje zlog duha u čoveka događa samo po naročitom dopuštenju Gospodnjem i često je posledica strasnog i lakomislenog života grešnika.

Ovladavanje čovekom, a ne useljavanje u njega, posredstvom spoljašnjeg podčinjavanja moći njegove duše demonskoj volji zapaža se daleko češće, nego besomučnost. Karakterističan primer je za to Juda. Reči Jevanđelja *uđe satana u Judu* ne treba razumeti tako da je Juda postao besomučan u pravom smislu te reči. Sveti Jovan Bogoslov kaže da je kroz strast srebroljublja satana najpre prodro u dušu učenikovu (Jn. 12,6), zatim je u potpunosti ovladao njegovim srcem (Jn. 13,2) i najzad se potpuno uselio u njega (Jn. 13,27). Ovde vidimo upečatljiv primer kako demon postepeno ovladava dušom grešnika putem strasti srebroljublja koja stalno jača.

Jedan od glavnih načina delovanja nečistih duhova na ljude jeste njihovo delovanje na misaonu sferu putem unošenja u nju različitih grehovnih pomisli.

Nalazeći se van domašaja čovekovih telesnih čula, demoni, delujući na njegov um, unose u njega različite misli koje ličnost, koja ne vodi duhovni život, prihvata kao svoje. A ako ih prihvata i slaže se s njima, time postaje provodnik tuđe zle volje koja postepeno i u celini njime ovladava. „Često - kaže Antonije Veliki - budući da su sami nevidljivi, (zli dusi) se prikazuju kao pobožni sagovornici da bi obmanuli sličnošću lika i da bi one koje su prevarili uvukli u ono što žele". Znajući da ljudi vole istinu, demoni stavljaju na sebe masku istine i tim sredstvom izlivaju otrov u svoje sledbenike. Tako je nekada đavo prevario Evu govoreći joj ne svoje reči, već tobože, ponavljajući reči Božije, pri tome izvrćući njihov smisao (Post. z, 1). Tako je prevario Jovovu ženu, naučivši je preteranoj ljubavi prema mužu, a otuda i huljenju na Boga, *pohuli na Boš i umri* (Jov. 2,9) - rekla je ona, verujući da se za bogohuljenje čovek odmah podvrgava smrti i samim tim se završavaju njegove teške zemaljske muke. Tako je prevario i obmanuo sve ljude, izvrćući suštinu stvari i sve je odvukao u provaliju zla.

Ali treba primetiti da u borbi protiv nas demoni ne poznaju sklonost naših srdaca, ne mogu da čitaju naše misli, nego iz reči koje mi izgovaramo u razgovoru, iz postupaka spoljašnjeg čoveka u razgovorima, „ustajanja, sedenja, hoda, pogleda sagledavaju, prema mišljenju Evagrija monaha - *po ceo dan misle o prevari* (Ps. 37,13) - naše unutrašnje stanje da bi za vreme molitve pomračivali naš um zlim pomislima koje odgovaraju strastvenim sklonostima".

Ali evo šta o tome govori sveti Isidor Pelusiot: „đavo ne zna ono što je u našim mislima zato što to isključivo pripada sili Božijoj; ali po telesnim pokretima on lovi naše misli. Vidi li, na primer, da neko ispitivački gleda i uživa očima u tuđoj lepoti? Iskativši njegovo stanje, odmah podstiče takvog čoveka na preljubu. Ugleda li onoga ko je pobeđivan stomakougađanjem? Odmah mu živopisno prikazuje strasti koje izaziva stomakougađanje i podstiče ga da njegova namera bude sprovedena u delo. Podstiče i na otimanje i nepravedno sticanje".

Podvigopoložnik - Hristos Bog - izjednačava snage onih koji se bore i kroti divlju jarost zlih duhova koji bez dopuštenja Božijeg ne mogu kušati ljude, kao što se to vidi iz Jovovog života. Demonu čak nemaju vlast ni da sami uđu u krdo svinja, već Gospod ne dopušta da oni iskušavaju čoveka više nego što on može da podnese. Ali u borbi daje hrišćaninu snage koje mu daju mogućnost da izađe kao pobednik.

Osim misaone sfere, pali duhovi mogu još napadati i čulnu i voljnu stranu čovekove duše. Evo šta o tome piše prepodobni Nil Sinajski: „Kada zavidljivi demon ne uspeva da pokrene sećanje, tada deluje na krv i sokove da bi preko njih proizveo u umu maštanje i ispunio ga slikama". Delujući na telo, demon izaziva u čoveku osećanje pohote, besa, gneva i slično. To se očigledno vidi na primeru svete Justine u kojoj je demon, koga je slao čarobnjak, raspaljivao osećanje pohote i sladostrašća, ali je bio odagnan molitvom svetiteljke.

Delujući na voljnu sferu čovekove duše, demon kao da lišava čoveka snage, energije i sposobnosti za odlučno delovanje i za svako delovanje uopšte ali opet prilikom molitve odlazi pobeđen silom Hristovom.

Evagrije monah piše da se demoni razlikuju po stepenu zla i moći, vršeći različita služenja. To potvrđuje i sveti Jovan Kasijan, govoreći da se „neki od njih naslađuju

nečistim i sramnim pohotama, neki vole bogohuljenje, neki gnev i bes, neki se teše tugom, neki taštinom i gordošću - i svaki onu strast u čovekovo srce uliva kojom se i sam naslađuje - ali ne podstiču strasti svi zajedno, već naizmenično, u skladu sa okolnostima vremena, mesta i prijemčivosti kušanog". O duhovnom nevidljivom ratu svedoči isti podvižnik: „Na neiskusne i nemoćne napadaju najslabiji duhovi, a kada ovi budu pobeđeni, tada se šalju oni jači", ali to se događa u meri umnožavanja duhovnih moći vojnika Hristovog.

Dakle, kako vidimo, demoni imaju svojevrstu „specijalizaciju", nalazeći se u zlu, imaju izvesnu slobodu zato što mogu od mnogih zala da biraju jedno zlo koje je njima najpriyatnije. Od te strasti oni i žive, trude se da je raspale u čoveku kako bi kroz to dobili pristup njegovoj duši i telu. Osim toga, sasvim je moguće pretpostaviti da se demoni mogu hraniti i jačati na račun čovekove energije koja se transformiše u strasno uživanje.

Ako, po rečima svetog Jovana Damaskina, anđeli „sozercavaju Boga onoliko koliko je to za njih moguće i imaju to za hranu", demoni, kojima je sozercanje nemoguće, izgleda da mogu da dobijaju energiju posrednim putem, preko čoveka, pretvarajući njegovu životnu silu u svoje napajanje. Radi toga oni najpre moraju da upodobe čoveka sebi, dobivši kroz to pristup njegovoj duši. Strastan i greholjubiv čovek je za pale duhove izvrsna hranljiva sredina. Raspirujući u njemu energiju strasti, energiju koja proždire njegove životne sile, demon se hrani i jača u takvoj sredini. Posle toga, ovladavši grešnikom, pali duh koristi njegovo telo kao instrument za dobijanje veće naslade strašću. Eto još jednog razloga zašto je strastan i greholjubiv čovek bukvalno oblepljen demonima.

Neophodno je takođe istaći da pali duhovi mogu da daju svojim služiteljima posebnu demonsku vrstu energije, koja omogućava pokornim izvršiocima volje sila zla da neumorno rade na polju umnožavanja greha. Ali usled svoje destruktivne suštine, budući da su lišeni sposobnosti za stvaranje, demoni na kraju krajeva uništavaju i svoje sledbenike.

Zašto su demonima potrebna žrtvoprinošenja (suština idolopoklonstva)?

Druga vrsta demonske hrane jesu žrtvoprinošenja. Evo šta o tome govori sveti Vasilije Veliki: „Budući da su predani slastoljublju i strastima, demoni se u znatnoj meri naslađuju i hrane žrtvama. Dok se spaljuju žrtve, krv se pretvara kroz to gorenje u isparenja i, rastvorivši se na taj način u fine delove, prelaze u stanje koje odgovara demonskoj prirodi.

Oni se, dakako, hrane isparenjima, ne tako da bi ih oni jeli, ili punili njima stomak, već poput nekih životinja, ostriga i sličnih iz te vrste koje uzimaju hranu celim svojim organizmom. Iz tog razloga demoni požudno proždiru gasove koji potiču od gorenja žrtava i upijaju u sebe dim zapaljenog tamjana, kao veštastva koje im je pripremljeno za hranu".

Time se, uzgred, i objašnjava kult žrtvoprinošenja pred statuama idola kod

paganskih naroda, kako smatra isti ugodnik Božiji: „Uz sve idole, kojima se neznabošci klanjaju, nevidljivo prisustvuju i prebivaju neki demoni koji nalaze nasladu u nečistim žrtvama. Blizu mesara, tamo gde se izbacuje pokvarena i zgružana krv, borave psi koji pohlepno žude za hranom takve vrste: isto tako i demoni, budući da su robovi proždrljivosti, koji požudno traže uživanje u mirisu i raspadanju krvi žrtvoprinošenja, lete oko žrtvenika statua koje su im posvećene. Možda se čak hrane time njihova tela koja se sastoje od vazduha i ognja, ili pak od mešavine tih stihija”.

Vlast demona nad statuama koje su im posvećene jasno se otkriva u sadržaju priповesti koju čitamo u Knjizi o carevima (1. Car. 5,2,3). Tuđinci su oteli zavetni Kovčeg Gospodnji i stavili su ga u hram svog boga Dagona. Ušavši ujutru zatekli su Dagonovu statu kako je pala na lice. Dagon je bio svima vidljiva statua, a pala je zbog demona u njoj, koji je bio oboren slavom koja je okružavala Kovčeg zaveta. Upravo je demon pao na lice i srušio i oborio idola.

Iz tog razloga oni koji koriste kao hranu idolske žrtve priznaju da su učesnici trpeze demonske (1. Kor. 10,21). Kada se prinosi žrtva idolu, izvestan njen deo preuzima demon koji je tu prisutan, jer demoni uzimaju izvestan deo i od krvi koja se pretvara u vazduh (gas), i od sala koje se dimi i od ostalih žrtvoprinošenja. I zato onaj koji pije iz žrtvene čaše koja se upotrebljava prilikom žrtve, pije iz čaše demonske (1. Kor. 10,21).

Kao što vidimo iz rečenog, knez ovoga veka ne samo da je vidljivo i preko pomisli lovio ljude, nego je i stupao u otvoreno opštenje s njima, proričući kroz idole. U tome su mu pomagali tako očigledni zločinci, kakvi su bili poznati Janije i Jamvrije i drugi vračari, žreci, astrolozi i čarobnjaci. Ljudsku zabludu oni su podržavali demonskim čudesima i proricanjima.

Buntovne i neprijateljske sile rado umnožavaju broj učesnika svoje pogibelji. Osim toga, za lažna čudesa koja su oni činili, ljudi su im prinosili žrtve koje demoni toliko vole, i ukazivali su im božanske počasti, ugađajući samim time satanskoj gordosti.

Zašto većina ljudi ne vidi duhove
i ne oseća njihov uticaj na sebe

Pre pada Adam i Eva su se nalazili u opštenju s anđelima svetlosti i razgovarali su s njima. Stanje pada učinilo nas je nesposobnim da vidimo anđele, ali svetima, koji su dostigli najviše savršenstvo i koji više nisu mogli biti obmanuti od demona, bio je otkriven svet duhova (videti žitija Antonija Velikog, Makarija Velikog i drugih). Na taj način, za viđenje anđela neophodna je promena u samim ljudima.

Po posebnom pak promislu Božijem videli su anđele i ljudi veoma običnog, pa čak i poročnog života, kao što je na primer, lažni prorok Valaam. Što se tiče opšteg pravila, tu Sveti Oci jednodušno govore o tome da je neposredno viđenje demona za nepripremljenog čoveka krajnje opasno i štetno. Evo šta piše tim povodom u tumačenju 41 psalma Jovan Zlatoust: „Koliko demona juri po ovom vazduhu? Koliko je gnusnih sila? Kada bi im Bog samo dozvolio da nam pokažu svoj strašni i odvratni lik, mi bismo poludeli”. Naše grubo materijalno telo nam služi kao svojevrsna spasonosna pregrada koja nas štiti od neposrednog viđenja demona koje bi mogli

dovesti do ludila one koji ih ugledaju. Istovremeno je neophodno istaći da su vračevi, čarobnjaci i magi, svesno ulazeći u opštenje s nečistom silom, skidali sa sebe tu spasonosnu pregradu i neposredno su viđali demone. Do isto takvog viđenja nečistih duhova dovodi bavljenje jogom i drugim istočnjačkim religijama koje imaju demonsku usmerenost.

Na pitanje: „Zašto mnogi ljudi ne osećaju demonski uticaj?“ vrlo dobar odgovor daje preosvećeni Inokentije, arhiepiskop Hersonski. Evo njegove pouke: „Da bi čovek osećao na sebi dodir duha tame, treba i sam da bude svetao, a grešnik je tama. Na čistoj beloj haljini i mala mrlja odmah se primećuje, a na crnoj haljini se ne primećuju ni najcrnje velike mrlje. U duši svetloj i čistoj, bilo kakva misao koju je bacio đavo odmah proizvodi pometnju, težinu i bol u srcu, a u duši grešnika, mračnoj i uprljanoj, i samo njegovo prisustvo je neprimetno. Takvoj neprimetnosti pomaže duh zlobe svim silama: jer kakva mu je korist da bude primetan? Da dopušta da ga ljudi neposredno osećaju? To bi značilo da učini da beže od njega. Zato se on, tiranski vladajući grešnikom, u isto vreme se trudi da ovoga drži u istoj toj prelešćenosti kako ovaj, tobože, deluje sam od sebe i kako je u svemu savršeno slobodan“.

Načini delovanja ljudi na zle duhove

Opštenje s Hristom oslobađa vernike od vlasti đavola, ali to biva samo uz najsavršeniju veru; a pošto takvo savršenstvo ne dostižu svi, vlast đavola u svetu i dalje traje nad nesavršenima u meri njihove strasnosti, kao i nad onima koji ne veruju u Hrista. Na taj način, samo je vernicima darovana mogućnost oslobođenja od vlasti đavola, usled krsnih zasluga Spasiteljevih. Ta mogućnost se ostvaruje po meri i stepenu vere i duhovno-moralnog usavršavanja čoveka. Eto zašto je, iako se Hristova pobeda nad knezom ovoga sveta i faktički ostvarila smrću i vaskrsenjem Hristovim, Crkva Hristova, u njenom vremenskom i postepenom razvoju u svetu, još uvek Crkva vojujuća, i takva će biti do kraja sveta i Strašnog suda.

Zahvaljujući iskupiteljskim zaslugama Isusa Hrista mi možemo pobeđivati đavola. Njegov uticaj na ljude je oslabljen, naročito na one koji se raspinju s Hristom *sa svojim strastima i pohotama*. Samo sredstvima greha i strasti demoni prijanaju uz dušu i sve dok je ona u grehu, biva oslepljena od njih. Sveti Grigorije Nisijski kaže: „Kada je naša priroda upala u greh, naš pad Bog nije ostavio Svojim Promislom, već kao pomoć u životu svakoga daje nekog anđela od onih koji su primili bestelesnu prirodu, no sa suprotne strane oskvrnitelj prirode smišlja isto to posredstvom nekakvog lukavog i zlotvornog demona koji bi škodio čovekovom životu. Čovek pak, nalazeći se između anđela i demona, sam od sebe čini jednog nadmoćnijim od drugog, slobodnom voljom birajući učitelja od te dvojice. Dobri anđeo ukazuje pomislama blaga vrline, a drugi pokazuje materijalna zadovoljstva od kojih nema nikakve nade u dobro“.

Kako vidimo iz reči svetog Oca, konačni izbor dobra i zla uvek je prepušten samom čoveku. U slučaju prihvatanja strane anđela svetlosti, hrišćanin uz pomoć blagodatni lako pobeđuje palog duha. Sveti Oci i učitelji Crkve pokazuju nam sledeća sredstva za borbu protiv đavola: veru, reč Božiju, prizivanje imena Hrista Spasitelja

našega, strah Božiji, smirenje, trezvenost, molitvu, krsno znamenje. Ova sredstva svaki hrišćanin može neposredno da upotrebljava u borbi protiv demona; postoje još i takva kojima se možemo koristiti kroz sveštenoslužitelja: to je pokajanje s pričešćem Svetim Hristovom Tajnama i zaklinjanja koja se čitaju nad čovekom koji pati od nečistih duhova. „Kada molitelji (hrišćani koji se mole) hrabro podnose iskušenja, kaju se zbog svojih grehova, spokojno trpe uvrede, prebivaju u molitvama - svedoči prepodobni Jovan Karnafski - demoni se muče, grizu i plaču, ali ljudima to nije dato da vide da se ne bi pogordili". Molitva koja omogućava izlivanje blagodatni Svetoga Duha na čoveka i koja ga povezuje s Bogom, spaljuje demone i ovi, ne mogući da trpe oganj blagodatni, s kricima beže od čoveka koji se moli. Eto zašto je prilikom svakog iskušenja potrebno ustajati na molitvu koja nam daje pomoć Božiju i s kojom smo nepobedivi.

Isto kao što i duhovi imaju uticaj na materiju, tako i materija ima uticaj na duhove. Tako će se odbačeni duhovi večno mučiti u ognju paklenom, u ognju veštastvenom. U Tovitovoj knjizi nalazimo podrobnju i živu sliku uticaja čak i zemaljske materije na duhove. „*On pak (Tovit) idući, seti se reči Rafailovih i uze kadionicu, i položi riblje srce i jetru i poče da kadi. Demon, osetivši taj miris, pobeže u gornje krajeve Egipta, i sveza ga anđeo*” (Tov. 8,2-3). U crkvenoj praksi poznato je odagnavajuće dejstvo tamjana na zle duhove. Takođe je zabeleženo blagodatno dejstvo svetih moštiju, čudotvornih ikona, pa čak i odeždi svetih, čije prisustvo zli dusi ne podnose. Sve je to povezano s blagodaću koja izlazi iz njih i koja proždire demone.

Poznato je da su sveti podvižnici još u zemaljskom životu dobili vlast nad nečistim duhovima. Tako u životima svetog Andreja, mučenice Julijane i Antonija Velikog čitamo kako su oni čak bili izloženi i batinama od zlih demona. U životu Jovana, arhiepiskopa Novgorodskog, priča se o tome kako je ovaj primorao demona da ga odvede u Jerusalim na poklonjenje i vrati natrag. Žitija svetih puna su svedočanstava o pobedi preobraženog čoveka nad nečistim duhovima.

Uzroci zbog kojih Gospod dopušta postojanje zlih duhova

Đavo je ostao, kao što je i bio, **stvorenje koje se nalazi u potpunoj vlasti Tvorca** Koji nedokučivim Promislom Svojim nije uništio njega i njegove horde, nego ih još uvek privremeno trpi. Đavo je sa svojim slugama postao oruđe Tvorca protiv Kojeg on u svom slepilu smišlja da se naoružava i ratuje - drugim rečima, „zlo pomaže dobru rđavim namerama”.

Za ljude je đavo postao oruđe iskušenja, kojim oni postaju iskušavani i kojim se odvajaju verni Hristu od ljubitelja greha. Jer Bog ne primorava čoveka na spasenje, nego daje svima mogućnost da se ili bore protiv đavola, ili da stupe s njim u savez. Kako svedoči sveti Ignjatije Brjančaninov, „zapovest koju je Bog dao u raj, a koja zabranjuje kušanje s drveta poznanja dobra i zla, nije ukinuta, ona stoji nepokolebljivo kao zapovest Božija. Čovek se neprestano isprobava njome sve do danas. Pored njega je stalno prisutan đavo i savetuje mu da okusi zabranjeni plod, nasilno ga podstiče na to kušanje, kao neko ko je stekao pravo na to - pravo zbog prvobitnog našeg pokoravanja đavolu. On ne prestaje da nas sablažnjava pomislama greha i sveta,

neizmerno raspaljujući u nama strasti. Podiže se u ruci palog Heruvima to plameno oružje, i drvo života - dobro koje je bez primese zla, postaje za nas nedostupno po pravednom sudu Božijem".

Iskušenja i pomisli pokazuju slobodu naše samovolje i čistotu srca. Sveti Isak Sirijski uči da blagodat Božija sve uvodi u iskušenja da bi se svi postepeno obučili mudrosti i sposobnosti da preziru duhove zlobe: „blagodat dozvoljava da se na njega (čovaka) šalju iskušenja koja su u skladu s merom njegovih snaga, da bi čovek mogao da podnese njihovu moć".

Na drugom mestu on nastavlja: „Znaj da u je onoj meri u kojoj duša nema dovoljno snage za velika iskušenja, u istoj meri ona nedovoljna i za velike darove... Bog ne daje veliki dar bez velikog iskušenja". O neophodnosti ovakvih iskušenja u smislu postanka novog čoveka svedoči i Grigorije Bogoslov, govoreći da je surovi rat neophodan radi toga „da bi se đavo izložio ovde užasnoj sramoti, boreći se protiv onih koji nisu moćniji od njega, a oni koji se podvizavaju u vrlinama, da bi uvek imali slavu svoju, očišćujući se kao zlato u peći".

Rezimirajući sve što je rečeno u ovom paragrafu, navešćemo reči svetog Jovana Zlatousta koji je najjasnije formulisao uzroke zbog kojih Bog dozvoljava postojanje đavola i ne sprečava ga da nas iskušava:

„Prvo, da bi poznao da si postao daleko jači od đavola, u ime Hristovo osenjujući se životvornim krstom;

drugo, da bi prebivao u smirenju i da se ne bi preuznosio obiljem darova, ne zaboravljajući na svoju nemoć i na moć Onoga Koji ti pomaže;

treće, da bi se onaj lukavi duh, koji do tada nije bio siguran da si odstupio od njega, videći tvoje trpljenje u iskušenjima, uverio da si ga potpuno napustio i odstupio od njega;

četvrto, da bi kroz to postao tvrđi i jači;

peto, da bi imao jasan dokaz o dobrima koja su ti poverena, jer đavo ne bi ni počeo da te napada da te nije video u najvišem stepenu časti".

O odgovarajućem odnosu prema demonima

Odgovarajući odnos prema palim duhovima pokazao nam je sam Gospod Isus Hristos, kada je dopuštenjem Božijim satana pokušavao da Ga kuša, nudeći mu sva svetska blaga da mu se pokloni. Bogočovek je rekao: *Idi od mene, satano, jer je napisano: Gospodu Bogu svome klanjaj se i Njemu jedinome služi* (Mt. 4,10). Drugo, On je zapovedio demonima da ćute kada su ovi vikali iz ljudi opsednutih njima. Svojom vikom oni su obznanjivali istinu, oni nisu lagali kada su govorili: *Šta je tebi do nas, Isuse, Sine Božiji?... Znamo te ko si, Svetac Božiji* (Mt. 8,29; Mk. 1,24). Ali Gospod nije želeo da se istina propoveda nečistim ustima, naročito ne ustima demona, kako oni, iskoristivši tu priliku, ne bi umešali po svojoj zloj volji tu nešto svoje i da ne bi nešto posejali „ljudima koji pospaše" (Mt. 13,25). Iz tog razloga Isus Hristos nije trpeo da demoni govore, niti je nama dozvolio da im to dopuštamo, upozorivši nas na to sledećim rečima: *Čuvajte se od lažnih proroka koji vam dolaze u odelu ovčijem, a unutra su vuci grabljivi* (Mt. 7,15), i preko

apostola je upozorio: *Ne verujte svakome duhu* (1 Jn. 4,1).

Imajući ovakvo uputstvo Gospoda našega Isusa Hrista, mi moramo da se čuvamo od svakog opštenja sa zlim dusima. Ne treba slušati vračare, mage, astrologe, ekstrasense, kontakte s NLO, razne proroke i gatare. Jer, ako se čak preko njih demon i pretvara da govori istinu, mi, ne znajući njegove ciljeve u tom času, moramo po pravilu da ga odbacimo rečima Svetog Pisma: *Grešniku pak govori Gospod: uzalud propovedaš carstvo Moje* (Ps.49,16) *i nemila je podvala u ustima grešnika* (Sirah 15,9).

Čini nam se umesnim da završimo ovo poglavlje, citiravši veoma za naše vreme aktuelni izvod iz rada svetog Ignjatija Brijančaninova: „I danas se sveti anđeli javljaju u obliku krilatih prekrasnih mladića; i danas se duše svetih ljudi javljaju u liku čoveka u njegovom telu, u nebeskoj slavi; i danas se demoni javljaju u gnusnom, odvratnom i užasnom obliku čudovišta, ali čudovišta koja imaju ljudski lik. Takvima se oni pokazuju kada se pojavljuju u svom obliku. Oni primaju na sebe, kao što su primali i ranije, lik zveri i gmizavaca, naročito njihov omiljeni lik zmije”.

Astrologija i magija u svetlosti Pravoslavnog učenja

Uvod

Kada nestaje vera, njeno mesto zauzima sujeverje. Ljudska duša u tom pogledu ne trpi prazninu. Stvoren po obrazu Božijem (Post. 1,27), čovek je iskonski usmeren svom Tvorcu. Kada pak on gubi Boga u svom srcu, nastali vakuum zahteva da bude ispunjen i čovek lako prihvata surogate koje mu nudi svet oko njega.

Eto zašto u naše nereligiozno i eklektično vreme tako široko su zastupljena, reklo bi se odavno već zaboravljena, strujanja okultnih nauka. Astrologija, hiromantija, magija, fenomen NLO (došljaci iz kosmosa), ekstrasensi, kult istočnjačkih religija - sve to obuzima umove miliona ljudi. Odsustvo čvrste hrišćanske vere, odsustvo znanja i razumevanja suštine okultizma i istočnjačkih religija, kao i njihova aktivna i široka propaganda od strane određenih snaga, obezbeđuje uspeh okultizma i u savremenom društvu.

Naročito snažno interesovanje u današnje vreme kod ljudi izaziva takva podvrsta okultnih nauka kao što je astrologija. Pokrivena oreolom tajanstvenosti i fantastičnosti, ona mami čoveka mogućnošću da sazna svoju sudbinu, da spozna sebe, da zaviri u budućnost. Malo ko razmišlja o njenom poreklu i o suštini, to odlazi u senku, reklo bi se, velike drevne mudrosti koja nam omogućava da predvidimo budućnost. Ali, kao što je poznato, da bismo prepoznali plod, treba da se obratimo drvetu koje ga donosi, jer se spolja privlačna jagoda često pokazuje otrovnom. Obratimo se i mi istoriji porekla astrologije.

Šta kaže zvanična nauka o astrologiji

U rečniku Brokhauza i Efrona čitamo: „Astrologija - tobožnja nauka koja je

pokušavala da predskazuje budućnost pojedinih ličnosti i čovečanstva iz posmatranja položaja nebeskih tela (i uglavnom neuspešno - *prim. aut.*)... Izdvaja se prirodna i judicijarna astrologija. Prirodna astrologija se bavi uticajem nebeskih tela na životinjski i biljni svet... Judicijarna astrologija pokušava da predskaže prema uzajamnom položaju nebeskih tela sudbinu kako naroda, tako i pojedinih ljudi... Raznovrsni kultovi klanjanja nebeskim telima koji su u to vreme postojali, nebeskim telima koja su se posmatrala kao ličnosna moćna bića, vera u unapred predodređenu sudbinu, u fatum koji je vladao u religioznim strujama onog vremena morali suda podržavaju judicijarnu astrologiju".

Kako dalje čitamo u rečniku, „u antici su astrologija, alhemija i magija bile međusobno tesno povezane". U antičkom svetu je mag, žrec i vrač obično spajao u svojoj ličnosti obaveze astrologa, gataru i tumača snova. Tako je, kako saopštava Herodot, mag Ostan, koji je pratio Kserksa u njegovim pohodima na Heladu, raširio neka znanja o astrologiji među Helene. Vaalov žrec Berozos uživao je takvu popularnost u Atini da mu je bio podignut spomenik gde je prikazan sa zlatnim jezikom kao dragoceni prorok. Potvrdu o jedinstvu magije i astrologije takođe nalazimo i u knjizi proroka Danila (Dan. 2,27), i u mnogim drugim izvorima. Na taj način, možemo unapred izvući zaključak o tesnoj sprezi astrologije s magijom i drugim vrstama okultizma, kao i o verovatno jednom istom izvoru njihovog porekla. Faktička potvrda biće navedena u tekstu koji sledi.

Istorija porekla magije i astrologije

Koreni magije i svih okultnih nauka sežu iz daleke prošlosti. Vreme njenog nastanka može se dovesti u vezu sa životom Kaina i njegovih potomaka. Posle ubistva brata i nakon što ga je Bog prokleo (Post. 4,8-16) *pođe Kajin od lica Gospodnjeg... i sagradi on grad... a njegovi potomci bili su Juval: od njega se narodiše gudači i svirači, i Tuval koji bejaše vešt kovati od medi i od gvožđa* (Post. 4,21-22). *A kada se ljudi počеше množiti na zemlji i kćeri im se narodiše, videći sinovi Božiji kako su kćeri čovečije lepe uzimaše ih za žene* (Post. 6,2).

Prema tumačenju ovog mesta, koje su delili mnogi oci i učitelji Crkve⁵, kao i u skladu s apokrifnom knjigom Enohovom „sinovi Božiji" su duhovna bića koja su stupila u zločinačku vezu sa ženama zemlje i naučila ih čarobnjaštvu i bakanju. Od toga se *pojavi velika nesreća* (Enoh 7,8). Pošto brak u Bibliji često znači sjedinjenje s Bogom, to jest, veru, u braku duhova i ljudi može se videti simbol nastajanja paganstva s njegovim poštovanjem demona, paganskih bogova, magijom, astrologijom i drugim vrstama vračanja. Tu pali čovek pokušava da pronikne u tajne sveta nezavisno od volje Tvorca, da postane bog bez Boga. Odnosno, ponavlja se iskušenje Eve u Edemu, kada ju je satana, javivši se Evi u obliku zmije, sablaznio da okuša zabranjeni plod, obećavši joj da će nakon toga ona i Adam postati kao bogovi koji znaju šta je dobro i zlo (Post. 3,4-5).

Ali umesto da postanu „kao bogovi", oni su jednostavno videli da su goli i iskusili su veliku nesreću zbog izdaje Boga i veze sa satanom. Tako je bilo i u ovom slučaju: dobivši zabranjeno znanje, koji je pali anđeo doneo iz viših sfera, oni su potpali pod još veći njegov uticaj i još više se udaljili od Boga.

Ovde je neophodno primetiti da se prema crkvenom predanju anđeoski činovi

dele na tri jerarhije - višu, srednju i nižu. Svaka jerarhija se sastoji od tri čina. U višu ulaze: Serafimi, Heruvimi i Prestoli. Srednju anđeosku jerarhiju čine: Gospodstva, Sile i Vlasti. U nižu ulaze: Načela, Arhanđeli i Anđeli. Svi činovi nebeskih sila nose zajednički naziv anđela - po suštini svog služenja. Gospod otkriva svoju volju višim anđelima, a oni sa svoje strane prosvjećuju ostale. Na taj način, tajne Božije idu nizlaznom jerarhijom od Serafima do Anđela, pri čemu se svaka sledeća jerarhija posvećuje samo u ona znanja koja je u stanju da primi na datom nivou svog duhovnog razvoja. Ljudima se pak tajne Božije otkrivaju u meri njihove duhovne prosvćenosti, ili drugim rečima, u meri sticanja Duha Svetoga. Što se više čovek otvara i predaje Bogu, tim više on počinje da živi Hristovim životom, da misli, da oseća i deluje slično Hristu. Kako je rečeno u Jevanđelju po Jovanu: *Ako me ko ljubi, reč moju držaće i Otac moj ljubiće njega; i Njemu ćemo doći i u Njemu ćemo se nastaniti... Da svi jedno budu kao Ti, Oče, što si u Meni i Ja u Tebi, da i oni u nama jedno budu, da svet veruje da si me Ti poslao* (Jn. 14,23; 17,21).

Sjedinjujući se s Bogom, Duhom Svetim, čovek istim tim Duhom poznaje i tajne Božije. Dobija moći i darove koje koristi samo za dobra dela u skladu s voljom Božijom. Pali anđeli pak, zbog toga što su pripadali u prošlosti različitim činovima anđeoske jerarhije, u ovom ili onom stepenu su posvećeni u tajne bitija. Oni su sačuvali ta znanja posle svog pada. Zbog toga demoni pokušavaju da potčine sebi čoveka, privlačeći njegovu pažnju i zanimanje za sebe putem otkrivanja nekih „tajnih“ znanja i davanja svojim sledbenicima natprirodnih sposobnosti. Ovladavši tim tajnim magijskim znanjima, čovek stiče moć da deluje na okolne ljude i stihije sveta, ali pri tome postaje potpuni rob nečistih duhova od kojih je dobio te darove. Zbog svog otpadanja od Boga demonske sile ništa ne mogu da stvore, već mogu samo da ruše. Zato i njihovi sledbenici unose u svet razornu silu, pričinjavaju zlo drugim ljudima, pogubno deluju na materijalni svet. Evo kako o tome svedoči knjiga Postanja: *Videći da je nevaljalstvo ljudsko veliko na zemlji, i da su sve misli i srca njihova svagda samo zle, pokaja se Gospod što je stvorio čoveka na zemlji, i bi mu žao u srcu. I reče Gospod: hoću da istrebim sa zemlje ljude koje sam stvorio, od čoveka do stoke i do sitne životinje i do ptica nebeskih; jer se kajem što sam ih stvorio* (Post. 6,5-7).

To se dogodilo zbog toga što se čovek zbog opštenja s nečistim duhovima i korišćenja njihovih „darova“ (magije, čarobnjaštva, astrologije i ostalog) konačno razvratio, to jest, otpao je od Boga i više nije bio u stanju da ispunjava onaj zadatak zbog kojeg je bio stvoren, nije mogao da realizuje sebe u dobru, ljubavi i istini, uspinjući se lestvicom duhovnog razvoja k bogoupodobljenju. Njegovo dalje postojanje postalo je besmisleno.

Zato Gospod najpre skraćuje dane čovekovog života na 120 godina (Post. 6,3) - Adam i njegova deca i unuci živeli su do 1000 godina (Post. 5) - a zatim prilikom daljeg umnožavanja bezbožnosti uništava i celokupno razvratno čovečanstvo, ostavivši samo njegove najbolje predstavnike u licu pravednog Noja i njegovih sinova sa ženama (Post. 6,9-11).

Kao što vidimo iz svega navedenog, magija, astrologija i ostali „darovi“ demona ne samo što nisu doveli do procvata čovečanstva, do uspostavljanja sreće na zemlji, već su suprotno tome, množili zlobu, bezbožnost, razvrat, što je dovelo do propasti

praktično celog drevnog sveta.

Ali posle potopa tajna znanja iz magije i astrologije nisu nestala. Na osnovu mnogobrojnih svedočanstava iz antike, ta su znanja bila brižljivo sakrivena, a nakon potopa su ponovo ponuđena čovečanstvu u razvoju.

Ako pratimo istoriju čovečanstva posle Noja, videćemo da one drevne civilizacije u kojima su magija, astrologija i „druga tajna znanja“ bili najviše rasprostranjeni i ulaze u strukturu društva, propadaju i nestaju s lica zemlje čim procvat okultizma u njima dostigne svoj vrhunac. Primer za to su Vavilonsko, Asirsko i Persijsko carstvo.

Podrobnije ćemo se zaustaviti na istoriji drevnog Vavilona. Tablice s klinastim pismom koje potiču odatle i kojih u svetskim muzejima ima oko pola miliona, sadrže podatke da su žreci Vavilona nasledili znanja naročito u oblasti astrologije i ustrojstva vasiona. Vavilonski istoričar i sveštenik Beros (3. vek p. H.) takođe svedoči o tome da su se sačuvala magijska znanja posle potopa. Najzad, sećanje naroda donosi podatke o prvobitnim tvorcima vavilonske tradicije - rodu Haldejaca - posednika kulture izvesnog vanzemaljskog znanja, koji su bili prvi matematičari, astrolozi, alhemičari, teosofi zemaljskog sveta, koji su vršili službu čarobnjaka, gatara i tumača snova na dvorovima drevnih vladara. Haldejsko drevno predanje pak nastojava na tome da je njihovih prvih deset careva poticalo s neba.

Takođe je poznato da ninevijski carevi nisu preduzimali nikakav važan posao bez savetovanja sa zvezdama. Oni su držali uz sebe astrologe koji su posmatrali nebo i objašnjavali kretanje planeta, kao što to često pominju natpisi. Iz jednog spomenika saznajemo da je Seneherib odustao od ratnog pohoda samo zato što je položaj zvezda ispao nepovoljan. Bavljenje astrologijom u Vavilonu bilo je toliko rasprostranjeno da je sam naziv Haldejac značio kod mnogih pisaca antike astrologa. Svima je poznata sudbina Vavilonskog carstva koje je pretrpelo strašni slom i propast. Ista sudbina zadesila je Asirsko i Persijsko carstvo.

Crkva i astrologija

Sada pogledajmo odnos Starozavetne i Novozavetne Crkve prema astrologiji. U velikim Mojsijevim knjigama čitamo o zabrani bavljenja bilo kakvim vrsta čarobnjaštva pod pretnjom smrti. *Ne obraćajte se vračarima ni gatarima, niti ih pitajte, da se ne oskvrnite od njih. Ja sam Gospod Bog vaš... A ko se obrati vračarima i gatarima da bludniči s njima, okrenuću lice svoje nasuprot njemu, i istrebiću ga iz naroda njegovog* (Lev. 19,31; 20,6).

U Ponovljenim zakonima takođe čitamo o strogom upozorenju Gospodnjem da se ne bavimo nikakvim vrstama čarobnjaštva i da ne opštimo sa onima koji se time bave, jer upravo zbog tog zanošenja čarobnjaštvom (koja je, u suštini, savez s demonima) Bog i proteruje narode s njihove zemlje, osuđujući ih na propast, a njihovu zemlju daje Izrailju koji Mu je bio veran. *Kada uđeš u zemlju koju ti daje Gospod Bog tvoj, ne uči se činiti gadosti koje činiše oni narodi. Neka se ne nađe u tebe koji bi vodio sina svoga ili kćer svoju kroz oganj, ni vračar, ni koji gata po zvezdama, ni koji gata po pticama, ni uročnik, ni bajač, ni koji se dogovara sa zlim duhovima, ni opsenar, ni koji pita mrtve. Jer je gadan pred Gospodom ko god tako čini i zbog takvih gadosti tera te narode Gospod Bog tvoj ispred tebe. Drži se sasvim Gospoda Boga*

svoga. Jer ti narodi koje ćeš naslediti, slušaju gatare i vračare; a tebi to ne dopušta Gospod Bog tvoj Proroka iz tebe, između braće tvoje, kao što sam ja, podignuće ti Gospod Bog tvoj; Njega slušajte (Pon. zak. 18,9-15).

Prorokujući propast Vavilona zbog njegove bezbožnosti i pogubnog bavljenja magijom i astrologijom, prorok Isaija u ime Gospoda s ironijom govori: *Stani sada s vraćanjem svojim i s mnoštvom čini svojih, oko kojih si se trudila od mladosti svoje, ne bi li sebi pomogla, ne bi li se okrepila. Umorila si se od mnoštva namera svojih; neka stanu sada koji gledaju nebesa i zvezdočaci i koji proriču svakoga meseca, i neka te sačuvaju od onoga što će doći na tebe. Gle, oni su kao pleva, oganj će ih spaliti i sami sebe neće izbaviti iz plamena; neće ostati ognja da se ko ogreje, ni ognja da bi se posedelo kod njega (Is. 47,12-14).*

Ovde imamo jasno ukazivanje na nemoć svih vrsta čarobnjaštva pred voljom i silom Božijom i na neminovnu kaznu koja pogađa one koji se bave magijom i astrologijom ili pribegavaju pomoći okultista. Prilikom sukoba maga i čarobnjaka s prorocima i drugim duhonosnim ljudima, sile tame uvek trpe poraz. Tako u knjizi Izlaska (7-9) čitamo o tome kako su magi i čarobnjaci, suprotstavljajući se Mojsiju, činili mnoga čudesa pred faraonom uz pomoć čarobnjačkih čini, ali nisu mogli da se odupru sili Božijoj i na kraju krajeva su bili prinuđeni da priznaju svoj poraz od proroka Mojsija.

U knjizi Postanja (41) pripoveda se o pobedi pravednog Josifa nad magovima i mudracima egipatskim koji nisu mogli, uza svu svoju magijsku veštinu, tačno da protumače faraonu njegov san. Nepravedni prorok Valaam, potkupljen od pagana radi suprotstavljanja izrailjskom narodu, pod dejstvom sile Božije bio je prinuđen da služi jevrejskom narodu (Brojevi 22-24). Prorok Danilo takođe više puta posramljuje haldejske mudrace i mage (Dan. 2,4-5).

Sve se to objašnjava time da svoja čudesa i proročanstva sinovi svetlosti vrše uvek silom Božijom, Duhom Svetim, dok čarobnjaci, magovi i astrolozi koji im se suprotstavljaju, koristeći veštinu čarobnjaštva, deluju silom demonskom i prirodno trpe poraz, suprotstavljajući se Bogu.

U Novom Zavetu vidimo isti takav nepomirljiv odnos prema svim vrstama čarobnjaštva, kao i u Starom Zavetu i istu takvu stalnu pobedu sila Božijih u sukobu sa čarobnjaštvom. Tako apostol Pavle izgoni duha pogađačkog iz služavke koja je prerekla budućnost (D. ap. 16,18), iako je ona, reklo bi se, objavljivala istinu, idući za apostolima i govoreći da su oni *sluge Boga svevišnjega, koji nam javljaju put spasenja*. Ali apostol nije želeo ni istinu iz nečistih usta demonskih, dajući samim tim primer odnosa prema demonima, koji ponekad čak i objavljuju istinu. Jer iza toga stoji samo jedna želja - da uvuku u opštenje čoveka kako bi zadobili njegovo poverenje, a zatim ga pogubili.

Isti apostol Pavle kažnjava slepilom Elimu - vračara koji se suprotstavljao jevanđeljskoj propovedi i koji se trudio da odvrati ljude od istinite vere (D. ap. 13,8-11). I najzad iz knjige Dela apostolskih saznajemo o tome da pod dejstvom apostolske propovedi *mnogi od onih koji se zanimahu čarolijama, sabraše knjige svoje i spaljivahu ih pred svima* (D. ap. 19,19). Na taj način, oni su se odrekli veze s demonima i posvedočili su nespojivost vere u Hrista s čarobnjaštvom. U Nomokanonu (zborniku crkvenih pravila i odluka) rečeno je krajnje jasno: „Oni koji idu kod vračara ili se bave zvezdočatstvom

(to jest, astrologijom - *prim. aut.*), šest godina da se ne pričešćuju po prvom pravilu Trulskog sabora i po osamdesetom pravilu Vasilija Velikog, a sveštenik pak koji to čini da bude svrgnut".

Ovde vidimo očigledno ukazivanje crkvene svesti na demonsko poreklo svih vrsta čarobnjaštva uključujući i astrologiju, nedopustivost opštenja s njima verujućih hrišćana i na strogo kažnjavanje onih koji se iz bilo kojih razloga odluče na vezu s demonima.

Sveti Oci, učitelji Crkve i njihov odnos prema astrologiji

Sveti Oci Crkve tokom cele njene istorije su takođe poklanjali veliku pažnju borbi protiv čarobnjaštva i astrologije. Zbog nedostatka mesta dozvoliću sebi da se zaustavim samo na nekim radovima Svetih Otaca i učitelja Crkve. Tako na primer, Tertulijan u svom radu *O idolima* piše: „Među različitim ljudskim poslovima ne možemo da ne primetimo neke veštine ili zanate koji idu na ruku idolopoklonstvu. O astrolozima čak ne vredi ni govoriti, ali pošto je jedan od njih naumio da sebe opravda zbog toga što nastavlja da se bavi tom delatnošću, imam nameru da kažem nekoliko reči tim povodom. Neću reći da smeštati imena lažnih bogova na nebu, pripisivati im tobožnju svemoć i odvrćati ljude od uznošenja molitava Bogu, ulivajući im veru kako je navodno njihova sudbina predodređena zvezdama - da bi sve to bilo isto što i poklonjenje lažnim bogovima. Ali ja tvrdim da se astrologija u tom slučaju upodobljava palim anđelima koji su otpali od Boga radi varanja ljudskog roda... Ako je magija kažnjiva, a astrologija je njena podvrsta, zajedno s vrstom podleže osudi i podvrsta. Tako od vremena pojave Evanđelja svakojaki sofisti, astrolozi, čarobnjaci, magi i vračari moraju biti neminovno kažnjeni" („O idolima" u knjizi: A. B. Ranovič *Izvori za istoriju ranog hrišćanstva*, Moskva, 1990, str. 167).

Tatijan u *Besedi protiv pagana* piše: „Demoni su načinili ljude žrtvom svog otpadništva. Pokazavši ljudima raspored zvezda, kao oni koji se kockaju, uveli su sudbinu koja je tuđa pravdi, jer bilo da je ko sudija ili optuženi, takvi su postali po određenju sudbine... demoni su izmislili sudbinu. Kao osnova za to poslužilo im je to što su životinje prenesene na nebo. Jer oni su udostojili nebeske počasti životinje s kojima su živeli nakon zbacivanja s neba - gmizavce, ribe, četvoronožne životinje koje žive u planinama - radi toga da bi ljudi mislili da i one borave na nebesima i da bi posredstvom rasporeda zvezda uverili da je život na zemlji, dalek razumu, saglasan s razumom: na taj način, bilo da je ko gnevljiv ili trpeljiv, uzdržan ili neuzdržan, bogat ili siromašan, takvim su ga predodredili oni koji raspolažu rođenjem; jer raspored Zodijaka je delo bogova. Ako je svetlost jednoga od njih, kako kažu, jača on oduzima slavu od ostalih i ko je pobeđen sada opet može biti pobeđen. Oni se sa zadovoljstvom bave pričama o sedam planeta kao igrači koji bacaju kocku. Ali mi smo iznad sudbine i umesto lutajućih demona znamo samo za jednog Gospoda večnog, i ne potčinjavajući se sudbini, odbacujemo i njene zakonodavce".

Jovan Damaskin u svom poznatom radu *Tačno izloženje pravoslavne vere*, navodeći svetog Vasilija Velikog, daje sledeću karakteristiku astrologije: „Pagani kažu da se

izlaženjem, zalaženjem i približavanjem zvezda, kao i sunca i meseca, upravljaju sva naša dela i time se i bavi astrologija. Mi pak, naprotiv, tvrdimo da oni daju predznake kiše ili suše, vlažnog ili suvog vremena, kao i vetrova i voda, ali oni ni na koji način ne mogu predodređivati naša dela. U suštini, mi, koje je Tvorac stvorio slobodnim, mi smo gospodari naših dela. A ako sve činimo usled kretanja zvezda, to što činimo, činimo po nužnosti. A ono pak što se dešava po nužnosti nije ni vrlina, ni porok. A ako nemamo ni vrlinu, ni porok, nismo dostojni ni nagrada, ni kazni, a Bog će ispasti nepravedan, dajući jednima dobra, a drugima nevolje. Štaviše, ako je sve vođeno i pokretano nužnošću, onda neće biti ni Božijeg upravljanja u svetu, ni promišljanja Božijeg o stvorenjima. Povrh toga, i razum nam neće biti potreban, jer ako nismo gospodari ni jednog svog dela, nemamo potrebu da bilo o čemu razmišljamo. Međutim, razum nam je nesumnjivo dat radi promišljanja naših postupaka, zbog čega je svako razumno biće u isto vreme i slobodno biće.

Zato mi tvrdimo da zvezde nisu uzrok ničega što se zbiva u svetu - ni uzrok postanka onoga što postaje, ni propasti onoga što propada, već pre služe kao predznak kiša i promene vazduha. Neki će možda reći da su zvezde, ako ne uzroci, onda predznaci ratova i da svojstvo vazduha koje zavisi od sunca, meseca i zvezda, na različit način proizvodi različite temperamente, navike i raspoloženja; ali navike se nalaze pod vlašću naše volje, jer one su potčinjene razumu i menjaju se pod njegovim vođstvom".

Minucije Feliks u svom *Oktaviju*, govoreći o rimskim gatanjima i predskazanjima, piše da ako bi se u retkim slučajevima ta predskazanja i ostvarivala na delu, to se može objasniti time što je „među mnoštvom lažnih predskazanja neko od njih slučajno moglo pogoditi istinu i da čarobnjaci i astrolozi koji izmišljaju predskazanja, ne samo da znaju demone, nego uz pomoć njih prave sve svoje prevare koje liče na čudo: putem njihovog ubeđivanja i uticaja oni proizvode svoje čarolije, primoravaju nas da vidimo ono čega zapravo nema, i obrnuto, da ne vidimo ono što postoji. Prvi od takvih magova po rečima i delima svojim je Sosten (Ostan)", to jest, isti onaj mag koji je, kako smo već rekli, bio jedan od prvih širitelja astrologije u Heladi.

Sveti Jovan Zlatoust u svojoj pouci „O onima koji se leče od bolesti vradžbinama" strogo upozorava da se ne sme ići neprijateljima Božijim, magovima i čarobnjacima, da je bolje umreti nego neprijateljima Božijim ići. I da oni koji koriste njihove usluge umiru pre vremena i u muku večnu idu. Jer onaj koji ide astrolozima, „sam sebe lišava pomoći Božije, prezreo ju je i stavio je sebe van promisla, (te zato) đavo kako hoće, upravlja i raspolaže (njegovim) delima".

Prepodobni Maksim Grk koji je posvetio čitav niz radova razobličavanju astrologije, ujednom od njih, između ostalog, piše: „Lažno, bezbožno učenje zvezdočataca i predskazivača čovekove sudbine po danima rođenja, nije odozgo i nije od blagodat Svetoga Utešitelja otkriveno Haldejcima, Jelinima i Egipćanima, nego od najlukavijih i najčovekomrzačijih demona, na pogibelj onima koji im veruju". Govoreći zatim o uzrocima podudaranja nekih predskazanja astrologa s realnošću, Maksim Grk navodi reči Avgustina Iponskog: „... to se događa ne toliko zbog nebeskih znamenja, koliko zbog tajnog nagovora satane, čemu se ponekad neprimetno izlažu ljudski umovi, to

jest, ta predskazanja potiču od zajedničkih snaga, od saglasnosti s đavolom". Po mišljenju svetog Maksima Grka: „Time je jasno pokazao blaženi ovaj otac otkuda potiče ovo demonsko učenje i da đavo otkriva sledbenicima zvezdočatačke nauke ono što će im se jednom zaista dogoditi, ono što biva po nagovoru demona. Ko će se od hrišćana koji istinito i nelicemerno veruju složiti da ikada dobije znanja takve satanske obmane i da uđe u razgovor s demonima? Zar to neće biti samo onaj ko prebivanje s demonima stavlja iznad večnog života? Predskazuju demoni, predviđajući nekada mnogo ranije ono što će se dogoditi, ponekad i pogađaju; ali najčešće lažu i zato im ne treba verovati, iako se ponekad njihova predskazanja i ostvaruju". O uzrocima koji podstiču demone da ulaze u opštenje s ljudima posredstvom astrologije, isti svetitelj kaže: „... Zna svelukavi da posredstvom obmane predskazanja lako može da nas odvuče od Boga i privuče k sebi, primora nas da verujemo da zvezde vladaju našim postupcima i rasuđivanjima, a kada bude prihvaćena ta vera, nipošto se više nećemo, ili ćemo se veoma malo brinuti o svojim sagrešenjima, pravdajući se neizbežnošću uticaja zvezda. Kada naiđu žalosne okolnosti, za to optužujemo Boga kao stvoritelja zla. Čineći tako, mi ćemo se nužno lišiti zaštite od Boga i tada će neprijatelju biti lako da ovlada nama i svede nas na dno pakla".

Dakle, vidimo da Sveti Oci Crkve jednodušno istupaju protiv astrologije, razobličavajući je kao podvrstu magije, kao sredstvo opštenja s demonima, a astrologe porede s „palim anđelima koji varaju rod ljudski" i strogo zabranjuju opštenje s tim „neprijateljima Božijim". Naročito pažnju zaslužuje mišljenje Tatijana koji je pokazao bezumlja astrologa koji su nadenuli sazveždima imena životinja, planetama - imena lažnih bogova, a zatim iz karaktera ovih poslednjih počeli da izvode sudbinu čoveka ili države u zavisnosti od položaja tih „nebeskih tvari". Vrlo ubedljivo zvuče dokazi Minucija Feliksa koji je pokazao da se neka predskazanja zbivaju iz dva razloga:

1) zbog slučajne podudarnosti;

2) zbog čarobnjačkih delovanja gatara koji u nizu slučajeva mogu saznati o budućim događajima od demona koji su ili videli ili saznali o tim događajima ili su sami učestvovali u njihovoj pripremi.

Krajnje jasno pokazuje Jovan Damaskin da nebeska tela predskazuju samo vremenske prilike, a za čoveka koji poseduje slobodnu volju i razum, zvezde i planete ne mogu igrati nikakvu ulogu predodređujućeg činioca sudbine.

I najzad, jasno rezimira sve ovo pomenuti rad svetog Maksima Grka, gde je sažeto iskustvo borbe Svetih Otaca protiv astrologije i pokazano je kako uz pomoć ove lukavi demon pokušava da nas odvuče „od Boga k sebi" tako da što lakše ovlada nama i „svede nas na dno pakla".

Uzroci podudaranja nekih astroloških predskazanja s realnošću

Osim pomenutih mišljenja Svetih Otaca i učitelja Crkve o uzrocima podudaranja nekih astroloških horoskopa s realnošću, hteli bismo da navedemo još jedan činilac koji objašnjava suštinu tih podudaranja.

Prema zakonima koje je dao Bog, u svetu se odvija uzajamno delovanje

materijalnih objekata, a posebno uticaj sunca, meseca i drugih nebeskih tela i planeta na živu i neživu materijalnu prirodu na zemlji. Budući da je svojevrsni mikrokosmos koji spaja u sebi duhovna i materijalna načela, čovek, naravno, trpi na sebi taj uticaj. Tako je, naprimer, profesor Čiževski u svojim radovima pokazao zavisnost epidemije kolere i nekih drugih oboljenja od nivoa sunčeve aktivnosti (eksplozija na suncu). Poznat je uticaj mesečevih mena na psihičko stanje određenih kategorija ljudi (takozvana pojava mesečarstva za vreme punog meseca). Očigledno je da se po analogiji može govoriti i o uticaju drugih nebeskih tela na čovekovo fizičko i psihičko stanje, pa čak u određenom stepenu i na formiranje njegovog karaktera, kao i individualnih fizičkih i psihičkih sposobnosti.

Verovatno su pomenuta znanja astrolozima takođe dali pali duhovi. Znajući određena fizička i psihička svojstva čovekovog organizma, kao i mogućih uticaja na njega kosmičkih zračenja, u određenom vremenskom trenutku može se pretpostaviti ovo ili ono ponašanje, čovekovo psihičko ili fizičko stanje. Osim toga, kako priznaju sami astrolozi, u većoj meri uspešnost sastavljanja horoskopa zavisi od intuicije astrologa, od informacija koje dobija od određenog kosmičkog činioca. Tako je jedna od najbližih saradnica poznatog astrologa Pavla Globe Svetlana (prezime u članku nije bilo navedeno) izjavila da upravo zahvaljujući kontaktu s nebeskim „svetskim učiteljem“ Aštarom, zahvaljujući „njegovim informacijama, ona sastavlja horoskope, kao niko u svetu“, to jest, tu je očigledan neposredan kontakt s palim duhom koji pomaže astrologu u sastavljanju horoskopa.

Đavolu je dobro poznato stanje sveta u datom trenutku. To se očigledno vidi iz sadržaja knjige o Jovu. Zli duh, obišavši celu zemlju i posmatrajući sve ljude, rekao je o tome Bogu i Gospod nije opovrgao njegove reči kao lažne (Jov 2,2). Satani je poznato i nešto iz budućnosti, što se događa kao posledica određenih i nepromenljivih uzroka. Takođe im je budućnost slučajno poznata iz otkrivenja Božijeg (3 Car.22,22) i iz posmatranja karaktera ljudi. Pali duhovi pokušavaju da organizuju mnogo od onoga što se događa u svetu i, naravno, znaju cilj kome teže. Otuda izvesna podudarnost između predskazanja horoskopa i realnosti.

Ali karakteristično je i to da se većina predskazanja astrologa ne ostvaruje. To se objašnjava time što, osim astronomskog činioca, individualne čovekove psihofizičke osobine određuju njegova naslednost, geografsko mesto rođenja, vaspitanje, ishrana i mnoštvo drugih sporednih činilaca.

Što se tiče sudbine čoveka, njegovog života i smrti, svi gore nabrojanim činiocima dodaje se još jedan koji i jeste glavi i određujući - Promisao Božiji o čoveku. Naročito o čoveku verniku, hrišćaninu koji se predaje volji Božijoj i neprestano je traži. Takav čovek se nalazi pod posebnim vođstvom Gospoda. Rečeno je u Evanđelju po Mateju: *Ne prodaju li se dva vrapca zajedan dinar? Pa nijedan od njih ne padne na zemlju bez Oca vašega. A vama je i kosa na glavi sva izbrojana* (Mt. 10,29-30).

Nehrišćani, pak, zbog otpadanja od istinitog Boga u određenoj su meri predati slepom slučaju, a njihov životni put se obrazuje od mnogih komponenata, među kojima fizičke i psihičke sklonosti, kao i kosmički uticaji nebeskih tela igraju veliku ulogu. Eto zašto za hrišćanina tačnost astroloških predskazanja ima praktično nultu verovatnoću,

a za pagane određeni, premda i prilično nizak stepen podudarnosti.

Astrologija i Rođenje Hristovo

Neke zbunjuje pitanje: ako astrologija ima demonski karakter i njeno korišćenje je greh, kako su onda mudraci (magi) saznali za vreme Rođenja Hristovog uz pomoć astrologije?

Na ovo pitanje postoje dva odgovora, koji nisu protivrečni već se pre međusobno dopunjavaju.

Prvi odgovor. Uzrok zbog kojeg su očekivali tu zvezdu na Istoku i pratili njenu pojavu, dovodi se u vezi s predskazanjima iz knjiga Starog Zaveta. U knjizi Brojeva čitamo: *Vidim ga, ali ne sad; Gledam ga, ali ne izbliza; izaći će zvezda iz Jakova i ustaće žezlo iz Izrailja* (Brojevi 24,17).

Kod proroka Isaije (Is. 60,1,3,6) je rečeno: *Ustani, svetli se, Jerusalime, jer dođe svetlost Tvoja i slava Gospodnja obasja Te... I narodi će doći k svetlosti Tvojim i svetlosti koja će Te obasjati... svi iz Save doći će, zlato i tamjan doneće, i slavu Gospodnju javljaće.*

U Psalmu 71 čitamo: *Carevi Tarsijski i ostrvski doneće Mu danak, carevi arapski i savski doneće darove.*

Prorok Danilo (ovde treba jasno shvatiti da se sam prorok Danilo nikakvom magijom i astrologijom nije bavio, već je postupao onako kako ga je poučavao Bog i u tome je i bila njegova prednost u odnosu na mage koji na mnoga pitanja nisu mogli da daju odgovor) koji je u vavilonskom ropstvu bio postavljen za načelnika mudraca (Dan. 2,48), prirodno da je poznao ta predskazanja i nije ih skrivao. Osim toga, njemu lično pripada proročanstvo o vremenu Rođenja Bogomladenca (Dan. 9,25). Ti podaci koji ukazuju na događaje od izuzetne važnosti (vreme, mesto i okolnosti Rođenja Hristovog) bili su zabeleženi i dobro čuvani od strane one sveštene škole na čijem čelu je usled nastalih okolnosti stajao prorok, i prenosili su se s kolena na koleno od strane mudraca.

Prema podacima astronoma Keplera (17 vek), koje su potvrdili savremeni astronomski podaci, mudraci su mogli da vide poklapanje planeta Jupitera, Saturna i Marsa s nekom još nepoznatom zvezdom i ona im se zaista ukazala na Istoku - jer se 29. maja 747. godine to dogodilo 3 i po časa pre izlaska sunca. Da su oni upravo tada krenuli na put, po Alfordovom mišljenju bi verovatno kroz nešto više od 5 meseci došli do Jerusalima (Jezdra je putovao 4 meseca iz Vavilona u Jerusalem) (Jezdr. 7,9), te ako su, prema tome, uveče krenuli iz Jerusalima u Vitlejem, opet su videli poklapanje planeta u pravcu Vitlejema.

Drugi odgovor. Premudrost Božija koja je zlobu ljudsku pretvorila u sredstvo za dovođenje Josifa u Egipat i koja je dopustila vavilonskom caru da se putem neznabožackog vraćanja i bacanja kocke odluči na rat s Jerusalemom (Jez. 21,21), takođe je mogla dati astrologiji mogućnost da dovede mudrace Hristu. Takođe je verovatno da se Bog otkrio mudracima sa Istoka pre nego što su ugledali zvezdu, kao što je to učinio i posle (Mt. 2,12). Jer poznato je da Bog *hoće da se svi ljudi spasu i da dođu u poznanje istine* (1Tim. 2,4), svi bez izuzetka, i On, se trudi da spase svakoga

samo Njemu jedinome poznatim putevima koji su za tog čoveka najbolji.

Iz svega što je rečeno o mudracima koji su došli da se poklone Hristu može se zaključiti da su oni vreme i mesto Rođenja Hristovog saznali ne zahvaljujući magiji i astrologiji, već zahvaljujući tome što im je Sam Gospod to otkrio onim putem koji je smatrao da je za njih i njihovo spasenje najbolje. Tako da nema nikakve zasluge astrologije u činjenici dolaska mudraca vođenih zvezdom do mesta Rođenja Hristovog.

Nebo i zvezde su takva tvorevina ruku Božijih, koja je svima vidljiva. Zato u određenim slučajevima Gospod putem njih daje znake koji nagoveštavaju važne događaje u budućoj sudbini čovečanstva.

Tako, za vreme krsnih muka Spasiteljevih, pred samom Njegovom smrću, *tama bi po svojoj zemlji do časa devetoga. I pomrča sunce...* (Lk. 23,44-45). Ljudima se objavljivalo da je ljudskim rukama ubijen Onaj Koji je došao da spase ljudski rod, da objavi i otkrije put spasenju, put u Carstvo nebesko. Došlo je do privremene pobede tame, izvršilo se delo bezakonja i u znak toga zemlja se pokrila tamom. Umro je Isus Hristos - Sunce pravde, Izvor koji daje ljudima večni život, pomračilo se čulno sunce - izvor materijalnog života. Takođe čitamo u Evanđelju o tome da će pred kraj veka, pred Drugi dolazak Hristov *biti znaci na suncu, mesecu i zvezdama... i strahote i znaci veliki biće s neba* (Lk. 21,25,11), koji u spoju s drugim predskazanim događajima i pojavama neće ostavljati nikakve sumnje da se približilo vreme Drugog dolaska Hristovog i kraja postojećeg sveta. Na taj način, za shvatanje nebeskih znamenja koja šalje Gospod nije potrebno znanje astrologije ili tumačenje astrologa; niko ko je prihvatio srcem Sveto Pismo neće posumnjati u ono što se događa.

Astrologija i savremenost

Danas, kada na osnovu rečenog možemo zaključiti o demonskom poreklu astrologije i magije, o njihovom pogubnom uticaju na zemaljske civilizacije koje ih prihvataju, o nedvosmisleno negativnom odnosu hrišćanske Crkve prema svim vrstama okultizma, hajde da razmotrimo sliku razvoja astrologije u današnje vreme i u našoj zemlji.

Tu je pre svega neophodno obratiti se takvim poznatim i popularnim astrolozima, kao što su supruzi Globa. Oni često nastupaju na televiziji i radiju s predavanjima o astrologiji, naširoko govore na istu temu u štampi, prekrili su skoro celu zemlju mrežom astroloških škola. Ko su oni i kakvi su im zadaci? Najpre dajmo reč njima samima.

U časopisu *Radnica* u članku „S kim razgovaraju zvezde“ (br. 12, 1989, str. 25) čitamo: „Pavlovi preci po majčinoj liniji su Persijanci iz roda Gerba u Iranu. Oni su od davnina posvećivali svoj život astrologiji; deda je takođe Pavla učio astrologiji, a na samrti je predao unuku reči - magijsku formulu koja otkriva učeniku pristup učiteljima, velikim astrolozima... I ostavio mu je u amanet da ih traži u Indiji. Kada je Pavle odrastao, krenuo je u Indiju i evo šta on kaže o tom putovanju: 'Našao sam... Učitelji su me priznali - zavetne reči - magijske formule, pomogle su. Dozvolili su mi učenje - najskrivnije učenje koje se prenosi hiljadama godina od usta do usta, dali su mi

knjige... naučili su me kako da nađem ženu i dodali su mi da, kada se vaši životi sjedine ti ćeš je posvetiti u ono što sam poseduješ i vama će biti poverena velika misija'."

Kao što se vidi iz onog što je rekao Pavle Globa, on je postepeno prošao kroz sve oblike ritualnog magijskog posvećenja u „tajna znanja”.

Prvo - preci Persijanci, nasledni astrolozi kod kojih su se tajna znanja putem učenja i posvećenja prenosila s kolena na koleno (radi boljeg razumevanja u svojstvu analogije se može navesti primer naslednog vračarstva, kada se bajanja, vračanja i zajedno s njima „demoni - pomoćnici”, koji pomažu da se ostvaruju te vradžbine, prenose s kolena na koleno). Umirući, deda prenosi magijske formule (a takođe, izgleda i demona-pomoćnika) koje otkrivaju put prema „učiteljima” to jest, magima visokog stepena posvećenja, kod kojih astrolog početnik treba da prođe odgovarajući staž.

Drugo. Pavle putuje u Indiju, izgovara magijske formule, javljaju mu se „učitelji”, i Globa prolazi kroz novi kurs magijske obuke, dobija visok stepen posvećenja, snabdeva se neophodnom literaturom i šalje se s „velikom misijom” u zemlju gde još nije razvijena astrologija. Da bi mogao lakše da ostvari ono što je namislio, njemu pronalaze uz pomoć određenih sila ženu koju on treba da posveti u ono što i sam poseduje.

A dalje se događa ono najstrašnije. S radošću za njega otvaraju mu se stranice časopisa i novina, na televiziji u stalnoj rubrici „Škola astrologije” Globe vode široku propagandu astroloških ideja; zemlja se pokriva mrežom škola gde ljudi s velikim entuzijazmom slušaju snimke astrologa Globa, a posle toga aktivno uvlače u bavljenje astrologijom svoje rođake i poznanike. Magijska zaraza, zbog koje je u mnogome i propao prepotopski svet, sve više i više obuzima umove i srca miliona ljudi, formirajući njihovu svest i stil ponašanja u društvu. Ova naša tvrdnja nije neosnovana. Kao primer navešćemo izjavu Timura Sviridova, jednog od izrazitih predstavnika Globine škole. U članku „Šta nam priprema Vodolija?” on objavljuje: „Danas se na planeti formira novi tip ljudi, nova rasa koja će posedovati nama nepoznate moći - okultne... Moramo da razvijemo u ljudima snažno astrološko mišljenje”. A zatim: „Pavle Globa proriče da će 1999. godine doći Mesija koji će se roditi u Rusiji i daće novoj epohi Vodolije svoj pogled na svet, drugi tip religije”.

Godine 1991. pojavio se prvi poslerevolucionarni astrološki zbornik pod nazivom *Tamara* u tiražu od pola miliona primeraka. Tamara je ime supruge Pavla Globe, a ona je istovremeno i autor tog zbornika. Razmotrimo članak iz njega pod nazivom „Avestijska škola astrologije”. U ovom radu Tamara pokazuje da se njena astrološka škola temelji na avestijskoj astrološkoj tradiciji čiji je predstavnik zoroastrizam. Ali u tom članku Tamara navodi Evandjelje, navodi izjavu crkvenog pisca iz 17. veka Simeona Polockog, tako da u neupućenom čitaocu može nastati iluzija kako Tamarino učenje odgovara učenju Hristovom. Ali to je samo ideološki metod koji autoritetom hrišćanstva treba da ukloni nepoverljiv odnos čitaoca prema astrološkom učenju. Zapravo, od početka do kraja sadržaj članka Tamare Globe ne samo da ne odgovara jevanđeljskom učenju, nego mu je potpuno suprotan.

Tako Tamara, po sopstvenim rečima, polazi od sopstvenog zakona avestijskog

učenja, od „zakona Karme... Kruga vaploćenja, to jest višekratnog rađanja čovekove suštine... (Stoji) na poziciji reinkarnacije i evolucije - od minerala, biljke, životinje i čoveka do viših bića". Sve ovo je očigledna jeres koja je osuđena na hrišćanskim Vaseljenskim saborima. Hrišćanstvo uči da se život čoveku daje samo jednom i da od proživljenog života zavisi njegova večna sudbina. Do Strašnog suda stanje duše se molitvama Crkve i bližnjih može menjati, a posle je nepromenljivo: ili raj ili pakao, srednjih stanja nema.

Dalje u svom članku Tamara kaže da je „smirenje jednako evolutivnom zaustavljanju", to jest, da je u suštini štetno. U hrišćanstvu pak smirenje je osnova duhovnog života; tako prva zapovest blaženstava glasi: *blaženi siromašni duhom* (to jest smireni), *jer je njihovo Carstvo nebesko* (Mt. 5,3). I Sam Gospod pokazao nam je primer smirenja Svojim životom i smrću, smirivši se *čak do smrti, do smrti krsne*.

Takođe u svom radu Tamara Globa tvrdi da je „avestijsko učenje naše tradicionalno učenje. U Rusiji se dugo prenosilo od strane žreca pagana, od oca na sina, magovi su ga brižljivo prenosili kroz stoleće".

Ovde se neću zadržavati na istorijskoj netačnosti ove izjave, zanimljivo je nešto drugo - poziv na vraćanje paganstvu, „religiji naših predaka". U suštini to znači: dole hrišćanstvo, neka se gubi Hristos, natrag idolima, gatarima, magovima, vraćanju, to jest opštenju s demonima.

I na kraju ovakvog „krasnog" predloga Tamara Globa kaže: „... ako se postojano ide ovim putem, dolazi do preobražaja psihe, Duha i tela, za šta nema objašnjenja ni kod jednog stručnjaka u savremenom naučnom svetu. Dolazi do potpune alhemije tela, menja se pogled na svet i realnost". Ovde je Tamara potpuno u pravu. Od opštenja s demonima čovek se u potpunosti menja. Nečisti duhovi u celini porobljavaju dušu koja im se predala. Zato će, piše Tamara, „ljudi biti jednaki bogovima - tako objavljuje Avesta... Sve sposobnosti koje su sada retke: vidovnjaštvo, telepatija, teleportacija, isceliteljstvo - postaće prirodne pojave za ljude. Oni će opštiti na nivou podsvesti, a reči će postati magijski znak, kao što je to bilo kod maga u drevna vremena". Upravo su ovakvim darovima, kako smo prethodno rekli, i nagrađivali demoni čarobnjake, vračeve, astrologe i mage koji su im se predali u zamenu za besmrtnu du-šu i činjenje zla u svetu.

Svoj zadatak Tamara Globa vidi u tome da pomogne ljudima da „pripreme svest za buduće promene, da bi što je moguće više ljudi uspelo da dostigne potreban nivo... - za prihvatanje novog mesije koji će se javiti u Rusiji".

Iz ovoga se vidi da propaganda astrologije i magije u našoj zemlji igra strogo određenu ulogu i ima svoj cilj - astrologija i magija su pozvane da postanu još jedno sredstvo u formiranju ljudi u nehrišćanskom demonskom duhu. U toku je napad okultizma na savremeni svet, ogorčena borba za umove i srca ljudska, koja se vodi na unapred pripremljenoj pozadini bezbožništva. Najpre su iz ljudskih duša svesno iskorenjivali Hrista, gonili, proterivali i ubijali zbog vere. Veru su ismevali, hramove su rušili, religiozne knjige spaljivali. Vakuum koji se obrazovao u duši trudili su se da popune ateističkim besmislicama i materijalističkim buncanjem. I mnogi ljudi su usled svog vaspitanja to prihvatili i počeli su po tome da žive. Sada je bezumlje tih ljudi

postalo očigledno svima. Savremeni čovek je pohitao duhovnom životu i odmah mu na sve strane nude novu duhovnu hranu - okultizam. Nenaoružan hrišćanskom verom, poznavanjem Svetog Pisma i proročanstava o budućnosti sveta i dolasku antihrista, savremeni čovek nije u stanju da pravilno oceni okultna učenja koja mu se nameću. Gladan duhovne hrane, on pohlepno guta svaki mistični otrov koji mu nude određene snage. Time se koriste lovci na duše koji poput Sviridova čak često i ne skrivaju svoje namere. Oni hoće da vaspitaju novi tip ljudi „s okultnim moćima“. Treba vaspitati ljude u onom duhu koji će omogućiti dolazak lažnog mesije, antihrista, koji će pokušati, kako je to predskazano u Apokalipsi, da uništi hrišćanstvo i usadi „drugi tip religije“ koji se sastoji u poklonjenju njemu, antihristu. Sve to zahteva u današnje vreme naročitu budnost, opreznost hrišćana prema sebi i svim pojavama spoljašnjeg sveta, neophodnost da imaju na umu da se vodi borba na život i smrt, i to smrt večnu za one prelašćene, jer, kako kaže apostol Petar, neophodno je biti budan, pamtiti da *suparnik vaš, đavo, kao lav ričući hodi i traži koga da proždere. Njemu se protivite utvrđenom verom* (1 Pt. 5,8,9).

Ekstrasensi: njihovo poreklo i suština (Pravoslavni pogled)

Iz dubine vekova

U poslednje vreme kod mnogih ljudi su počele da se pojavljuju neobične sposobnosti, lečenje biopoljem, telepatija i telekineza, vidovitost... Sve to ulazi u savremeni život i zato zahteva promišljanje, jasan i odlučan odnos prema tim pojavama.

Je li to dobro ili loše? Kako treba da postupi pravoslavni hrišćanin, srećući se s takvim ljudima i može li da pribegava njihovoj pomoći? Pokušaćemo da odgovorimo na ova pitanja. Obratimo se najpre davnini - iskustvu svetih duhonosnih otaca.

U knjizi Dela apostolskih, koja pripoveda o daljoj jevanđeljskoj propovedi apostola posle Vaznesenja Isusa Hrista, čitamo o nekakvom Simonu, *koji čaraše i dovodaše u čudo narod Samarijski, govoreći daje on nešto veliko. Njega svi pažljivo slušahu, i malo i veliko, govoreći: ovo je velika sila Božija. A zato ga slušahu pažljivo što ih je mnogo vremena zadivoljavao* (D. ap. 8,9-p). Komentarišući ovaj tekst, sveti Justin mučenik piše da je Simon bio čarobnjak i svojim vraćanjem privukao je k sebi neprosvećeni narod, „koji je video u njemu veliku silu Božiju“. Kakvim je čudesima Simon mag varao ljude? Istim onim kao i savremeni ekstrasensi - isceljivanjem, telepatijom, telekinezom, vidovitošću, levitacijom. Osim toga, kako svedoči sveti Teofilakt, Simon je „krotio besomučne“, to jest, uz pomoć magijskih sredstava nagovarao je „demonu“ da na izvesno vreme ostavi na miru opsednutog, što je stvaralo iluziju isceljenja. Kasnije se, pak, opsednutost ponovo javljala (svedoci ovakvog „čuda“ bili su nedavno i mnogi televizijski gledaoci koji su u jednoj emisiji programa „Peti točak“ iz 1990 godine mogli da posmatraju „isterivanje đavola“ od strane vrača iz opsednute žene).

Simon mag je iskreno verovao da i apostoli, poput njega, koriste neku veštinu. Ali se sreo s apostolom Filipom. Sila propovedi ovog pravednika i njegova čudesa bili

su tako zapanjujući da su zadivili ne samo narod nego i samog Simona. Vera u Simona povukla se pred verom u Hrista. Krstio se narod, krstio se i sam Simon. Mag je pretrpeo poraz pred licem apostola koji deluje Duhom Svetim (poput egipatskih maga koji su se u prošlosti uz pomoć čarolija suprotstavljali Mojsiju, ali su bili pobeđeni silom Božijom) (Izl. 7-8).

U istoj knjizi Dela apostolskih čitamo: *Dogodi se pak kad idasmo na molitvu da nas sretne jedna robinja koja imaše duh pogađački i gatajući donosaše veliki dobitak svojim gospodarima. Ova pođe za Pavlom i za nama, i vikaše govoreći: Ovi su ljudi sluge Boga Svevišnjega, koji nam javljaju put spasenja. I ovako činjaše mnogo dana, a kada se Pavlu dosadi okrene se i reče duhu. Zapovedam ti imenom Gospoda Isusa Hrista izidi iz nje! I iziđe u taj čas* (D. ap. 16,16-18).

Pogledajte kakav je odnos apostola Pavla prema tome duhu: bez obzira na to što je on govorio istinu, apostol nije želeo ni istinu iz usta demonskih, dajući samim tim primer odnosa prema nečistim duhovima, pa makar oni ponekad govorili istinu. Jer iza toga stoji samo jedna želja - uvući čoveka u opštenje da bi se zadobilo njegovo poverenje a zatim se takav čovek pogubio.

U Kijevo-Pečerskom pateriku čitamo o monahu Nikiti, budućem svetitelju i čudotvorcu, kojeg je zbog gordosti i umišljenosti, jer je prerano otišao u zatvorništvo, prelastio demon koji mu je dao dar prozorljivosti i znanja napamet celog Starog Zaveta. Tako da je on „sa onima koji su dolazili kod njega mnogo govorio iz Pisma o koristi za dušu, počeo je da prorokuje i velika slava se raširila o njemu... svi su se divili ispunjenju njegovih proročanskih reči". Kada je pak molitvama svetih Kijevo-Pečerskih otaca demon bio izagnan iz njega, ispostavilo se da se on ničega više ne seća napamet, pa je čak zaboravio i da čita.

U istom Kijevo-Pečerskom pateriku u životu prepodobnog Lavrentija zatvornika⁴, saznajemo za nekakvog besomučnog koji je pod dejstvom demona govorio jevrejski, latinski, grčki i svim jezicima sveta koje ranije besomučnik nikada nije ni čuo. Prorokovao je, govorio je o stvarima i ljudima koji su mu ranije bili nepoznati.

U životu sveštenomučenika Kiprijana čitamo o tome kako je on, dok je bio vrač, „usvojio sva đavolska lukavstva: uspeo je da stekne moć različitih demonskih preobražaja (naučio je da leti po vazduhu, da hoda po vodi), da menja svojstvo vazduha, da izaziva vetrove, proizvodi grom i kišu, uzburkava more, nanosi štetu voćnjacima, vinogradima i njivama, da šalje bolesti i čireve na ljude - to jest, ovladao je pogubnom mudrošću i đavolskom delatnošću punom zla". Može se navesti mnoštvo sličnih primera, ali mislim da je i ono što je navedeno sasvim dovoljno za zaključak: demonske sile su u stanju da daju i zaista daju nekim ljudima ekstrasenzorne sposobnosti.

Tri vrste prozorljivosti

Obratimo se starcu Siluanu. U poglavlju o prozorljivosti i njenim vrstama čitamo da postoje tri vrste prozorljivosti: „... prva - usled intuicije koja je prirodna nekim ljudima i koja se povećava usled isposničkog življenja, druga - pod dejstvom

demonskim i treća - po daru blagodati".

U koju se vrstu prozorljivosti može ubrojati 'vidovitost' ekstrasensa? Samo u prve dve, jer treću vrstu, po daru blagodati, daje Bog samo izabranima posle mnogih desetleća podvižničkog života u Hristu, „a gordome se uopšte ne daje".

Razmotrimo pažljivije prve dve vrste prozorljivosti: „prva vrsta", po mišljenju starca Siluana, „za blagočastivo nastrojenog i smirenog čoveka može biti korisna i na dobar način upotrebljena, jer doprinosi boljem načinu čuvanja zapovesti Hristovih u odnosu na bližnjega. Gordom i strasnom ona će naškoditi jer umnožava povode za strasti i otvara velike mogućnosti njegovog zadovoljavanja".

„Druga vrsta je izuzetno opasna za one koji je prihvataju, jer će pre ili kasnije dovesti do nezdravog poremećaja svih duhovnih i duševnih snaga čovekovih, unakazivši i sam njegov lik... uza svu tu prozorljivost, ako mu i pođe za rukom ponekad da 'pročita' tuđu misao, ipak dubinski unutarnji čovek ostaje mu nedostupan. S nešto većom verodostojnošću ona se ponekad ispoljava u odnosu na događaje koji su spoljašnjeg karaktera. Onima koji je prihvataju ona daje povod za uživanje u taštini... i zbog razornog, rušilačkog svojstva demonskih dejstava uopšte, pričinjava stradanja njenim posednicima, što postaje očigledno tek kada prođe mnogo vremena".

Joga

Kod mnogih ljudi se ekstrasenzorna svojstva javljaju kao rezultat bavljenja jogom ili drugim istočnjačkim religijama. Upečatljiv primer za to je delatnost čuvenog čehoslovačkog ekstrasensa Františka Fijerda⁷. Na jednoj sednici društva „Popov" u Moskvi, gde je František postavljao dijagnoze bolesnicima na daljinu, pričajući njihovu sudbinu i istoriju bolesti, odgovarajući na pitanja akademika A. G. Spirikina, kako je on to postigao, ekstrasens je odgovorio: „To daje ogromno treniranje jogom prilikom kojeg čovek ume da se opusti, isključivši razum i intelekt. U svakom slučaju, struja informacija odvija se na nivou podsvesti".

Ovde je uzročnik sposobnosti savršeno jasan. Pripremajući telo specijalnom dijetom, radeći određene vežbe hata-joge, zadubljujući se u njeno filozofsko učenje, često meditirajući i ponavljajući mantrе, čovek se otvara za neposredno delovanje određenih kosmičkih sila, uključuje se u njihovu „hijerarhiju", dobijajući posvećenje za određene „darove". U jogi je jasno određena metodika - čini to i to i dobićeš natprirodne sposobnosti. I zaista ih dobijaš. Ali odakle i po koju cenu? O tome istočnjački učitelji ne vole da pričaju, i po pravilu, pozivaju se na bezličnu kosmičku energiju i unutrašnji čovekov potencijal (ja sve mogu sam, svojim naporima, i, jednostavnije rečeno, ja sam Bog). Odnosno, to je ona misao zbog koje je Danica, koji se predao maštanju, pao s nebesa i postao satana.

Drugi način dobijanja natprirodnih sposobnosti je posvećenje neposredno od učitelja koji je već uključen u demonsku hijerarhiju. Poput zaraze koja prelazi na zdravu osobu usled bliskog kontakta s bolesnikom, dolazi do zaraze opsednošću ako je čovek poverovao i otvorio se prema joginu, vraču i ekstrasensu. U zavisnosti od moći ovog poslednjeg i ostrašćenosti prvog i dolazi do porasta snage tih darova. Pri tome se

posvećenje može vršiti i mimo volje onoga koga posvećuju. Dovoljna je njegova pomna pažnja i poverenje.

Kao primer se može navesti transcendentalna meditacija (TM), koja je postala jako rasprostranjena u SAD 70-tih godina 20. veka. Kao rezultat bavljenja TM, u skladu s reklamom njenih osnivača, čovek dobija moćne životne snage, neprestanu radost, spokojstvo i zdravlje. Oni koji žele da prođu taj kurs treba da donesu guruu (učitelju) u specijalnu sobu za posvećenje kotaricu s voćem i cvećem. Ovaj prinos se stavlja ispred portreta jednog gurua, već umrlog, od kojeg je dobio posvećenje učitelj. Tu gori sveća i dimi se kad mirisnih štapića. Ceremonija ispred portreta traje pola časa i u nju spada tiho pevanje na sanskritu (čiji smisao posvećenom nije poznat) i pevanje imena prethodnih učitelja joge. Na kraju ceremonije posvećeniku se daje mantra (tajna reč-formula na sanskritu) koju ovaj treba neprekidno da ponavlja za vreme meditacije⁹. Posvećeniku se nikada ne otkriva prevod te ceremonije, njen smisao je poznat samo učiteljima.

Međutim, taj obred nije ništa drugo do *pudā* poklonjenje bogovima, koji uključuje i obožavanje Maharišijevog gurua. Na taj način, savremeni nereligiozni čovek, ne sluteći ništa, biva posvećen u praktičnu religioznu obrednost i potpuno neprimetno njega počinju da primoravaju da čini ono zbog čega bi njegovi hrišćanski preci verovatno pre izabrali muke i strašnu smrt: on prinosi žrtve paganskim bogovima. Na duhovnom planu, možda taj greh više nego i sama psihička metodika služi kao objašnjenje nečuvenog uspeha transcendentalne meditacije. Neprestano ponavljanje zadate mantre podešava čoveka na određeni talas (vibraciju), uključujući ga, da tako kažemo, u generator te vibracije. I ako je, prema nekim podacima, „OM” - osnovna hinduistička mantra - vibracija samog satane, a mantra „Hari Krišna” u jednom prevodu znači „crna blagodat”, sasvim je jasno kuda vodi taj put. Međutim, veza s demonskim silama uskoro postaje vidljiva. Zbog svog pada demoni nisu sposobni da stvaraju. Oni razorno deluju i na one koji su im se predali. U knjizi američkog podvižnika Serafima Rouza navedeni su primeri kako i učitelje i učenike koji se zabavljaju okultizmom stižu umni i emocionalni poremećaji, samoubistva, ubistva i opsednutost demonima.

O lečenju biopoljem

Mnogi novopečeni iscelitelji nude lečenje biopoljem, tvrdeći da pacijentima daju svoju vlastitu energiju. Prema podacima refleksoterapije, ovde se takođe mogu izdvojiti tri uzročnika ove pojave: svaki čovek poseduje određenu zalihu životne energije, koja je slična krvi, te neprestano struji po krvnim sudovima, cirkuliše po određenim energetskim meridijanima, koji su takođe međusobno povezani. Ako se na nekom mestu obrazuje energetski zastoj ili energetska nedovoljnost, organ odgovarajućeg meridijana oboleva. Akupunktura i masaža određenih tačaka usmereni su vaspostavljanju normalnog strujanja te energije i njene pravilne preraspodele. Po našem mišljenju jedan od aspekata delovanjem biopoljem je približno isti takav. Energetskim dejstvom svog biopolja ekstrasens probija taj energetski zastoj,

preraspodeljuje ili iscrpljuje neophodnu količinu ove ili one vrste energije u bolesni organ. Ali istovremeno je neophodno uzimati u obzir da ta energija nije bezlična, već da nosi u sebi svu informaciju svog vlasnika. Istraživanja su pokazala da se to odnosi i na vodu koju je „omađijala“ baba, i na stvari koje je obradio vrač ili ekstrasens. Evo zaključaka iz iste laboratorije: „Bolesnik, na primer, shizofrenik nema nikakvo pravo da leči, njegova bolesna informacija se može preneti na zdravog čoveka“. Na taj način, delić „Ja“ ekstrasensa ulazi u pacijenta, sa svim posledicama koje iz toga proističu. Tako na primer, ako je ekstrasens ostrašćen čovek, te strasti u ovom ili onom obliku prelaze na bolesnika, kao što prelazi informacija o onim bolestima od kojih boluje ekstrasens. Događa se takođe i obrnuti proces. Sve bolesti koje leči ekstrasens u oslabljenom obliku prelaze i na njega, te ako je sklon njima i sam će oboleti. Na kraju krajeva, ljudi koji leče svojom energijom obično veoma jako oboljevaju i mnogi od njih, lično poznati autoru članka, već su u mladosti oboleli od neizlečive paralize. Čovek pak kojeg su oni lečili, ako uzroci bolesti nisu bili uklonjeni, po pravilu oboljeva ponovo.

Drugi kanal dobijanja energije je kada ekstrasens, po vlastitim rečima, „crpe energiju iz kosmosa“.

Kosmos je apstraktan pojam i na njega je vrlo zgodno pozivati se ako čovek želi da sakrije istinske izvore čudotvornih moći. Ipak pokušajmo da konkretizujemo taj pojam. Iz razgovora s ekstrasensima postalo mi je jasno da prilikom njihovog rada iz njih izlazi stub usmerene energije i oni ga koriste. Odakle ona potiče, oni ne znaju, ili možda neće da govore. Ako je energija usmerena, onda postoji i onaj koji je usmerava. Ko je to?

Kako je rečeno u Evanđelju od Mateja *drvo se po plodu poznaje* (Mt. 12,33), i kako svedoči apostol Jakov *nijedan izvor ne daje slanu i slatku vodu... Ako li imate gorku zavist i svadljivost u srcima svojim* (dodaću još i gordost - *prim. aut.*) *ne hvalite se i ne lažite protiv istine. Ovo nije ona mudrost što silazi odozgo, nego zemaljska, čulna, đavolska* (Jak. 3,12,14-15).

Sa ovim se dobro slažu reči svetog Ignjatija Brjančaninova koji piše da „težnju prema činjenju čudesa veoma kude Sveti Oci, takva težnja razotkriva samozavaravanje koje živi u duši, zasnovano na umišljenosti i taštini. Oni koji hoće da čine znamenja, to žele zbog tele-sne raspaljenosti, zbog zanošenja strastima koje ne razumeju, **mada im se možda i čini** da se rukovode revnošću prema delu Božijem. U takvom stanju samozavaravanja i raspaljenosti nalaze se i oni koji hoće da vide znamenja“. Dakle, ako je čovek koji je dobio pomenute ekstrasenzorne sposobnosti tašt, gord, samoljubiv, zavidljiv, sklon razvratu, srebroljubiv, ukratko govoreći - strastan, jasno je da te sposobnosti imaju demonski karakter. Sila kojom on deluje je demonska sila koja razorno deluje kako na njega, tako i na primaoca.

Tako na primer, prema podacima kijevske naučnice T. P. Rešetnikove, koja je istraživala rezultate uticaja ekstrasensa na epruvete s ljudskom krvlju, sadržaj magnezijuma i gvožđa u krvi nakon dejstva operatora povećavao se ili smanjivao maltene dva puta. Pod uticajem ekstrasensa kod primaoca dolazi do poremećaja hemijske ravnoteže u organizmu, naročito u krvi, što može, po mišljenju naučnika, dovesti do raka i možda do SIDE.

Osim toga, ljudi koji su se lečili kod ekstrasensa i dobili privremeno olakšanje, neprestano i ponovo traže mogućnost da se energetski napune, da dobiju novu zalihu

energije, te postaju često telepatomani (to jest, s nestrpljenjem čekaju nastupe ekstrasensa na televiziji i više ne mogu da žive bez toga, postaju bezvoljni), jer im je srušena unutrašnja psihološka barijera koja ih štiti od tuđih uticaja; oni lako potpadaju pod bilo koji, zapravo demonski uticaj ljudi jake zle volje. Njihova duša se otvara za ovakve uticaje, počinje traganje za drugim ekstrasensima, odmah dolazi odgovarajuća informacija i čovek počinje da se razvija strogo po određenom putu. Očigledno ne po Hristovom putu. I bojim se da će takvima biti vrlo teško da dođu do Hrista. Osim toga, ekstrasensi-demonijaci radi zgrtanja novca i slave primenjuju varvarske metode preraspodele energije u organizmu, usled čega bolesni organ dobija priliv energije od strane zdravog i popravlja se, a ovaj oboleva. Tako na primer, čovek se izleči od čira, a uskoro umire od infarkta. Za vreme seanse oni takođe praktikuju crpljenje energije iz pacijenta: s njim se uspostavlja dugoročna energetska veza i tim kanalom se kasnije crpe energija.

Postoji mit o takozvanoj plemenitosti ekstrasensa koji uzimaju tuđe bolesti na sebe, žrtvujući svoje zdravlje u ime isceljenja drugih. Ali to uopšte nije tako. Plemenita težnja se može sresti kod početnika, kod, da tako kažemo, neiskusnih ekstrasensa koji uskoro i sami obole i prestanu da leče ili se okreću osnovnom načinu dobijanja energije (od demonskih sila). Veliki pak deo napora ekstrasensa u procesu lečenja usmeren je na to da stvore sebi zaštitu od bolesti. A pošto ontološke uzroke bolesti oni ne mogu da unište (to je samo u rukama Božijim), ekstrasensi premeštaju bolesti na drugi organ ili čak na drugog čoveka. Naravno, to je vrlo teško nazvati plemenitim. Dakle, ekstrasensivračari, koristeći ljudsku težnju prema zdravlju, često dovode ljude u još gore stanje, čine ih besomučnima i pogubljuju njihove duše. U nekim slučajevima ekstrasens daje energiju, u drugima je izvlači. Je li to protivrečno? Nipošto. Recimo, oduzima se 70% energije, a vraća samo 10%. Ovako rade Džuna, Kašpirovski, Rucko i mnogi drugi.

Ali postoje, reći ćete vi, i beli magi - ekstrasensi koji i u Crkvu idu i ljude leče, navodno, Božijom silom. Ne Božijom! Često ni sami ne budući toga svesni, oni se nalaze u rukama demonskih sila koje, dajući im privid uspeha, raspaljuju u njima još veću taštinu i gordost i samim tim pogubljuju njihove duše, čine ih poslušnim igračkama u svojim rukama.

Džuna, Kašpirovski i drugi

Evo šta svedoči o Džuni dopisni član Akademije nauka SSSR A. G. Spirkin: „Šta mene zapanjuje kao naučnika? To je to što ona prima uveče za tri-četiri časa do 120 bolesnika. Kada je živela u Moskvi u hotelu, dolazim kod nje ujutru, ona je sva malaksala (nažalost, još i puši), bleđa. Idemo u njen stan gde prima bolesnike... Ide deseti čovek, dvadeseti, sedamdeseti, i ona postaje živahna, razigrana, nestašna, to jest, nalazi se već u emocionalnom usponu. Uveče u restoranu ponovo pleše, sva gori, plamti vatrom svoje energije i vraća se u hotel kasno uveče". Dobra dopuna ovoj priči je članak u časopisu *Vatre Bugarske* za 1987. godinu. U njoj novinar koji lično poznaje Džunu piše da ne poznaje nijednog čoveka kojem se posle njenog lečenja bolest ne bi vratila.

To je očigledni energetski vampirizam. Pijanke, pušenje, noćne zabave iscrpljuju organizam, o čemu svedoče Džunin malaksali izgled i apatija. Prilikom prijema bolesnika iz kojih je najlakše iscrpsti energiju, snaga i živahnost joj se ponovo vraćaju. Mehanizam je razumljiv. Naravno da se i bolesti uskoro vraćaju. I dobro je da se taj potres za bolesnika ne završava smrtnim ishodom, kao što se, na primer, ne jednom događalo prilikom televizijskog lečenja Kašpirovskog.

Prema pričama drugih ekstrasensa, Kašpirovski deluje na sledeći način. Ako čovek pažljivo sluša ili gleda televizijsku seansu Kašpirovskog, između njega i tog gledaoca trenutno se uspostavlja nevidljiva energetska veza.

Takva je naša priroda. Fiksirajući na nečemu pažnju, čovek se svojim biopoljem pruža prema datom objektu i stupa s njim u kontakt. Čitajući knjigu, mi na nevidljiv način uspostavljamo vezu s njenim autorom (čak i ako je ovaj umro) i sa onim stanjem duše u kojem se nalazio pisac u trenutku stvaranja svog dela. Čitalac je u stanju da ulazi u iste misli i osećanja, a oni koji su posebno osetljivi, čak i da doživljavaju iste osećaje.

Upravo ovo svojstvo ljudske prirode i jeste jedan od uzroka zašto Sveti Oci preporučuju stalno čitanje Evanđelja i svetootačkih knjiga. Jer na taj način čitalac opšti s Bogom i svetima, ulazeći u njihove misli i osećanja, sam se duhovno obogaćuje i uzrasta. Osim toga, osećajući čitanje svojih dela, sveti se mole za one koji ih čitaju.

Eto zašto je štetno čitati literaturu koju su napisali ostrašćeni i neočišćeni ljudi, literaturu od koje se čovek može zaraziti njihovim strastima, a tim više, demonsku literaturu (učitelja joge, na primer). Kroz ovakve tekstove čitalac se otvara i stupa u kontakt s nečistim duhovima. Evo šta kaže o tome sveti Ignjatije Brjančaninov: „Sve demonske pojave imaju to svojstvo da je čak i ništavna pažnja prema njima opasna; već sama ta pažnja, bez ikakve blagonaklonosti prema pojavi, može uticati na to da čovek prihvati najštetnije utiske, da bude izložen teškom iskušenju”.

Učesnici seansi Kašpirovskog (čak samo u svojstvu televizijskih gledalaca) neminovno su počeli s njim da sarađuju. Ekstrasensi koje smo ispitivali i koji su posmatrali rad Kašpirovskog videli su da su se od njega prema sali protezale „energetske niti”. Po tim nevidljivim „provodnicima” koji urastaju u obrve i u plexus ljudi, vršilo se crpljenje energije.

„Ali zašto se ipak neki isceljuju?” - pitaćete vi. Odgovor je jednostavan. Zamislite vodovodne cevi kroz koje ne prolazi voda zato što su zapušene blatom. Ali tada uključuju pumpu, probijaju zapušenja i voda se izliva u vidu jakog mlaza. Ista takva slika se stvara na seansama. Eto zašto se kod nekih ljudi obnavlja energetska razmena, što jedne dovodi do isceljenja, a druge, naročito slabe, do smrti.

Osim toga, neki od ispitanih ekstrasensa posmatrali su na seansama Kašpirovskog i Rucka kako su ovi, izvlačeći energiju iz sale, zatim selektivno vraćali zanemarljivo mali njen deo, na taj način vršeći isceljenja i pokazujući srećnike. A cilj toga je bio samo jedan - izazvati još veću veru u sebe i okružiti se oreolom slave.

Dakle, rezimirajmo. Prvo, ekstrasensi svojom energijom, po pravilu, ne leče. Drugo, prilikom lečenja oni primenjuju energetski vampirizam na štetu pacijenta. I najzad, oni koriste demonsku energiju koja takođe nanosi bolesniku samo štetu.

Navešću karakterističan primer - priču mog poznanika N., hrišćanina, stručnjaka

za restauraciju starina.

„Jednom sam svratio kod mog poznanika kolekcionara starina za kojeg sam svojevremeno radio mnoge narudžbine, ali od kojeg sam se zatim udaljio, trudeći se da radim samo za Crkvu. Bio sam slab, loše sam se osećao i rekao sam to domaćinu stana koji je bio ekstrasens. On me je smestio na ležaj i tokom deset minuta pravio pokrete rukama. Glavobolja mi je prošla, ali sam se nekako loše osećao. Na brzinu sam se oprostio od njega i ubrzo sam otišao. Došavši kući, osetio sam u sebi neobuzdanu energiju, do tri časa noći sam restaurirao svakojake kolekcionirske stvari koje nemaju veze s Crkvom. A zatim sam nekoliko nedelja neprekidno radio, ali opet ne za Crkvu. Crkvene stvari jednostavno nisam mogao da uzmem u ruke. U hram sam prestao da idem, takođe sam prestao da se molim. Pojavila mi se želja da pravim novac, obnovio sam već prekinute veze s kolekcionarima. Stalno sam bio neraspoložen. Tek ogromnim naporom volje uspeo mi je da se primoram da odem u manastir. Tamo sam posle iskrene ispovesti, pričešća i jednonedeljnog boravka, tokom kojeg su se monasi naročito molili za mene, najzad mogao da se vratim svom radu za Crkvu”.

Eto kako deluje demonska energija koja je ušla u čoveka preko ekstrasensa! Ona ga je odvojila od Crkve i počela je da usmerava razvoj N. po svom planu. Samo je uplitanje sile Božije spaslo tog čoveka.

O najpoznatijim našim ekstrasensima napisano je bezbroj članaka i knjiga, ti ljudi otvoreno govore preko radija i televizije. Ali ushićeni novinari koji prave s njima intervjuje, po pravilu, ne pronađu u prirodu njihovih moći, u načine i rezultate njihovog lečenja. Opasno neznanje! Nastavljamo razgovor o Džuni. Svedoči A. G. Spirkin: „Džuna je Asirka, rodila se kod Armavira. Njen otac, majka i baba takođe su se bavili isceliteljstvom, tako da je taj dar - đavoljska sila biopolja - kod nje nasleđen. Naši vidovnjaci koji vide njena polja vizuelno kažu da je frekvencija njenog polja drugačija nego kod običnog čoveka”. Kao što vidimo, Džuna je nasledna vračara i dobila je svoj dar (drugim rečima, demone „dobrotvore” ili demone pomoćnike uz čije sadejstvo vrač vrši svoje čini) nasleđem. Nedavno je na poslednjem kongresu vračara koji je održan u SAD 1990. godine¹⁶, ona napravila pravu senzaciju svojim čudesima. Sada ona obavlja široku 'praksu', unoseći zarazu demonizma u duše lakovernih ljudi.

A. Martinov koji je objavio knjigu *Priznati put*, praktično kao udžbenik za ekstrasense početnike, kaže da u ličnog Boga Hrista on ne veruje, ali zato ispoveda postojanje „određenih kosmičkih sila” koje daju energiju. U svom nedavnom istupanju na radiju on je pretendovao na ulogu Mesije, predlažući umesto Evandjelja svoju novu knjigu *Zvonjava*. Ovde je satanizam izražen u otvorenom i neprikrivenom obliku: Martinov odriče božanstvo Hrista i istupa kao „lažni mesija” sa svojim „novim” učenjem. Zbivaju se proročanske reči Evandjelja po Mateju (Mt. 24,24): *Jer će se pojaviti lažni hristosi i lažni proroci, i pokazaće znake velike i čudesa da bi prevarili, ako bude moguće, i izabrane*. Jer čovek se spasava samo Hristom, Njegovim krsnim stradanjima i smrću za iskupljenje i spasenje čovečanstva. Upravo zahvaljujući tome što je Hristos Bogočovek, pobeđen je satana i oduzeta mu je vlast nad delom ljudskog roda koji je poverovao i krstio se. Zato, kada čoveku oduzimaju veru u Hrista, on ponovo postaje pokorni sluga demonskih sila. A to očigledno i hoće A. Martinov.

Obraćao mi se mladić B. koji je nastradao posle posećivanja seansi ekstrasensa Rucka, gde je hteo da popravi svoj vid. On nije počeo bolje da vidi, ali je zato stekao sledeći „dar“: u određenim časovima tokom dana, nezavisno od svoje želje, on je počeo da pravi nehote pokrete rukama, nogama i telom, slične udarcima kung-fua, ili se prosto savijao i trzao se u napadima. Morali su da pošalju zlosrećnog hrišćanina na egzorcizme (to jest, čitanje zaklinateljnih molitava od strane sveštenika koji ima dar da izgoni nečiste duhove).

„Isclitelji“ o sebi

A šta „isclitelji“ kažu o sebi? Obratimo se razgovoru s Jurijem Tarasovom, „Ja sam vrač u četvrtom kolenu“. Na pitanje dopisnika: „Eto zapazila sam da ste vračali nad bolesnikom bolesnim od osteohondroze uz pomoć vašeg biopolja, manualne terapije i psihoterapije. Sve je to jako dobro poznato. Neke predstavnike netradicionalne medicine odlično poznajemo - Džuna, Kašpirovski... a vi se bavite svim trima tehnikama? U čemu je vradžbina?“ Tarasov je odgovorio: „Odgovor je sadržan u vašem pitanju. Zašto sebe ne zovem ekstrasensom? Pa zato što ekstrasens ume da čini samo deseti deo onoga što poseduje bilo koji osrednji vrač. Isto to se može reći o hipnotizerima, travarima i psihoterapeutima... Svaki od tih pravaca samo je vrh ledenog brega“.

Rečeno je krajnje jasno i istinito: „Vrh ledenog brega“ čija je osnova u paklu.

Na pitanje o postojanju crne i bele magije Tarasov je odgovorio: „Na poslednjem kongresu u Španiji crnoj i beloju dodate su još dve boje - crvena i zelena. Ali zašto bi ljudi to morali znati? To su, kako se kaže, naše radne boje, za službenu upotrebu. Znanje je samo po sebi neutralno. Stvar je u tome ko ga poseduje“.

Drugim rečima, „znanje“ (to jest, po Tarasovu, sposobnost da se magijski deluje na okolni svet) ima jedan isti izvor kako u crnoj tako i u beloju magiji. A na koju stranu (na dobru ili na zlu) će primeniti vrač silu koju je dobio, zavisi sada samo od njegove želje. Međutim, poznato je da se Duhom Svetim zlo ne može učiniti. Pravednik koji poseduje silu Božiju jednostavno ne može da pričini zlo. Jer on tvori volju Božiju koja je od početka usmerena spasenju čoveka.

Dakle, iz svega što je vrač rekao zaključujemo - koren je jedan, a manipulacija, na ovu ili onu stranu (na štetu ili „korist“) zavisi od toga ko poseduje to znanje. Međutim, poznato je da se Duhom Svetim zlo ne može učiniti. A eto neke „kosmičke sile“, po pravoslavnom shvatanju prosto demoni, rado pomažu čoveku koji im se prepustio. Evo šta čitamo u Nomokanonu: „Vračari su oni koji takođe i 'dobrotvorne' demone prizivaju da za dobro nekih učine nešto, oni su ipak prljave ubice i svojevoljne varalice“. Tarasov nije usamljen u svom mišljenju. Drugi vrač, izvesni G., u ličnom razgovoru s mojim poznanikom, postavši nenadano otvoren, izjavio je: „Ekstrasenzorne sposobnosti su samo prva stepenica na putu ka crnoj magiji“.

Psihoterapeut Kašpirovski u svom nastupu na televiziji 21. novembra 1989. godine, održanom posle ponoći, jednostavno je citirao odlomke iz knjige o crnoj magiji, pozivajući se na nju kao na potpuno prihvatljiv i pozitivan izvor. Démonski

karakter njegovog delovanja je očigledan. O tome svedoče i podaci doktora psiholoških nauka V. Lebedeva. Navešćemo neke od njih. „Ispitano je 2015 učenika koji su angažovani u seansama Kašpirovskog. Za vreme seansi zapaženi su prisilni pokreti, histerične reakcije, halucinatorni fenomeni i drugi psihološki poremećaji". Očigledni su svi simptomi ovladavanja čovekovim od strane nečistog duha. Nehotični pokreti, krici i osećaji nezavisni od čovekove volje, histerija - sve su to očigledni znaci demonizovanosti. „42 % pada u hipnotički san. Posle seansi kod 7% su utvrđeni različiti oblici psihičke neprilagođenosti. Jasno je ispoljena tendencija povećanja sugestibilnosti i histeričnih reakcija. Kod učenika srednje škole br. 49 iz Taškentske oblasti za vreme seansi se razvila grupna histerična reakcija koja je trajala dve nedelje i onemogućila rad škole. Kao posledica televizijskih seansi neka deca su upadala u stanje katalepsije samo posmatrajući fotografije Kašpirovskog. To znači da je kod njih razoren mehanizam psihološke odbrane i ona su postala neotporna na dejstvo sugestije, računajući tu i dejstvo odraslih i mladih s kriminalnim ponašanjem. Štaviše, posle seansi mnoga deca su morala da budu hospitalizovana s različitim nervno-psihičkim poremećajima". V. Lebedev je istraživao 6.228 pisama ljudi koji su gledali seanse ekstrasensa-maga. Evo rezultata: „Kod 63% je zabeleženo naglo pogoršanje oboljenja. Kasnija istraživanja su pokazala da je od 15 prividno izlečenih posle seansi, kod 13-14 ponovo dolazilo do pogoršanja bolesti u gorem obliku. Osim toga, kod niza bolesnika došlo je do akutnog stanja odmah posle seansi"¹³. Govoreći o moralnim osobinama ovog ekstrasensa, dovoljno je navesti telegram Lesje Juršove, upućen državnom tužiocu SSSR: „Kašpirovski me je radi reklame uvukao u hiruršku operaciju bez narkoze, koja je prikazivana na televiziji bez mog znanja. Za vreme operacije osećala sam užasan bol, što je kasnije pogoršalo moje zdravstveno stanje. Kašpirovski prikazuje reklamni film, montiran u varijanti koja je za njega unosna, prikazujući me u obnaženom vidu; u štampi ponižava moje ljudsko dostojanstvo... Pošto se sada nalazim u bolnici i 18 meseci sam bez sredstava za život molim da mi pomognete da podnesem tužbu sudu protiv Kašpirovskog".

Dakle, ekstrasensi-okultisti, koristeći težnju ljudi da ozdrave po svaku cenu, često ove dovode u još gore stanje, čine ih besomučnima i pomućuju njihove duše. Ali postoje, usprotivice se neko, i beli magovi - ekstrasensi koji i u Crkvu idu i tobože leče ljude Božijom silom. Da, ali ne Božijom. Često, ni sami to ne sluteći, oni se nalaze u rukama demonskih sila koje, dajući im privid uspeha, raspaljuju u njima još veću taštinu i gordost, samim tim pogubljujući njihove duše, čineći ih poslušnim igračkama u svojim rukama.

Ekstrasensi u Crkvi

Neke vernike zanima: ako su ekstrasensi povezani s demonskim silama, zašto oni sami idu u hram i šalju nekrštene ljude da se krste, a ponekad čak i da se pričešćuju u Pravoslavnoj Crkvi? Da, to je istina. Ekstrasensi sami idu u crkvu i druge šalju tamo - radi napajanja, kako oni vole da se izražavaju, „svetlim energijama". Mnogi vernici su imali priliku da posmatraju kako ekstrasensi dugo stoje kraj ikona, raširivši ruke i

iskolačivši oči, trudeći se da se napune energijom koja izlazi iz ikona. Po izrazu Pavla Florenskog, „ikona je prozor u drugi svet“. Dozvoliću sebi da dodam da je ikona pred kojom se čovek moli - široko otvoren prozor u drugi svet. Jer, prišavši ikoni, naročito čudotvornoj, mi realno osećamo prisustvo onog ko je na njoj naslikan. Gledajući lik, u mislima, tačnije rečeno, celom dušom mi se uzdižemo ka praliku i naša molitva se uzdiže prestolu Svedržitelja putem koji su probile molitve hiljada drugih. Mi dobijamo odgovor - naša moli-tva je uslišena i ispunjava se.

Oni stoje pred ikonom i nastoje da upiju molitvenu energiju koja je skoncentrisana oko ikone usled neprestane molitve pred njom hiljada hrišćana. Nikom od toga neće biti gore i molitvi vernika pored svete ikone to neće naškoditi. Ali pomislite samo koliko treba biti bezuman pa, budući pozvan na „bračnu gozbu“ (simvol Svete Tajne Evharistije, molitvenog opštenja s Bogom) puzati ispod stola, skupljajući mrve koje su ispustili gosti i ne biti u stanju podići glavu i uživati u velikom slavlju praznika.

Izvestan, znatno manji deo ekstrasensa, ide u Crkvu da se pričešćuje i šalje druge. To su obično ekstrasensi početnici - oni koji još nisu dostigli satanske dubine i koji se nalaze u stadijumu samozavaravanja svojom tobožnjom bogoizabranošću. Oni se pričešćuju radi neposrednog napajanja pozitivnom energijom. Taj čin ih uverava u to da imaju vezu s Bogom i da idu pravilnim putem. Po pravilu, oni se nikada istinski ne ispovedaju, biraju one crkve gde se vrše opšte ispovesti, to jest, gde je dovoljno ne rekavši ništa, prikloniti glavu pod epitrahilj i zatim sa osećanjem izvršene dužnosti ići prema Svetoj čaši.

Kako su oni daleko od Hrista, Njegovog krsnog puta, smirenja, trpljenja i krotkosti! Tu primanje pričešća još uvek nije jemstvo spasenja. Sve zavisi od dubine pokajanja i osećanja s kojim prilazite Svetoj čaši.

Kod apostola Pavla je rečeno: *Jer kad god jedete ovaj hleb i čašu ovu pijete smrt Gospodnju objavljujete, dokle ne dođe, tako koji jede ovaj hleb ili pije čašu Gospodnju nedostojno, biće krivo telu i krvi Gospodnjoj... Jer koji nedostojno jede i pije, sud sebi jede i pije, ne razlikujući tela Gospodnjega* (1. Kor. 11.26,27,29). Iz duhovne prakse je poznato da se mnogi prelašćeni ljudi koji su upali u umišljenost i gordost često **pričešćuju**, ali ih to neće spasti.

Još jednom podvucimo da spasonosna Tajna Pričešća, sila blagodatni koja se dobija u toj tajni, zavisi od čovekovog stanja srca, od toga s kakvim pokajničkim osećanjem uviđanja vlastite nedostojnosti, želje za večnim životom i ljubavi prema Hristu on prilazi čaši.

Ekstrasensi takvih osećanja nemaju. Njima nije potreban Spasitelj Hristos, njima nije potrebno da Njegov život postane deo njihovog života, njima je potrebna energija. Ekstrasense često sam demon pobuđuje da idu u crkvu radi izrugivanja svetinjama, izrugivanja koje njemu pričinjava najveće zadovoljstvo. Budući da sam nije u stanju da pristupa Svetim Tajnama ni ikonama, on šalje u crkvu ljude koji su mu se predali i za njihova bogohulna dela (koja čine makar i na nesvestan način) nagrađuje ih novom porcijom demonske energije, kao jačanjem ekstrasenzornih sposobnosti.

Ponekad ljudi pitaju: „Zašto ekstrasensi šalju ljude da se krste, a u nekim slučajevima odbijaju čak i da rade s nekrštenima?!“

To se uopšte ne događa zbog toga što se ekstrasensi brinu o spasenju ljudi i žele im večni život, uopšte ne. Njima je, kao oni kažu, jednostavnije da rade s krštenima. Energija ekstrasensa je ličnosna, i pri radu s bolesnikom dolazi do uzajamnog uticaja: duša pak nekrštenog je široko otvorena za nečiste duhove i postoji velika verovatnoća da se sudari s tim silama. Ekstrasensi početnici za to nisu spremni, ne umeju s njima „da se dogovaraju“. A pri tajni krštenja dolazi do izgnanja nečistih duhova.

Ipak samo ekstrasensi početnici šalju ljude da se krste. Takvi među njima, kao što je Kašpirovski, sami nisu kršteni i nikog ne pitaju za krštenje. Naprotiv, za vreme svojih seansi oni zahtevaju od ljudi da s tela, naročito s grudi, skinu sve metalne predmete, to jest, uglavnom krst.

Osim toga, pri radu s krštenim ljudima ekstrasensi se iz njih napajaju svetlim energijama visokog kvaliteta, jer u tajni krštenja čovek dobija oproštaj grehova, sjedinjuje se s Hristom, potaje član Crkve, dobija darove Svetoga Duha, na njega se izliva blagodat, i energija, koju ekstrasensi mogu da dobiju od takvog čoveka, još više ih podstiče.

U našoj zemlji su široku popularnost stekle takozvane sekcije samokontrole gde, po rečima njihovih rukovodilaca, čovek može da nauči da vlada sobom, da dovede u red svoju psihu, da popravi zdravlje. I mnogi idu u te sekcije, želeći da postignu to što im je obećano. Ali šta se zapravo tamo događa?

Razmotrimo kao primer lenjingradske skupine samokontrole pod opštim rukovodstvom Antonova. Iz saopštenja bivših njegovih učenika i ljudi koji su rukovodili ovakvim skupinama, ali su se kasnije pokajali i odrekli se tog učenja, otkriveno je da ta metodika samoregulacije uključuje niz etapa. U prvoj etapi ljudi se uče da vladaju svojim telom i emocijama, radi čega se bave specijalnim fizičkim i psihičkim vežbamanaosnovujoge.

U drugoj etapi se bave istančavanjem svojih čula i emocija, preuređuju svoju psihu u pravcu vantelesne, nevidive, po njihovim rečima, astralne oblasti bivstvovanja.

U trećoj etapi uz pomoć učitelja stupaju u kontakt s nekim „kosmičkim silama“ i uz njihovu pomoć dobijaju „natčulne darove“ o kojima smo već govorili. Posle toga učenik se odvaja od učitelja i organizuje vlastitu skupinu, dobijajući pomoć i rukovodstvo od onostranih sila.

Iz ovoga se vidi da, pripremivši telo u prvoj etapi, učenici istančavaju psihu i čula, te čine sebe sposobnim za kontakt s demonima u drugoj etapi, a u trećoj etapi uz pomoć učitelja stupaju u neposredni kontakt s palim duhovima, odakle dobijaju sposobnosti i moći da čine takozvana „čudesna“.

U četvrtoj i poslednjoj etapi ti nesrećnici se trude da steknu naviku postojanja u onostranom svetu, da se stope s demonskim svetom da bi se posle smrti osećali dobro, boraveći u njima poznatoj sredini. Jalov posao. Niko ne može izbeći Sud Božiji. Jer, kako je rečeno u Jevanđelju, *poslaće Sin Čovečiji anđele svoje, i sabraće iz carstva njegovog sve sablazni i one koji čine bezakonje, i baciće ih u peć ognjenu. Onda će biti plač i škrgut zuba* (Mt. 13,41-42). Što se pak tiče njihovog uzdanja u pomoć đavola, za to imamo najtačnije reči iz Apokalipse: *i đavo koji ih varaše bi bačen u jezero ognjeno i sumporno, i de je i zver i lažni*

prorok, i biće mučeni dan i noć doveka (Otk. 20,10).

Vraćajući se razgovoru o sekcijama samoregulacije, vidimo da se tu iza sjajnog mamca zdravlja i ovladavanja moćima svog organizma skriva zlokobna začkoljica - kontakt i opštenje s demonskim silama. Pri tome se u prvim dvema etapama učeniku ništa ne govori o krajnjem cilju rada (da se ovaj ne bi uplašio). Tek u meri preorijentacije učenika u potrebnom pravcu, njemu se otkrivaju stalno novi i novi ciljevi.

Preorijentacija se vrši na sledeći način: prilikom obuke učitelj se trudi da ulije u učenikovu dušu delić svog „ja“, da usmeri njegov razvoj po unapred pripremljenom planu. Čovek se podešava na određenu telesnu disciplinu, organizuje se određeni cilj života u čijem su centru vežbe i meditacija; pa čak i u slučajevima preobraćenja na Pravoslavlje i odlaženja u crkvu veoma je teško preorijentisati svoj život prema Hristovom učenju. Treba odbacivati sve, udarati novi hrišćanski temelj, jer je „pozitivan transfer“ tu nemoguć - duhovna usmerenost u tom slučaju je dijametralno suprotna. Čovek koji radi u takvoj sekciji može da ide u crkvu, ali tamo neće tražiti Hrista, već svetle energije, posmatrajući ikone neće videti Boga, već izvor napajanja energijom. Na taj način, na njima se zbivaju reči Hristove: *Zaslepio je oči njihove i okamenio je srca njihova, da ne vide očima ni srcem da ne razumeju, i ne obrate seda ih iscelim (Jn. 12,40).*

Baba Vanga

U Bugarskoj su svojevremeno bile poznate sposobnosti babe Vange - slepe proročice koja je nedavno umrla. Beskrajna reka ljudi različitih godina i obrazovanja tekla je prema njoj da sazna svoju budućnost, svoju sudbinu. I svi se bez razlike vraćaju zapanjeni predskazanjima čarobnice. Kakvim je moćima ona vršila svoja predskazanja? Gde se krije izvor njene vidovitosti?

Poslušajmo najpre šta ona sama govori o svome daru. Na pitanje svoje nećake, filozofa Krasimire Stojanove: „Imaš li osećaj da je tvoj dar programiran od strane viših sila?“ Vanga je odgovorila: „Da“.

- Kako ih opažaš?
- Najčešće im čujem glas.
- Jesi li ih videla?
- Da. Prozirne figure, poput ljudskih odraza u vodi.
- Na čiju želju, na njihovu ili tvoju se ostvaruje kontakt?
- Obično na njihovu želju, iako ja mogu da ih dozovem.

Dalje navodimo zanimljivo svedočanstvo Vangine nećake o uzrocima sposobnosti njene prozorljive tetke. „Bilo mi je 16 godina kada je jednom u našoj kući u Petriču, Vanga počela da razgovara sa mnom... samo što to nije bio njen glas. Imala sam utisak da to ne govori ona svojim ustima, već neki drugi čovek. Reči koje sam čula nisu imale nikakve veze sa onim o čemu smo pre toga razgovarale. Kao da se neko nepoznato lice umešalo u naš razgovor. Čula sam: 'eto, mi smo te videli' - a potom je

usledio potpuni izveštaj o tome šta sam radila toga dana pre tog trenutka. Prosto sam se skamenila od užasa. U kući smo bile samo nas dve.

Posle kratke pauze, Vanga je uzdahnula i rekla: 'Oh, ostavile su me sile' i ponovo se vratila našem prethodnom razgovoru. Pitala sam je zašto je najednom počela da opisuje moj dan, ali ona je odgovorila da ništa nije opisivala, već da je ponavljala ono što je čula. Zatim je uzdahnula: 'Oh, to su sile, male sile koje su uvek pored mene. Ali ima i velikih koje njima komanduju. Kada one odluče da progovore mojim ustima bude mi loše, te posle toga ceo dan ne mogu da dođem k sebi.'

A evo šta pišu rođaci babe Vange o kraju u kojem živi proročica: „Vanga godinama nije napuštala to mesto. Ne mogu da shvatim šta je tamo drži. Ali ona poznaje i voli taj kraj. Na mene lično sve tu deluje mučno". Slično govore i drugi ljudi, ali Vanga je stalno ponavljala da samo tu čuje glasove koji je posvećuju u mnoge stvari. Po mišljenju vračarinog nećaka, tu je bio hram paganskog boga Horsa čija je statua zakopana na tom mestu. S pravoslavnog gledišta fenomen Vange može biti objašnjen na sledeći način. Vangi se još, dok je mogla da vidi, nekoliko puta javljao demon u obliku konjanika u stupao s njom u kontakt. Devojka se rado upustila u tu vezu, brzopleto se okrenuvši prema novoj pojavi. Posle toga, dospevši u zagonetni uragan, ona je oslepela, i pojavila joj se moć vidovitosti. Slepa čarobnica je stalno bila okružena demonima koji su skoncentrisani na mestu drevnog paganskog hrama gde su im se prinosile žrtve.

Tačnost naše ocene fenomena Vange potvrđuje činjenica da se prema podacima naučnika ostvarivalo samo 70% njenih predskazanja. To očigledno govori o njihovom demonskom karakteru, jer proročanstvo Božije ne može da se ne ispuni, a demoni mogu samo da nagađaju.

Slično fenomenu babe Vange pali duhovi mogu da izazovu iste takve proročke sposobnosti i kod drugih ljudi koji su dobrovoljno stupili u vezu s njima i dobili od njih te za sebe i za druge pogubne natprirodne sposobnosti.

Osim nabrojanih ekstrasensa, vračeva i proroka postoji njima sličan čitav niz narodnih učitelja i iscelitelja koji, koristeći ikone i sveće, vračaju vodu, izlivaju vosak, čitaju molitve, varajući i sebe i druge. Uobičajeno čeličenje pretvaraju u pravo idolopoklonstvo. Pre vodene procedure savremeni pagani se ne klanjaju Tvorcu, već Njegovoj tvorevini - prirodi i mole se novopečenom „bogu" B. K. Ivanovu. Slobodno se prodaju knjige 'bele' i 'crne' magije. Lažni iscelitelji koriste demonsko kodiranje od različitih ljudskih poroka, uprkos pokajanju koje je Bog ustanovio. Već su postale uobičajene takve reči kao što su „magija", „urok" i slične. Upravo želja da se izbave od uroka i magije i privlači hiljade ljudi, koji pri tome i ne slute da dobrovoljno predaju svoju volju duhovima tame, babama, vračarama, bioenergetičarima - ekstrasensima, seansama gostujućih iscelitelja u rangu od „baba" do „akademika". Posledice okultne zavisnosti veoma su žalosne - zbog vraćanja okultista raspadaju se porodice, potpuno zdravi ljudi najednom obole, neprijatnosti samo sipaju kao iz roga izobilja. Zbog svog otpadanja od Boga Tvorca duhovi tame su lišeni sposobnosti da stvaraju i mogu unositi u svet samo rušenje, te zato i njihovi sledbenici donose samo zlo drugim ljudima.

Po daru Božijem

Vraćajući se pitanju o silama kojima se vrši isceljenje, razmotrimo poslednju vrstu lečenja - po daru Božijem, koji se, kao i prozorljivost daje čoveku očišćenog srca, čoveku koji je do kraja predan Hristu, a najčešće asketi i podvižniku.

Sveti velikomučenik i iscelitelj Pantelejmon, besrebrenici Kozma i Damjan, sveštenomučenik Kiprijan, sveti i pravedni Jovan Kronštatski i mnogi drugi lečili su, pre svega, dušu, a zatim i telo. Jer duša je večna i daleko vrednija od privremenog i prolaznog tela. Kod ljudi koje su oni iscelili menjao se sam život, jačala im je vera, duša se čistila od strasti. Ako pogledamo isceljenja koja su se vršila silom Božijom videćemo da sveti nisu delovali biopoljem, nisu pretakali svoju energiju iz nekog drugog u sebe, već Duhom Svetim. Često su, pre svega, uklanjali moralne uzroke bolesti, ako su takvi postojali. U Evanđelju po Mateju (Mt. 9,26) u slučaju isceljenja oduzetog koji je sreo Gospoda našeg Isusa Hrista, vidimo da mu je pre svega bilo rečeno: *opraštaju ti se tvoji gresi*, pa tek onda *ustani i hodi*. Takođe iz Evanđelja vidimo da su se mnogi ljudi koji su se s verom i pokajanjem doticali odeće Hristove, isceljivali (Lk. 8,44). U knjizi Dela apostolskih čitamo da je Bog *neobična čudesa činio rukama Pavlovim, tako da su i njihove ubruščiće i kecelje nadnosili nad bolesnike i oni se isceljivahu od bolesti, i zli duhovi izlazahu iz njih* (D. ap. 19,11-12). To jest, Gospod je, proslavljajući svoje ugodnike, čak preko njihove odeće činio čudesa. Tu se takođe može navesti mnoštvo slučajeva isceljenja bolesnika, koje se dešavalo kraj moštiju ili čak odeždi svetih. Ispričaću samo jedan slučaj iz svoje prakse. Na ruku paralizovane bolesnice V., posle molebana koji sam odslužio, bila je navučena rukavica koja je pripadala svetom Jovanu Kronštatskom i odmah posle toga bolesnica je počela da miče prstima paralizovane ruke i uskoro je mogla da hoda. Lekari koji su je lečili bili su zaprepašćeni takvim brzim isceljenjem.

Većinu pak isceljenja sveti su vršili neposredno molitvom, to jest, kada je Gospod molitvom svetoga, Duhom Svetim vršio isceljenje. U Kijevo-Pečerskom pateriku čitamo o prepodobnom Agapitu koji je isceljivao sve bolesnike svojom molitvom i nikada ni od koga nije ništa uzimao za isceljenje, jer, po njegovim rečima, nije isceljivao svojom silom, već silom Hristovom. Vraćajući se u naše vreme, navešćemo ime svetog Jovana Kronštatskog. Postoji mnogo knjiga u kojima ima hiljade zabeleženih slučajeva isceljenja, ponekad čak i na znatnoj udaljenosti, do kojih je dolazilo molitvama ovog velikog svetitelja.

Sada razmotrimo zašto se ljudima dopuštaju bolesti i nevolje i kakav odnos prema bolestima treba da ima hrišćanin.

Najpre dajmo reč Svetim Ocima. Evo šta se kaže u besedi svetog Jovana Zlatousta „O onima koji se leče od bolesti vradžbinama”: „Kada dopadneš teške bolesti, mnogi će te nagovarati da ideš magovima ili vračarima, a ti, uzdajući se u Boga, trpi, znajući da ti ta mučenja donose venac i izbavljaju te od budućih muka ako budeš podnosio bolest, zahvaljujući Bogu. Ako smo hrišćani, pokorimo se Hristu i ne idimo neprijateljima Božijim - vračarima, čarobnjacima (to jest ekstrasensima) jer oni su neprijatelji Božiji. Bolje nam je da umremo nego neprijateljima Božijim da idemo. Kakva

je korist telo isceliti, a dušu pogubiti, kakav je dobitak ako se ovde primi mala uteha, a tamo da budemo poslani s demonima u muku i u oganj večni. Evo šta je rečeno u Bibliji: *Razbole se car Ohozija i, ne prenebregavši pomoć Božiju, posla da mu dovedu vračeve. Bog ga kazni bolešću, da se opomene svojih grehova. A on, zaboravljajući Boga, posla idolu Vaalu i njegovim žrecima da ih pita hoće li ostati živ. O, velikog li zla, nerazumnog li bezakonja! Boga je ostavio, a vračevima šalje da za život pita. Srete prorok Ilija sluge Ohozijine i reče im: idite i recite caru svome, zato što ostavi Boga i zakon Njegov i posla demonima da za život pita ovako mu veli Gospod: neće se dići s postelje, nego će umreti pre vremena zato što je ostavio Boga i demonske sluge za život pita! Tako, braćo, prevremena smrt stiže one koji idu vračarima (to jest, ekstrasensima).*

Sveti apostoli su prokleli vračanje, Sveti Oci na Saborima takođe su odbacili i na dugo vremena odlučili one koji idu vračarima i naložili su im teške epitimije da bi se očistili od greha. Bežite, ljubljena braćo moja, od prokletog vračanja, da pre vremena umrevši, ne primite večnu muku.

Ali kažeš da te veoma muči teška bolest. Ali ti još nisi pretrpeo takve bolesti kao blaženi Jov; on je izgubio stada i volove i svega imanja se lišio, pa čak i nakon gubitka sve dece nije hulio na Boga, nego je rekao ovaj trpeljivac: *Gospod dade, Gospod i uze.* I u bolesti strašnoj je ležao sedam godina i nije pokušavao da se leči vračanjem, već je govorio: *Bolje mi je da umrem, nego da pohulim na Boga.* Takođe je i uzeti trideset osam godina u nemoći ležao, nije pozivao vračare i nije magovima išao, već je očekivao od Boga pomoć. Isto tako je i Lazar gladan i bolestan, sve godine svoje bolesti kraj kapije bogataševe kuće ležao, ponižen i osramoćen, i tako je i umro, a lekare nije tražio. Oni su takve velike bolesti trpeli, a mi tek što se razbolimo odmah lekare i vračare u svoj dom dovodimo. O, braćo, kao što se zlato ognjem ispituje, tako se i čovek bolešću od greha očišćuje. Setimo se, braćo, apostola i proroka, i mučenika, koji velika stradanja pretrpeše. Ko podnosi stradanja i velike bolesti u ovom veku, veliku nagradu prima u Carstvu nebeskom.

Zamisli se, čoveče, o tome, da te od bolesti neće izbaviti vračari, nego ćeš, ako im se obećaš, samo počinuti veliki i težak greh. Ako, ostavljajući Boga, odlaziš demonima, kakvu milost očekuješ od Njega, i kako ćeš Ga u molitvi dozvati? Zašto dušu svoju pogubljuješ, i šta ćeš Bogu odgovoriti kada zbog bolesti, napustiš Boga i ideš vračarima? Kako ćeš u crkvi stajati, kako Sveto Pričešće primiti, kako pouke slušati? O, čoveče, ako blagodarno trpiš bolest ili neko drugo stradanje, s mučenicima ćeš biti ovenčan u dan onaj, jer su oni muke pretrpeli, a ti bolesti i nevolje blagodarno trpiš".

Dakle, iz svega dosad rečenog možemo izvući sledeće zaključke. Gospod dopušta ljudima bolesti i nevolje:

Prvo - za grehove, radi njihovog iskupljenja, radi promene poročnog načina života, uviđanja te poročnosti i shvatanja da je zemaljski život kratki trenutak iza kojeg stoji večnost. A kakva će ona biti za tebe, zavisi od tvog života;

Drugo - često za grehe roditelja boluju deca (da bi jad zbog dece razorio njihov bezumni život, primorao ih da se zamisle i promene). U tim slučajevima, ma koliko se to surovo činilo savremenom sekularizovanom čoveku (to jest, čoveku ravnodušnom prema religiji), vaspitanom u duhu humanizma (duhu koji obogotvorava telo i stavlja

njegove potrebe i želje iznad svega drugog), istinito zvuče reči: bolest je takvim ljudima neophodna radi spasenja! Jer Gospod se, pre svega, brine o spasenju grešne čovekove duše i radi toga čovek mora da postane novo biće, onakvo kakvim ga je Bog zamislio, radi čega treba da se promeni, da se očisti od strasti i poroka. Bog i Hristove zapovesti moraju da budu temelj života, a ne privremeno i prolazno zdravlje, blagostanje, izobilje hrane i odeće. Sve je to ono isto zlatno tele za koje su tako često menjali drevni Judejci svog predvečnog Boga Kojega savremeni hrišćani prodaju za isto ono zlatno tele;

Treće - često radi našeg smirenja i da bi nas sprečio da činimo zla i pogubna dela. Postoji jedna ovakva priča o Gospodu: jednom je Gospod Isus Hristos išao putem i učenici ugledaše čoveka koji je bio bez nogu od rođenja kako prosi milostinju kraj puta i upitaše Ga: „Zbog čega on nema noge?“ Hristos odgovori: „Kada bi ih imao ognjem i mačem bi pregazio čitavu zemlju“;

Četvrto - često radi toga da bi nas manjom neprijatnošću izbavio od veće (jer, ako bismo mi u datoj situaciji ostali zdravi i delovali kao i obično, nama bi se mogla desiti neka velika nesreća, a ovako, izbacujući nas bolešću iz svakodnevnog koloseka života, Gospod nas čuva od njega.)

Dakle, hrišćanski odnos prema bolestima se sastoji: 1) u smirenom prihvatanju volje Božije; 2) u uviđanju svoje grešnosti i grehova zbog kojih je bolest dopuštena; 3) u pokajanju i promeni načina života. Molitva, post, milostinja i druge vrline umilostivljuju Gospoda i On nam šalje isceljenja od bolesti. Ako pak i idemo lekarima, molimo blagoslov Božiji za lečenje i poveravamo im da nam leče telo, a ne dušu. Dušu, osim Boga, ne poveravamo nikome.

Evo šta o tome piše sveti Ignjatije Brjančaninov: „Telesno umovanje smatra bolest i nevoljom, a isceljenje od njih, osobito čudesno, najvećim blagostanjem, malo se starajući o tome je li ozdravljenje povezano s korišću za dušu ili s njenom štetom... Dobivši čudesnim putem isceljenje od bolesti, mnogi nisu obratili pri tome pažnju na milost Božiju i na svoju obavezu da budu zbog toga zahvalni, već su počeli da vode grešan život, dar Božiji su upotrebili na svoju štetu, otuđili se od Boga i izgubili spasenje. Iz tog razloga se čudesna isceljenja retko dešavaju, iako ih telesno mudrovanje veoma poštuje i jako želi. *Ištete i ne primajte, jer pogrešno ištete, da na uživanja vaša trošite* (Jk. 4,3). Duhovni razum poučava da se bolesti i druge nevolje koje Bog šalje čoveku, šalju po naročitom Božijem milosrđu, kao gorki isceljujući lekovi bolestima, jer one doprinose našem spasenju i večnom blagostanju mnogo istinitije nego čudesna isceljenja“.

Osim toga, mnoge bolesti, kako već rekosmo u prvom poglavlju, nastaju kao rezultat delovanja nečistih duhova. Pri tome, rezultati tih demonskih napada bivaju vrlo slični prirodnoj bolesti. Tako je iz jevanđeljske priče poznato da je zgrčena žena bila mučena duhom nemoći (Lk. 13, p-16). Ona nije bila besomučna, ali njena bolest je poticala od nečistog duha. U takvom slučaju svaka lekarska veština postaje nemoćna.

Stoga Vasilije Veliki i kaže: „Kao što ne treba sasvim izbegavati lekarsku veštinu, tako ne treba ni jedino na nju polagati svu nadu“. Jer takve se bolesti isceljuju samo silom Božijom, putem izgnanja duha zlobe.

Odgovarajući na pitanje, može li hrišćanin da se leči kod ekstrasensa, čiju smo

prirodu moći odredili kao demonsku, navešćemo citat iz Nomokanona: „... Ko odlazi vračarima i sam vrača ili se bavi astrologijom, ili gata kod Ciganki i dovodi vračeve u svoj dom radi isceljivanja bolesnika, ili tome slično, da se pet godina ne pričesćuje po 24 pravilu Ankirskog sabora. 61. pravilo Trulskog sabora takve odlučuje od pričesća na šest godina, a sveštenike raščinjuje". Takođe se odlučuju na šest godina oni koji „slušaju one koji imaju proročkog duha, koji od demona naučeni predskazuju budućnost, koji zbog glavobolje i drugih bolesti pozivaju babe koje prizivaju đavole radi pomoći i ozdravljenja".

Rečeno je krajnje jasno. Preostaje samo da dodamo da hrišćanin koji se leči kod ekstrasensa ili pokušava od njega da sazna budućnost, izdaje Hrista. Jer zbog sumnjivog isceljenja, te nezdrave radoznalosti u odnosu na budućnost, stupa u kontakt s nečistom silom.

Zaključak

Ako se kod čoveka potčinjenog strastima, malovernog, duhovno neiskusnog, ili čak nekrštenog pojave bilo kakvi natprirodni darovi oni su pogubni za njega. Zato što mogu u njemu učvrstiti gordost, taštinu, umišljenost, što je duhovna smrt.

Po mišljenju svetog Ignjatija Brjančaninova, „istiniti pravednici ne samo da ne žele da budu čudotvorci, nego i kada im se daruje da tvore čuda oni taj dar odbijaju. Ne samo ne da ga žele pred očima drugih ljudi, nego i u sebi, u tajnosti svog srca. Jedan od svetih Otaca koji se odlikovao čistotom dobio je blagodaću Božijom dar da vidovito proniče u duše onih koji kod njega dolaze, ali je molio Boga, proseći i svoje prijatelje da se mole za isto, da mu taj dar bude oduzet. Ako su neki od svetih i prihvatili darove, prihvatili su ih ili po nužnosti ili po svojoj prostosrdačnosti; drugi su ih prihvatili po zapovesti božanskog Duha koji je delovao u njima, a nipošto slučajno i bez razloga..."

Zato, dragi moji, ne žurite da se radujete ako vam se pojavi ova ili ona ekstrasenzorna sposobnost. Ne bacajte se bezglavo u isceliteljstvo. Čak i ako su ti darovi nastali usled vaših prirodnih sposobnosti, ne zanosite se njima, budite oprezni, pamteći da *vaš protivnik, đavo ide kao pav koji riče i traži koš da proždere. Protivite mu se, čvrsti u veri* (1. Pt. 5,8-9). Zapamtite da nijedno natprirodno energetsko delovanje ne ostaje neprimećeno u duhovnom svetu, već privlači onome koji ga je proizveo budnu pažnju nečistih duhova koji od tog trenutka na sve moguće načine pokušavaju da ga potčine svom uticaju. Za čoveka koji nije upoznat s duhovnim svetom, kao i za čoveka strasnog i nezaštićenog verom, postom i molitvom, to je propast. Zato, braćo moja, idite oprobanim carskim putem Svetih Otaca, putem smirenja, trpljenja, ljubavi, posta i molitve. Jer samo onaj može dobiti blagodat duhonosnih darova i njima služiti ljudima ko se Hrista radi odrekne sebe, svoje samodovoljnosti, ko se odrekne prirodnih i demonskih darova koji raspaljuju tu samodovoljnost i ko bude tražio Hrista na crkvenom putu pokajanja i molitve. Shvatam da ovaj članak teško da će ubediti mnoge ekstrasense da ostave svoj posao i da ne idu tom stranputicom koja vodi u sigurnu propast. Sablazan je suviše velika. „Ti si izabranik, ti nisi kao ostali, tebi je poverena misija pomaganja i spasenja stradajućeg čovečanstva. Idi, trudi se, takav je tvoj viši

zadatak" - našaptava nam lukavi demon, laskajući našem samoljublju. Zaboravljamo, međutim, *kako su uska vrata i tesan put što vode u život* (Mt. 7,14), i da taj put čine smirenje i krst borbe protiv strasti. To je put gde ne čekamo darove i ne želimo ih, već tražimo samo Boga i volju Njegovu.

Fenomen NLO prema učenju Pravoslavne Crkve

Uvod

Sve očiglednije i aktivnije u naš nereligiozni i bezduhovni svet prodiru demonske sile, težeći da zaplaše i samim tim potčine svom uticaju savremenog čoveka. Ovaj mračni posao se obavlja po unapred pripremljenom i razrađenom scenariju.

Planski se činilo sve da se čovek liši vere i nade u Hrista. Obogotvoravao se sam čovek, obogotvoravali su se progres i nauka. Vera je ismevana i nazivana je izmišljotinom neobrazovanih ljudi i mračnjaka.

Istovremeno se krajem 19. veka pojavljuje naučno-fantastična literatura koja izmišlja postojanje drugih, razvijenijih civilizacija, fantazira o tome kakve su one i pokušava da njima zaokupi umove ljudi i, treba reći, ne bez rezultata (neophodno je istaći da je fantazerom u prvom smislu ove reči nazvan đavo koji je umislio o sebi ono što on zapravo nije. To znači da je fantazija lažna i često štetna izmišljotina nečega što ne postoji. O tome svedoči i sveti Nikodim Svetogorac u svojoj knjizi *Nevidljiva borba*).

Većina savremenih ljudi iskreno veruje u postojanje vanzemaljskih civilizacija, „starije braće po razumu“, teži kontaktu s njima i očekuje pomoć od njih. „Oni su mudri, gotovo svemogući, obavezno će doći i pomoći će nam“ - mašta čovek 20. veka. Zato s naročitim interesovanjem i pažnjom dočekuje sve informacije o NLO (neidentifikovanim letećim objektima) i vanzemalcima.

A šta misli o tome hrišćanska Crkva, kako se odražavaju ti problemi u njenim sveštenim knjigama? Obratimo se Svetom Pismu, Bibliji, toj bogonadahutoj knjizi koja sadrži celokupnu istoriju stvaranja sveta i čovečanstva od strane Boga i koja sadrži proročanstva o njihovom kraju.

U knjizi Postanja (1,1) čitamo: *U početku stvori Bog nebo i zemlju*, zatim se opisuje poreklo svega postojećeg po danima stvaranja i šestoga dana, kao krunu cele tvorevine Bog stvara čoveka *po piku svome, po piku Božijem stvori ga...* Posle toga proces stvaranja kao takvog bio je završen i više ništa nije bilo stvoreno. Jer, kaže se dalje, *i svrši Bog do sedmoga dana dela svoja koja učini i počinu sedmi dan od svih dela svojih koja učini* (Post. 2,2-3).

Dakle, u Bibliji je jasno rečeno da je u početku stvoreno „nebo“, pod kojim Sveti Oci (kao što su sveti Vasilije Veliki, Teodorit, Jovan Damaskin i drugi) shvataju stvaranje nevidljivog anđeoskog sveta, bestelesnih duhova, pa tek onda zemlje, materijalnog sveta - svetlosti i svoda (to jest neba prema našem shvatanju). Ni o kakvim drugim civilizacijama nema ni reči. Postoji samo čovek kao mikrokosmos (jer u njemu je sadržan kako materijalni svet - telo, tako i duhovni svet - duh, duša) i nevidljivi anđeoski svet koji se sastoji od anđela svetlosti, duša umrlih i palih duhova - demona.

Kao što vidimo u Bibliji nema ni pomena o postojanju drugih vanzemaljskih civilizacija. Ali možda je podatak o njima sadržan u drugim pisanim izvorima prošlosti? Pokušajmo da, koliko nam je moguće, istražimo te izvore.

Istorija porekla NLO

Za NLO se znalo još u dalekoj prošlosti. Tako je, na primer, na sanskrtu (drevnom indijskom jeziku koji je bio u upotrebi oko drugog hiljaduleća pre nove ere) reč *bhaś* koja znači demon, istovremeno imala značenje *svetleći*¹, to jest, demoni su se očigledno i često javljali u vidu svetlećih objekata (u savremenom žargonu to bi bili NLO).

U drevnom sanskrtskom rukopisu *Sanaratana Sutradhara* čitamo sledeći opis NLO: „Uzlećući, kola su se odmah pretvarala u biser na nebu". Uz pomoć takvih kola, „žitelji mogu da se podižu u vazduh, a nebeski žitelji da se spuštaju na zemlju".

U drevnom indijskom epu *Mahabharata* može se pročitati čak o nekim tehničkim pojedinostima NLO: „Leteće mašine imale su sferni oblik i kretale su se po vazduhu...".

U drevnim kineskim letopisima govori se o imperatoru Huan-diju koji je vladao u 26. veku pre Hrista, u basenu reke Hoang-ho. Prema predanju Huan-di i njegovi pomoćnici dospeli su s Neba, „imperator je imao kola koja su kao zmaj mogla da lete po nebu, da postaju teška i laka, da stoje u mestu i kreću se".

U opisu ratnih pohoda Aleksandra Makedonskog postoje svedočanstva o postojanju NLO koji su pratili vojsku. Tako je za vreme prelaska njegove vojske preko Tigra i Eufrata bio načinjen zapis o posmatranju letećeg objekta, jednog od onih kojima je Aristotel dao naziv „leteći diskovi".

U vreme procvata hrišćanstva svedočanstva o pojavama NLO nestaju. Tek pojedinačnu aluziju na njihovo postojanje možemo naći u Vologodsko-Permskom letopisu iz 16. veka: „Te godine bi znamenje veliko: na nebu tri sunca na Istoku, a četiri na nebu na Zapadu, a posred neba kao mesec veliki, poput duge stajahu znamenja od jutra do podneva". Neki autori tumače to mesto kao pojavu NLO u 16. veku.

Dalja saopštenja o NLO ovog puta u većem broju pojavila su se sredinom 19. veka, a u godinama Drugog svetskog rata, pojavljuje se čitava masa dokumentarnih svedočanstava o pravoj najezdi NLO na zemlju. Navešćemo samo neka od njih.

Savremena svedočanstva o fenomenu NLO

U kratkom memorandumu predsedniku Teodoru Ruzveltu od 26. februara 1942. godine načelnik štaba general D. Maršal je saopštio o vazdušnoj uzbuni iznad Los Anđelesa, za koje vreme su baterije protivvazdušne odbrane ispalile ukupno 1430 projektila po 15 nepoznatih ciljeva koji su leteli iznad grada.

Za vreme poznate tenkovske bitke na Kurskom luku i sovjetske i nemačke trupe su zabeležile pojavu NLO. Pri tome su i jedni i drugi pretpostavljali da je to tajno oružje protivnika.

Već u februaru 1953. godine predstavnik PVO SAD je izjavio: „Imamo ogromnu

masu saopštenja o letećim tanjirima. Mi to shvatamo vrlo ozbiljno, jer smo izgubili mnogo ljudi i aviona koji su pokušavali da napadnu NLO".

I zaista, prema analizi postojećih podataka, bliski susret ljudi s NLO u nizu slučajeva je davao tragičan rezultat. Evo samo nekoliko primera.

16. juna 1948. godine probni pilot Apraksin podigao je u vazduh svoju letelicu. Nakon pola časa na visini od 1500 metara on je primetio „objekt u obliku krastavca" koji se spuštao iz poprečnog pravca. Iz njega su izlazili natrag snopovi svetlosnih zrakova. Sa zemlje su saopštili da se objekat takođe vidi na ekranu radara. Apraksin je usmerio avion u susret objektu. Kada se rastojanje među njima smanjilo na 10 km, zraci iz objekta su se „otvorili kao lepeza" i „izrešetali" avion, na trenutak zaslepevši pilota. Elektronske komande za upravljanje avionom bile su onesposobljene. Planirajući, Apraksin je ipak uspeo da sleti i da detaljno obavesti pretpostavljene o događaju.

7. januara 1948. godine u vazduhoplovnoj bazi nedaleko od Fort-Noksa (SAD) komandant vazdušne patrole kapetan Mentel je, prilikom bliskog susreta sa NLO koje je on preduzeo da bi ga „bolje osmotrio", bio je oboren od strane ovoga i njegovo telo bilo je pronađeno među krhotinama aviona.

2. jula 1956. godine dva aviona „Starfajer" iz 27 eskadrile naoružane raketama, bila su poslata da presretnu NLO u okolini Atike (SAD). „Leteći tanjir" je odgovorio na približavanje impulsom zračnog oružja po najbližem presretaču. Avion se zapalio, pilot i radarista iskočili su s padobranima.

4. jul 1969. godine, Kolumbija, Anolajma. Ansesio Bermudes dao je signal džepnom baterijom srebrnastom objektu koji je preletao nisko iznad njegove farme. Aparat je na signal odgovorio bljeskom. 6. jula Bermudes je u teškom stanju odvezen u bolnicu u Bogoti i umro od izloženosti snažnom gama-zračenju.

Kako svedoče istraživači u oblasti NLO, ljudi koji su se našli ispod nisko preletajućih NLO mogu zadobiti opekotine, bilo je slučajeva privremenog oslepljivanja i pogibije usled dodira s trupom „letećeg tanjira". Kod onih koji su se našli na mestu spuštanja NLO, došlo je do promene arterijskog pritiska, sastava krvi i do oštro izraženih senzornih promena. Prema priznanju očevidaca, u trenutku bliskog posmatranja ovog fenomena oni su doživljavali „osećaj straha i unutrašnje nelagodnosti."

Slučajevi kontakta zemljana sa „vanzemaljcima"

A sada pređimo na neposredno razmatranje kontakata bića iz NLO s ljudima. Zbog nedostatka prostora razmotrićemo samo nekoliko najkarakterističnijih slučajeva.

Evo priče jednog očevica NLO od 6. jula 1968. godine o kontaktu koji se dogodio u polju nedaleko od sela Huštosirt Čegmenskog rejona Kuzbaške SSR⁹.

„Oko tri časa noću najednom sam ugledao meteorit koji vertikalno pada. Neobično svetao meteorit. Zatim se bljesak smanjio i objekat se lagano spustio iza padine brda nedaleko od mene. Oko 100-150 metara od mene pojavio se čovek. Kao da je goreo, ili sijao... Ja sam počeo da bežim ali sam odmah osetio kako mi je ruke i noge nešto sputalo tako da uopšte nisam mogao da ih pomaknem. Probio me je hladan

znoj, ali je strah uskoro prošao i u telu se pojavio osećaj lakoće. Pozvali su me. Iza brežuljka na poljani stajao je ogromni aparat u obliku diska. Dočekalo me je stvorenje koje spolja liči na čoveka. Iz glave i njegovih šaka zračio je sjaj. Oni su 'čitali' sve moje misli. Kao odgovor sam čuo glas na najčistijem ruskom jeziku. Uzeli su moju levu ruku i prineli uređaju. U sledećem trenutku na njemu je ostao komadić moje kože. A na ruci crveni trougao... 'Odakle ste?' - upitao sam. Njihov odgovor sam zapamtio u vidu odlomaka. Navodno su oni iz velike zvezdane naseljene 'zemlje' koja se približava našoj galaksiji. Oni kontrolišu našu planetu. Mnogo toga ih uznemirava i... privlači".

Dakle, navedimo osnovne karakteristike susreta:

- 1) - osećanje straha i užasa kod kontaktera;
- 2) - nasilje od strane „vanzemaljaca" nad njegovom voljom i telom;
- 3) - besmisleno uzimanje uzorka kože (ne zna se zašto i u koju svrhu);
- 4) - apsurdni odgovor na pitanje, odgovor koji je bio loše upamćen, odakle su i zašto su doleteli.

Sada pređimo na opis drugog slučaja koji se dogodio u SAD, u Etlandu, 3. decembra 1967. godine u 3,5 časa noću¹⁰.

Mesni policajac je ugledao na putu objekt sa svetlucavim plamičcima koji se podigao u vazduh kada mu se približio. On je obavestio načelnika o „letećem tanjiru" i krenuo kući s jakom glavoboljom; u ušima mu je zujalo, a ispod desnog uha mu je nastala ogrebotina. Kasnije se ispostavilo da je noću postojao prekid od 10 minuta, kojeg se on uopšte nije sećao; pod hipnozom je ispričao da je krenuo za NLO koji je sleteo. Vanzemaljci su ga obasjali jakom svetlošću, a zatim su ga uzeli u trup svog „broda". „Humanoidi", obučeni u kombinezone s amblesima **krilatog zmaja**, rekli su policajcu da su doleteli iz susedne galaksije, da imaju baze na teritoriji SAD, da oni slučajno kontaktiraju s ljudima i „hoće da zaintrigiraju ljude". Pustili su policajca, naredivši mu „da ne brblja o onome što se dogodilo te noći".

Kao što vidimo, prilikom ovog kontakta na delu su sve osnovne karakteristike gore navedenog prvog susreta i povrh toga, 5) dejstvo hipnozom, to jest nasilje nad čovekovom psihom. Zanimljiv je detalj odeće „došljaka", amblem sa likom krilatog zmaja, poznatog simbola iz drevnih vremena - simbola satane, „čovekoubice" i bogoprotivnika (Otk.12,9; 20,20).

Sada saslušajmo priču dvadesettrogodišnjeg farmera iz Brazila o njegovom bliskom kontaktu s „vanzemalcima", koji mu se dogodio 15. oktobra 1957. godine.

„Noću sam sam orao njivu... Ugledao sam svetli predmet u obliku jajeta koji je jurio na mene velikom brzinom. Zaustavio se na visini od 50 m iznad moje glave. Traktor i njiva bili su osvetljeni tako jako kao da je sunčano podne. Strašno sam se uplašio. Iskočio sam iz traktora i počeo da bežim. Ali bilo je kasno... Neko me je zgrabio za ruku. To je bilo malo čudno zeleno biće koje mi je dopiralo do ramena... Odmah su me zgrabila tri ista takva neshvatljiva stvorenja. Odvojila su me od zemlje, čvrsto me držeći za ruke i noge. Pokušavao sam da se otmem, ali uzalud. Uvukli su me u mašinu (NLO). Svi petoro su počeli da me svlače. Skinuli su me do gola i utrljali u telo neku tečnost. Uz pomoć aparata uzeli su mi krv s jedne i s druge strane brade... Zatim su otišli i ostao sam sam. Pogledao sam prostoriju i ugledao kako se prema meni lagano

približavala žena. Ona je bila apsolutno gola onako kao i ja. Bila je vrlo lepa ali potpuno drugačije lepote u poređenju sa onim ženama koje sam ja sretao... Ta žena mi je ćutke prišla i pogledala me. Odjednom me je zagrlila i počela da se trlja svojim licem o moje. Budući da sam bio sam s tom ženom, bio sam strašno uzbuđen. Ona je ispuštala nekakve groktave zvuke koji su me potpuno izbacivali iz takta. Bio sam užasno zao... Zatim je došao jedan iz komande broda s mojom odećom i ja sam se ponovo obukao. Priveli su me do metalnih stepenica i stavili mi na znanje da mogu da idem..."

Kao što vidimo, i za ovaj kontakt su očigledne pomenute prve tri tačke karakteristika susreta s NLO, pri čemu se još dodaje šesta tačka

- izrugivanje ljudskom dostojanstvu Brazilca: svlačenje, utrljavanje tečnosti koja izaziva uzbuđenje, i najzad nasilni, realni ili pre bi se reklo sugerisani zamišljeni intimni kontakt s „vanzemaljkom". Nekako je to sve besmisleno, apsurdno, ne liči na susret s dobrim višim razumom.

I najzad, rasmotrimo poslednji slučaj kontakta - svedočanstvo osamnaestogodišnjeg Anatolija M., radnika sovhoza, slikara amatera.

21. jula 1975. godine Anatolij je krenuo na šumski proplanak da „pravi skice". Oko 8 časova uveče iznenada je osetio uznemirenost, osvrnuo se i ugledao aparat u obliku diska iz kojeg su izašle tri ljudske figure u srebrnastim skafandrima. One su pozvale Anatolija da uđe u „tanjir" i odvezle su ga na svoju planetu. Prema rečima M., let je trajao oko 40 minuta, zatim se crna masa kosmosa razdvojila i ispred njega se ukazala planeta uvijena u sjajan dim. Stanovništvo je tamo bilo mešovito. Anatolij je sretao i ljude visoke 3 metra i patuljke, i... suseda koji je umro pre 3 godine, nekoliko godina pre ovog događaja...

Anatolija su ispitivali psiholozi i psihijatri. Dva puta je s njim razgovarao hipnolog, obavljao je seanse hipnoze. Rezultati ispitivanja nas primoravaju da s poverenjem prihvatimo reči ovog mladića.

Za ovaj kontakt je naročito zanimljivo viđenje umrlog suseda, koje se ne može objasniti nikakvim materijalističkim koncepcijama. Kako inostrani, tako i naši istraživači podvlače da su bliski kontakti s NLO često povezani s paranormalnim i okultnim fenomenima. Žak Vale u svojoj knjizi *Nevidljivi koledž* piše da neposredno pred susret s NLO ljudi pokatkad vide strašne snove ili im dolaze čudnovati posetioci, ili čuju kucanje na vratima, iako iza njih nema nikoga. I. Carev u svom članku takođe ukazuje na fenomen „crnog čoveka" kojeg često ljudi vide pred sam početak anomalnih pojava.

Prema podacima jeromonaha Serafima Rouza ozbiljni istraživači počeli su da se slažu s tim da NLO, iako imaju izvesne „fizičke" karakteristike, ipak ne mogu biti nečiji kosmički brodovi, već da očigledno spadaju u oblast parafizičkih i okultnih pojava. I zaista, zašto tako mnogo NLO „sleće" pravo nasred puta? Zašto toliko savršeni brodovi zahtevajutako česte „popravke"? Zašto je njihovim putnicima potrebno da sakupljaju toliko mnoštvo kamenja i štapova (ponovo i ponovo već više od 25 godina) ili da „testiraju" takvo mnoštvo ljudi?

Sve scene kontakata duboko su apsurdne, zapanjujuće besmislene, lišene svakog cilja i zadatka. Postoji pretpostavka da je apsurdnost karakteristična gotovo za sve bliske kontakte s NLO u suštini metod hipnotiziranja. „Kada su ljudi izvedeni iz

duševne ravnoteže besmislicama i protivrečnostima i naprežu um tražeći smisao, oni se izuzetno široko otvaraju za prenošenje misli, za prihvatanje sugestije". Američki istraživač dr Vale poredi ove metode s iracionalnim koanima učitelja zen-budizma i ističe sličnost kontakata sa okultnim obredima inicijacije, koji otvaraju svest za mistično opštenje s palim duhovima. Zato je umesno postaviti pitanje: Ne služi li ideja „gostiju iz kosmosa" za prikrivanje i maskiranje realno beskonačno složenije prirode koja skriva svoju istinsku suštinu i ciljeve?

Rezimirajući navedene podatke posmatranja NLO i kontakata s „humanoidima", mogu se izvući sledeći zaključci.

U nizu slučajeva NLO se ponašaju vrlo agresivno i bez ikakve potrebe kvare i uništavaju avione i automobile, što često dovodi do pogibije ljudi.

Zabeleženi su slučajevi kada prilikom pokušaja kontakta NLO jednostavno ubija ljude (kao što se dogodilo, na primer, Ansesiju Bermudesu); istina, ima slučajeva i fizičkih isceljenja posle ovakvih kontakata.

Mnogobrojni su slučajevi fizičkog i psihičkog nasilja vanzemaljaca nad zemljanima, primena hipnoze, ponižavanje ljudskog dostojanstva.

Po pravilu, prilikom kontakata kod ljudi prvobitno nastaje osećanje jakog straha i užasa, oni doživljavaju snažan nervni potres.

Spoljašnji izgled došljaka je različit. To mogu biti džinovi i patuljci, žene i muškarci, lepotani i nakaze. Često iz njih izlazi sjaj, opštenje se odvija putem telepatije. O sebi oni govore krajnje nekonkretno, kao motiv svojih poseta navode brigu o ljudima, ljubav prema čovečanstvu, iako su njihovi postupci krajnje apsurdni i često svedoče suprotno. NLO su gotovo uvek prisutni tamo gde se proliva krv (setimo se praćenja vojske Aleksandra Makedonskog, prisustva Kurskoj bici i drugih slučajeva), i oni sami često su umešani u bolesti i smrti ljudi. Ko su oni? Da li je drevna Crkva poznavala takva bića? Obratimo se svetootačkom predanju.

Načini kušanja hrišćanskih podvižnika od strane zlih duhova (prema materijalima žitija Svetih)

U žitiju prepodobnog Isakija čitamo o tome kako je jednom, posle molitvenih podviga, Isakije ugasio sveću i seo na svoje mesto. Iznenada je u pećini zasijala svetlost i došla su kod njega, kako se kaže u hronici, dva demona u obliku prekrasnih mladića. Njihova su lica sijala kao sunce i oni mu rekoše: „Isakije, mi smo anđeli, a evo k tebi ide Hristos sa ostalim anđelima". Ustavši, Isakije ugleda mnoštvo blistavih demona... Nakon što se podvižnik poklonio lažnom Hristu, upao je u tešku psihičku bolest i tek nakon molitava svetog Teodosija Pečerskog, nakon što je proboravio u trogodišnjoj umnoj poremećenosti, dobio je isceljenje.

A evo šta svedoči veliki podvižnik iz 4. veka prepodobni Antonije: „Kada demoni ne mogu da zavedu podvižnikovo srce očigledno nečastivim željama, opet napadaju, ali na drugi način, naime, prave razna viđenja da bi ga zastrašili; radi toga se pretvaraju u razne oblike i poprimaju različite likove - žena, zveri, gmizavaca, džinova

i mnoštva vojnika...". Oni takođe poprimaju izgled proroka i predskazuju šta će se dogoditi kroz nekoliko dana.

Takođe u žitiju svetog Antonija čitamo o tome da su se demoni, pokušavajući da ga zaplaše, „javljali u obliku lavova, vukova, zmija, škorpiona, risova i medveda" i po dopuštenju Božijem čak su ga i tukli i „nanosili mu velike rane", ali su uvek bivali pobeđeni molitvom i krsnim znamenjem svetoga. Jednom mu se, čitamo u žitiju, javio demon s neba u velikom sjaju i rekao: „Došao sam, Antonije, da ti dam našu svetlost", ali sveti je zatvorio oči, ne želeći da vidi demonsku svetlost, i molio se sve dok se bogomrska svetlost nije ugasila. Drugi put mu se javio demon u obliku strašnog gorostasa i pokušavao je da zaplaši prepodobnog, ali Antonije Veliki je nečistog duha ošamario i ovaj je s velikim krikom iščezao.

U Otačniku svetog Ignjatija Brjančaninova čitamo priču starca koji je dugo vremena bio kušan od demona bluda. Evo njegove priče: „... Ugledavši me pometenog, neprijatelj se pretvorio u neku devojkicu Etiopljanku koju sam jednom video prilikom žetve kako skuplja klasje i došavši k meni, seo mi je u krilo i tako me pomračio da mi se činilo da sam se s njom sjedinio. Veoma se rastuživši, u gnevu, udario sam je po obrazu i ona je odmah nestala; od udarca nisam mogao dve godine da prinesem ruku ustima zbog užasnog smrada".

A evo šta čitamo u žitiju prepodobnog Serafima Sarovskog: „Za vreme molitve u šumskoj keliji sveti Serafim je čuo strašan urlik zveri, zatim je nevidljiva gomila s bukom probila vrata kelije i ubacila u sobu ogromnu cepanicu koju je moglo da iznese iz nje samo osam ljudi. Ponekad su se vrata kelije razvaljivala pred očima svetitelja koji se molio i u keliju su jurile zveri koje urliču, pojavljivao se mrtvački sanduk iz kojeg je ustajao mrtvac. Ponekad su zle sile, jer to su bili njihovi napadi, podizale Serafima u vazduh i sa strašnom silinom udarale ga o pod. „Užasno je videti demone, zato što su oni gnusni" - pričao je kasnije svetitelj. Napadi mračnih sila bili su opasni po život samog otšelnika, i da nije bilo blagodat Božije koja ga je čuvala on bi poginuo telesno ili duhovno.

Razmotrimo sada slučajeve ljudi koje su ugrabili demoni, slučajeve koji su, uzgred, veoma ličili na one otmice koje pravi NLO. Evo šta čitamo u žitiju svetog Nila Sorskog²¹ koji je živio u Rusiji u 15. veku.

Nedugo posle svetoga, u njegovom manastiru živio je neki sveštenik sa svojim sinom. Jednom, kada su dečaka poslali da obavi neki zadatak, odjednom ga je napao nekakav nepoznati čovek koji ga je zgrabio i odneo kao na krilima vetra u gustu šumu, doneo ga u veliku sobu svojoj kući i stavio ga nasred kuće naspram prozora. Kada su se sveštenik i bratija molili svetom Nilu da mu pomogne da nađe dečaka, svetitelj je došao u pomoć dečaku i stao naspram sobe u kojoj je bio ostavljen dečak i kada je udario u prozorski okvir svojim štapom, cela kuća se zatresla i svi nečisti duhovi su popadali na zemlju. Sveti je naredio da se dečak vrati na mesto odakle je bio otet i postao je nevidljiv. Zatim je, nakon što su demoni izvesno vreme urlali, isti nepoznati zgrabio dečaka i doneo ga u skit, kao vetar i, bacivši ga u stog sena, iščezao. Kada su ga monasi našli dečak im je ispričao sve što se dogodilo, sve što je video i čuo. Od tada je dečak postao veoma tih i smiren i kao da je otupeo. Sveštenik je užasnut zajedno sa

sinom napustio skit.

O slučaju slične demonske otmice svedoči i Sergej Nilus: „Dečak, nakon što ga je majka proklela zbog bezbožnosti i rđavog ponašanja, bio je otet od demona i postao je rob demona 'dede' 12 godina. On je mogao nevidljiv da se pojavljuje među ljudima da bi pomagao demonu da smućuje njihove duše”.

Završavajući navođenje odlomaka iz života svetih koji karakterišu borbu demona s ljudima, navešćemo misli Grigorija Sinaita i Simeona Novog Bogoslova koji su upozoravali na opasnost i na vidove demonskih iskušenja: „Kada tvoreći svoje delo (to jest za vreme molitve) ugledaš svetlost ili oganj spolja ili unutra, ili nekakav lik, ne primaj ga da ne bi pretrpeo štetu”. Isti stav razvija dalje prepodobni Simeon: „Varaju se oni koji vide svetlost svojim telesnim očima, mirišu miomirisu svojim njuhom, čuju glasove svojim ušima i slično. Drugi su se prelastili, primivši đavola koji se preobrazio i koji se javio u obliku anđela svetlosti, a oni to nisu prepoznali i ostali su nepopravljeni do kraja, neće da slušaju savet ni od kakvog brata. Neki od takvih su i sami sebi oduzeli život, bivši podstaknuti na to đavolom, neki su se bacili u provaliju, neki su se udavili. I ko može da prepriča razne prelasti kojima ih prelašćuje đavo, kada su one nebrojene”.

Uporedna analiza kontakata i uticaja NLO i demona na ljude

Rezimirajući sve što je izloženo, predlažemo čitaocu pažnju tabelu gde su u levom delu izloženi rezultati analize kontakata ljudi s NLO i vanzemalcima, izraženih u 10 tačaka, a u desnom rezultati analize vrsta iskušenja kojima su demoni izlagali podvižnike, takođe u odgovarajućih 10 tačaka.

Levi i desni odeljak tabele treba čitati paralelno, to jest, najpre tačku 1 iz levog dela pa onda tačku 1 iz desnog.

<i>Karakteristike dejstva NLO i NLO-nauta na ljude, vidovi i osobenosti njihovih javljanja</i>	<i>Karakteristike delovanja nečistih duhova na ljude, vidovi i osobenosti njihovih javljanja</i>
I. NLO se u nizu slučajeva ponašaju krajnje agresivno: a) uništavaju i lome tehnička sredstva; b) ranjavaju i čak ubijaju ljude (vid. slučaj Apraksina, pogibiju kap. Mengela, smrt A. Bermudesa).	I. Demoni jesu neprijatelji ljudskog roda, a njihov zadatak je da dovedu čoveka do večne smrti. Oni: a) lome kelije, uništavaju predmete ljudima; b) prebijaju podvižnike, a neke dovode i do smrti (vidi žitije prep. Serafima, svedočanstvo sv. Simeona Novog Bogoslova)
II. Zabeleženi su slučajevi nasilne otmice ljudi (vid. slučaj	II. Postoje slučajevi nasilne otmice, naročito grešnika, nezaštićenih blagodaću Božijom

<p>policajca iz Etlanda, događaj s brazilskim farmerom).</p>	<p>(vid. žitije sv. Nila Sorskog, svedočanstvo S. Nilusa).</p>
<p>III. Prilikom nasilnih otmica često unižavaju ljudsko dostojanstvo: nasilno uzimaju probe krvi, kože itd., i čak stupaju u navodne (slučaj brazilskog farmera) intimne odnose".</p>	<p>III. Na razne načine se izruguju nad čovekom koga su obmanuli; mogu se javiti u vidu žene i stvoriti privid intimnih odnosa (primer iz Otečnika sv. Ignjatija).</p>
<p>IV. Zabeležena su delovanja hipnozom, sugerisanje različitih slika i predstava, često se razgovor odvija telepatski (vidi slučaj policajca, kontakt u KBASSR).</p>	<p>IV. Pokušavaju da ubace podvižniku svoje misli, učine da prihvati njihove predstave, viđenja; pri razgovoru tas se često čuje kao da dolazi „iznutra" (telepatija). (vid. žitije sv. Isakija i prep. Antonija).</p>
<p>V. Često pokušavaju da stupe u kontakt i bliski razgovor, pozivajući k sebi na brod; kada čovek to odlučno odbije u nizu slučajeva ne primenjuju nasilje i odstupaju (vidi ist. br. 2 i br. 3).</p>	<p>V. Na svaki način pokušavaju da stupe u razgovor i izazovu interesovanje i sletanje sa namerom da potčine svome uticaju. Pri odlučnom suprotstavljanju i molitvi, nasilno ništa ne mogu da učine i iščezavaju (vidi žitije prep. Antonija, svedočanstvo sv. Ignjatija).</p>
<p>VI. U nekim slučajevima kod ljudi posle kontakta sa NLO dolazi do isceljenja od ove ili one bolesti (vidi izvornik br. 28. slučaj Svetlane).</p>	<p>VI. U žitijima Svetih i delima Otaca čitamo o sposobnosti vračeva da čine isceljenja uz pomoć demonskih sila, ali ova nisu dugotrajna i obično vode u propast duše onih koji pribegavaju pomoći vrača (vidi žitije sveštenomučenika Kiprijana, besedu Jovana Zlatousta o onima koji se leče od bolesti vračanjima).</p>
<p>VII. Pri bliskom opštenju, naročito u početku, čovek oseća snažna čuvstva užasa i straha. (U svim navedenim slučajevima).</p>	<p>VII. Pri javljanju besa čoveka obuzimaju pometnja, neprijatnost, strah (vidi žitije prep. Antonija i druga žitija Svetih).</p>
<p>VIII. Izgled NLO-nauta je različit: to su džinovi i patuljci, nakaze i lepotani, žene i muškarci (vidi navedene primere susreta).</p>	<p>VIII. Javljaju se u različitim vidovima: divovi i patuljaka, nakaza i lepotana, žena i muškaraca, zmija i životinja (vidi navedena žitija Svetih).</p>

IX. Njihova javljanja često su praćena svijanjem i drutim svetlosnim efektima (vidi slučaj u KBASSR, slučaj brazilskog farmera).	IX. Često se javljaju u svetlosti ili posle pojave svetla (vidi žitije sv. Isakija, prep. Antonija i dr.).
X. Često se iznenadno pojavljuju i isto tako iznenadno se dematerijalizuju, iščezavaju. (vidi izvornik br. 10)	X. Iznenadno se pojavljuju i trenutno iščezavaju posle izgovorene molitve ili krsnog znamenja (vidi žitije prep. Antonija, slučaj iz Otačnika sv. Ignjatija Brjančaninova).

Dakle, kao što vidimo, karakter i suština delovanja famoznih NLO i „vanzemaljaca“ - „spasitelja i starijih prijatelja čovečanstva“, u potpunosti se podudara s demonskom metodikom obmanjivanja hrišćana svih vremena i naroda. Izmenio se samo spoljašnji izgled, maska u kojoj se zli dusi javljaju ljudskom rodu.

Demoni poprimaju one oblike u kojima im je lakše da prevare savremenog čoveka. Drevno čovečanstvo je bilo izuzetno religiozno i mistički nastrojeno. Ateizam je bio krajnje retka pojava. Zato je demonima bilo korisno da se pojavljuju s neba u ognju i svetlosti, zapanjujući ljude veličinom svog dolaska, da sebe nazivaju bogovima i da primaju počasti i žrtvoprinošenja.

Kako svedoči sveti Ignjatije Brjančaninov, kada su se „... najzad uživanja u strastima ukazala ljudima kao vrhovno blaženstvo, oni su obogotvorili greh i njegovog predvodnika đavola. Pojavilo se idolopoklonstvo u kojem je svaki greh prikazan kao idol i svakom grehu se vršilo poklonjenje od strane propalog čovečanstva. Knez ovoga veka ne samo da je nevidljivo i pomisljivo porobljavao ljude, nego je i stupao u očigledno opštenje s njima, praveći proročanstva od idola i uspostavivši odnos licem u lice s takvim užasnim zlotvorima kakvi su bili Janije i Zamvrije i drugi vračari i čarobnjaci. Zabludu su podržavala lažna čudesna i demonska proricanja“.

Posle dolaska Isusa Hrista u velikom razdoblju ranog hrišćanstva, kada su hrišćani bili gonjeni od strane pagana i kada je kao nevidljiva svetlost sijalo mučeništvo hrišćansko - kada je njegova borba sa zlom bila zaoštrena do najvišeg stepena - to razdoblje je bilo izuzetno po tome što su hrišćani neprestano bili svesni te tajanstvene mračne sile.

Borba protiv demona u prvim vekovima hrišćanstva bila je pravi rat. Evo kako sveti Atanasije Veliki u tom pogledu opisuje svoje vreme: „Od vjkada su demoni - veli on - sejali razdor i ratove među ljudima da ovi, zauzeti međusobnom borbom, ne bi okrenuli svoju mržnju protiv njih. Sada su se njihova (demonska) strahovanja pokazala opravdanim: učenici Hristovi žive u miru među sobom, ali je zato njihovo neprijateljstvo upereno protiv đavola. Sada hrišćani običajima i vrlim životom ustaju protiv demona i gone ih, podsmevaju se vođi njihovom đavolu zato što su u mladosti

oni celomudreni, u iskušenjima uzdržani, u naporima trpeljivi, budući vređani podnose uvrede, oni koji žive u oskudici to prenebrejavaju i, što je najčudnije, preziru smrt i postaju Hristovi učenici".

U tim vekovima demoni se radi kušanja podvižnika javljaju kako u svom vlastitom gnusnom obličju, tako i u liku gmizavaca, zveri i ljudi različitog pola i izgleda, a krajnje retko u obliku letećih tanjira. Barem takva svedočanstva do nas praktično nisu došla.

U savremenom pak nereligioznom vremenu, u doba eklektične filosofije, kada je samo postojanje Božije i postojanje palih anđela dovedeno u sumnju, demonima je korisnije da se jave u obliku vanzemaljaca - „starije braće po razumu“, „spasitelja čovečanstva“. Duh naučne fantastike, ideje postojanja vanzemaljskih civilizacija, planetarnog razuma, proželi su savremena pokolenja, pripremili ih za kontakt s demonskim svetom.

Ako se do 20. veka pred hrišćanstvom pojavljivalo čovekoliko, često svetleće biće džinovskog ili patuljastog rasta, s vatrenim ili crvenim očima, prilikom čije pojave su ljudi doživljavali strah ili užas, vernik nije sumnjao ko je to, već je krsnim znamenjem i molitvom proterivao demona. Danas, pak, ako se pred ateistom pojavi takvo čudovište, on ga prihvata kao vanzemaljca i sa spremnošću stupa s njim u kontakt.

Neke zbunjuje pitanje: ako su vanzemaljci zaista nečisti duhovi, kako se onda nakon njihovog uticaja na prirodu i ljude otkrivaju realni materijalni tragovi u vidu nepoznatih legura metala i tome slično?

Kao što smo pokazali u prvom poglavlju našeg rada, demoni su zbog svog ustrojstva u stanju da izazivaju izvesne promene u materijalnom svetu. Osim toga, u žitijima svetih, na primer, prepodobnog Martina, čitamo o nekakvom prelašćenom monahu Anatoliju kojem su demoni, javivši mu se u obliku anđela svetlosti, prineli svetlu odeću od neobičnog materijala. Ovu su podvrgli pažljivom pregledu oci obitelji i uverili se u njenu realnost i tek onda kada su poneli demonski dar na sud prepodobnog Martina, ona je pod dejstvom blagodati koja je izlazila iz njega iščezla. U poslednja vremena, kako je rečeno u Otkrivenju svetog Jovana Bogoslova, zbog neverovanja ljudi i odsustva isposničkog i molitvenog podviga, sile tame će dobiti veliku snagu i vlast u iskušavanju ljudskog roda, tako da *i oganj silazi s neba na zemlju pred ljudima* (Otk. 13,13). Pojavu ovakvih znakova počinjemo da vidimo u savremenom svetu, za šta, uzgred, mnogobrojna, ali očigledno besmislena čudesa NLO i vanzemaljaca, jesu svedočanstvo.

Kontakteri s NLO

U današnje vreme je čak stvoreno čitavo pleme kontaktera", koje održava periodičnu ili stalnu vezu s vanzemalcima, deluje po njihovim naređenjima, objavljuje volju „svetskog razuma“ zabludalom čovečanstvu.

U suštini ti nesrećnici su medijumi, opsednuti ljudi preko kojih zli dusi pokušavaju da utiču na čovečanstvo. Kao potvrdu ove teze navešćemo nekoliko najupečatljivijih primera.

U članku „Proročica Svetlana“ mlada žena priča o tome kako je postala kontakter. Evo njene priče.

Svetlana je bila umetnica, nastupala je kao balerina na ledu i bila joj je strana vera i „svaka mistika“. Jednom se s gostovanja vraćala vozom kući. Bolela ju je noga koju je nedavno povredila. Najednom noću u prozoru voza ugleda „odsaj i to u nekom nezamislivom obliku“. Uskoro su posle toga počele dajoj se događaju „čudne stvari“. Tako je mirno i bez karte počela da ulazi na svaki koncert, pojavilo se zanimanje za „učenja Istoka“, za astrologiju, „izučila je zanat“ i postala astrolog. Na tome se stvar nije završila. Počela je da dobija informacije „odande“.

Evo kako ona objašnjava ovaj fenomen. „Pavle Globa smatra da sam ja provodnik kosmičkih informacija: dobijam energiju i informacije od vanzemaljskih civilizacija koje kontrolišu našu planetu... One vide da planeta propada, da je treba spasavati i stavljaju nas pod kontrolu, biraju one među nama koji su sposobni da primaju informacije“. Dalje Svetlana govori da se „vanzemaljci“ brinu o našem osnovnom „duhovnom razvoju“, razvoju onog dela mozga koji upravlja „neobičnim“ okultnim sposobnostima, na primer, „telepatijom“. I da je te i mnoge druge neobične podatke ona dobila od kosmičkog oca Aštara Šerana. Po njenim rečima, „to ime je danas poznato u mnogim zemljama, jemči istinu i najviše znanje“. To je univerzalni svetski učitelj koji treba da obavi misiju mesije... „Upravo zahvaljujući njemu, njegovim informacijama, ja sastavljam horoskope kao niko u svetu...“

Proanalizirajmo ovu priču. Umetnica Svetlana, otuđena od hrišćanske vere, noću u vozu doživljava prvi uticaj od strane svetlećih demona. Njena duša se u potpunosti otvara za ovu pojavu (ispoljeno je zanimanje, poklonjena je pažnja, nema suprotstavljanja molitvom). Kontakt se dogodio, veza je uspostavljena. Prema učenju svetog Ignjatija Brjančaninova, „sve predloge demona treba odbacivati, bez ikakvih izuzetaka. Dobrovoljno povinovanje demonima, čak i kada biva na njihov poziv i po njihovom nagovoru, potčinjava čoveka demonima, lišava ga duhovne slobode, pretvara ga u njihovo oružje“.

Posle toga uticaj demona na dušu prelašćene Svetlane stalno jača, u njoj sve više počinju da se ispoljavaju okultne sposobnosti. Bavljenje istočnjačkim religijama i astrologijom još ih više jača. Na kraju Svetlana postaje poslušno oruđe u rukama nečistih duhova, „dobija od njih kosmičke informacije i energiju“, i po njihovom naređenju počinje da pomaže drugima da steknu slične „darove“.

Pri svemu tome, govoreći o sebi, „vanzemaljci“ (demoni) i ne skrivaju naročito svoje ciljeve. Njih uglavnom brine „naš duhovni razvoj u okultnom pogledu“. I oni taj „razvoj“ usavršavaju uz pomoć već pripremljenih kontaktera, provodnika tih misli, ideja i energije. Njihov zadatak je da pripreme ljude za prihvatanje novog „mesije“, „univerzalnog svetskog učitelja“ (to jest, po pravoslavnom shvatanju prosto antihrista), čak mu je i ime već poznato - Aštar Šeran.

Kako se sve to dobro slaže s proročanstvom o poslednjim vremenima, navedenom u Jevanđelju po Mateju: *jer će se javiti lažne mesije i pažni proroci i činiće znake velike i čudesa da bi, ako je moguće, prevariti i izabrane* (Mt. 24,24).

Uzged, karakteristično je i samo ime novog „svetskog učitelja“. Aštar, na

starojevrejskom jeziku *aštarot*, u drevnom Vavilonu i Asiriji Ištar, ime je iste one grčke boginje Astarte, boginje rata i lova, neba i zvezda, koja se prikazuje odevena u plamen (setimo se pojave NLO), često s rogovima na glavi, s tobolcem i lukom (oruđe ubistva i smrti), kako stoji na leopardu (simbol krvožednosti). Pri njenom hramu, osim žreca, bili su bludnici i bludnice koji su joj služili razvratom. Poklonjenje toj boginji bilo je praćeno svim mogućim gadostima.

Eto takvog obmanjujućeg, drevnog, rogatog učitelja koji „garantuje istinu i najviše znanje“, široko reklamira i populariše „vidovita Svetlana“, nastupajući pred širokom publikom s predavanjima, objavljuju je u časopisima s milionskim tiražima. U svom delovanju ona nije usamljena, danas nastupaju mnogi „kontakteri“ i „vidovnjaci“, ekstrasensi i astrolozi, jogini i magovi kojima su masovni mediji kao dodirnom čarobnog štapića uslužno otvorili svoja vrata. Pomenimo još jednog kontaktera - Nikolaja Potapova. U svom članku, on piše: „Inicijativa kontakata ne potiče od nas... Prema mnogim svedočanstvima 'oni' brižljivo biraju kontakte. Upitaćete zašto učesnici dijaloga, zemljani, ne blistaju intelektom? Pa mi i ne znamo ciljeve tih kontakata! Mislim da oni vrše ogroman uticaj na našu evoluciju i 'pokazuju' nam put..“

Ovde Nikolaj nehotice govori istinu. Démoni zaista odabiraju ljude koji su predisponirani za „kontakt“. Prvo, mistično nezaštićene (to jest, one koji nisu pravoslavno verujući hrišćani), drugo, često biraju one koji „ne blistaju intelektom“ da nešto ne bi posumnjali, već da bi bila poslušna oruđa. Treće, biraju takozvane medijume koji po svom nervnom-telesnom sklopu najbolje odgovaraju takvim ciljevima.

Ciljevi kontakata su takođe potpuno jasni - „uticati na našu evoluciju i pokazati nam put“. O tome da evolucija mora nositi okultni karakter, a da se put sastoji u prihvatanju lažnog mesije, to smo već saznali iz Svetlaninih „otkrivenja“.

Zanimljivo je nešto drugo. Po priznanju Nikolaja, on je neko vreme pokušavao da se udalji od te teme i da počne da se bavi nečim drugim, ali „van nje je osećao unutrašnju nelagodnost“. A kad bi se vraćao, uviđao je da ga nelagodnost napušta. Ovo priznanje još jednom potvrđuje navedenu misao svetog Ignjatija Brjančaninova o tome da čovek, makar jednom stupio u kontakt s demonima, svojim naporima više ne može da se udalji od njih! On je duhovno vezan, duša mu se nalazi u celosti pod demonskim uticajem. Samo istinsko crkveno pokajanje, molitva, ispovest i pričešće mogu spasti takvog čoveka.

U ranim vekovima hrišćani su se s mnogo većom oprežnošću odnosili prema neobičnim i novim pojavama, naročito onima mističnog karaktera, imajući na umu zamke đavolove, ali posle nastanka „nove ere prosvetćenosti“ većina ljudi je počela da se odnosi prema njima samo s radoznalošću, ponekad je čak počela da traga za njima, potisnuvši đavola u oblast maštarija.

Međutim, vekovni rat ne samo što se nije stišao nego se još više rasplamsao. Zbivaju se predskazanja Svetog Pisma o kraju vremena i dolasku antihrista. Fenomen NLO, „humanoidi“ s njihovim predskazanjima i „pomoćju“, poltergajst, kućni duhovi, magovi i astrolozi, ekstrasensi-vračari, procvat kulta istočnjačkih religija - sve su to podvrste jedne iste sile usmerene osvajanju čovekove duše. Ovde je umesno navesti tekst Evanđelja po Luki (21,10-11,26). Kada su učenici pitali Gospoda o kraju sveta, On im je

rekao o sledećim znacima: *ustaće narod na narod i carstvo na carstvo; i zemljotresi veliki biće po mestima, i biće gladi i pomori, i strahote i znaci veliki biće s neba... Umiraće ljudi od straha i od očekivanja onoga što dolazi u svet.* Pred kraj sveta, kao rezultat neverovanja ljudi, satani i njegovim hordama biće data velika vlast. Vlast da pogubljuju ljude koji su mu se predali. I upravo sada se vrši podela, jer kako je rečeno u Jevanđelju po Mateju (24,40), *Tada će biti dva na njivi; jedan će se uzeti a drugi ostaviti,* ali će se najpre propovedati *Evandjelje o carstvu po svemu svetu za svedočanstvo svim narodima. I tada će doći kraj* (Mt. 24,14).

U savremeno doba vrši se propoved Evandjelja u celom svetu, naročito u našoj ateističkoj zemlji. Svi su čuli za Hrista Spasitelja. I svi su slobodni ili da Ga prihvate ili da Ga odbace. Istovremeno su i demoni pojačali svoje delovanje na ljudski rod, težeći da ga potčine svom uticaju i da mu ne dozvole da prihvati Hrista.

Sve to zahteva od savremenih pravoslavnih hrišćana naročitu duhovnu budnost, pažljivost i izvršavanje crkvenih pravila i svetootačkih zapovesti, pamteći reči apostola Petra: *„Budite trezveni i bdite, jer suparnik vaš, đavo, kao lav ričući hodi i traži koga da proždere. Njemu se protivite utvrđeni verom* (1. Pt. 5,8-9).

Pojava Poltergajsta u svetlosti svetootačkog učenja

S vremena na vreme na stranicama naše štampe pojavljuju se beleške o takozvanim paranormalnim pojavama koje se događaju u stanovima ljudi. Čuju se udarci, šumovi, razležu se čudni glasovi, stvari same od sebe lete po vazduhu, iz zidova i tavanice kuće sama od sebe curi voda, ponekad i domaćini dobijaju udarce od nevidljivih ruku. Šta je to? - nagađaju naučnici ateisti - prodor vanzemaljske civilizacije u naš svet? Ili prosto prirodne pojave koje nauka još uvek nije otkrila?

„Ima više od dvadeset hipoteza koje pokušavaju da objasne poltergajst - kaže profesor G. Gurtovoj. „Zapazili smo izvesnu analogiju između pojava poltergajsta i lopataste munje". Šta je primoralo poštovanog profesora da se prikloni jednoj ovakvoj „dubokoumnoj" hipotezi? Očigledno, podjednaka nerazumljivost za nauku i jednog i drugog fenomena. Prema podacima A. A. Gorbovskog , „problemom poltergajsta već mnogo godina se bave istraživači iz različitih laboratorija i naučnih instituta u zemlji, na teritoriji od Pribaltika do Novosibirsk i od Lenjingrada do Zakavkazja". Rezultat je dvadeset teorija.

Dakle, kako vidimo, zvanična materijalistička nauka je u objašnjenju ovog fenomena dospela u ćorsokak. Kao, uostalom, i svaki put kada se suočava s pojavom nevidljivog sveta u zemaljskoj realnosti.

Međutim, odgonetka poltergajsta se skriva već u samom njegovom nazivu koji u prevodu s nemačkog znači „bučni duh". Duh, koji svojom bukom i postupcima nanosi štetu ljudima. Za hrišćanina tu nema nikakve zagonetke ko je to - sve je to uvek onaj isti lukavi demon koji neumorno traži čovekovu propast. O tome da je nečisti duh u stanju da proizvodi sva ta „čudnovata dejstva" koja dovode u bezizlaz sovjetske naučnike, očigledno je pokazano u prvom poglavlju naše knjige, posvećenom prirodi i svojstvima palih anđela. Ali da u čitaocu ne bi ostalo sumnji u vezi s tim, analizirajmo

nekoliko najkarakterističnijih slučajeva pojave poltergajsta.

Najpre se obratimo u daleku prošlost, kada je vera u ljudima još uvek bila jaka i kada su demone dočekivali i odnosili se prema njima na odgovarajući način.

U zimu 1666. godine caru Alekseju, drugome caru iz dinastije Romanovih, javili su da se u moskovskom sirotištu blizu Ivanova manastira, pojavila nečista sila. Neko nevidljivi tamo lupa danju i noću, vrišti groznim glasom, i što je glavno, ne daje da spavaju žiteljima sirotišta, zbacujući ih s postelje. Tada je po savetu bojara car naredio da se pronađe i dovede kod njega prepodobni Ilarion, o kome se govorilo da mu je data vlast nad duhovima. Po carevom naređenju, pojavivši se u sirotištu, prepodobni je tamo odslužio sa suzama i revnošću večernju službu i naredio svima, prekrstivši se pred spavanje, da se ništa ne boje i da legnu da spavaju.

„Ja sam se već u strahu pokrio bundom i zamotao se u nju" - pisao je svedok i letopisac događaja.

„Borio se prepodobni sa onim đavolom oko pet sedmica, priležne molitve svoje Bogu tvoreći, i vodu sveteći i svuda kropeći; od onoga časa demon malo po malo iščeze otuda konačno, i nikada tamo više ne uđe".

Kao što vidimo, blagočastivi car ruski je s bojarima, bez pomoći bilo kakvih naučno-istraživačkih instituta, odredio uzročnik nastalog nereda i tačno je odredio kurs lečenja, uputivši na mesto nesreće prepodobnog Ilariona. Ovaj je molitvom, uz pomoć blagodatni Božije, izagnao nečistog duha.

No, a kako se reaguje na pojavu poltergajsta u naše vreme? Navodimo sledeći karakterističan slučaj: „Vladimir I. je uvek bio čvrsto ubeđen da čudesa u životu nema. On je zauzimaو ateističko stanovište. Ali posle ženidbe u četrdesetoj godini (drugi brak), počela su čudesa u svim trima stanovima koje su on i žena promenili za četiri godine. Usred noći u noćnom ormariću najednom se razleže lupanje. Iznose ga u drugu sobu - on učuti. Desetak minuta je tiho, a zatim se lupanje premešta u drugi noćni ormarić. Vladimir je bio nemoćan da učini bilo šta, a žena se smejala, jer joj je sve to, izgleda, bilo poznato od petnaeste godine. Stakla su vibrirala. Ispod poda se razlegala prodorna škripa i zavijanje, kao kada neko s naporom otvara teška vrata na zarđalim šarkama ili stari sanduk. Žena je govorila da ih 'on' isteruje. Za sve vreme zajedničkog života - a prošle su godine - 'on' nije napušta supružnike. Jednom 'ga' je Vladimir utledao vlastitim očima i smatra da je čudom ostao živ... Gledali su se tridesetak sekundi. 'Njegov' pogled paralizuje. Nemoguće je disati i kretati se. Preostajala je još jedna odbrana - ko će koga nadjačati pogledom. 'Njegov' je pogled prodoran, gnevan i spaljujući. 'On' se istopio, žurno uzmičući prema zidu, ušao je u njega, a oči su mu iščezele poslednje. Vladimir je stigao da ga dobro razgleda - do pojasa. Visina mu je oko metar i po. Lice duguljasto, suvonjavo, oči male, nos tanak, duguljast, verovatno oko osam do deset centimetara. Uši okrugle, pravilne, širina ramena oko 30 centimetara. Sav je pokriven mrkom dlakom.

Poslednje godine zajedničkog života 'on' je lupao pomamno. Žena je govorila Vladimiru da ništa dobro ne treba očekivati. Uskoro su se razveli, omrznuvši jedno drugo. Zatim, kada je Vladimir već živio bez žene, 'on' je dolazio jednom (i iščezaو). Zajedno sa ženom nestala su i čudesa".

Iz priče postaje jasno da ljudi, nezaštićeni verom i blagodaću Božijom, bivaju

bespomoćni pred nečistom silom. Ko nije čuo, naročito u selu, za priče o kućnim duhovima i njihovim obesnim šalama koje zbivaju sa ljudima i životinjama. A ko je on, taj kućni duh? - pa isti onaj 'domaći' đavo koji je pripao Vladimiru kao „miraz” zajedno sa ženom. Kako se ovde ne setiti Sare, iz knjige Tovitove (Tov. 3,8), koju je zavoleo demon Asmodej i ubijao je sve njene muževe prve bračne noći. Kao posledica ovakve „ljubavi” demona prema Vladimirovoj ženi porodica je bila razorena, supruzi su se razišli, međusobno se omrznuvši. To je takođe bila posledica ateističkog vaspitanja koje je razvezalo ruke nečistoj sili, učinivši supruge mistično bespomoćnim pred nevidljivim svetom.

Razmotrimo još jedan slučaj. U porodici Belousovih (u gradu Gorkom),³ čudnovati događaji su počeli uveče 13. novembra 1988. godine. Padao je nameštaj, televizor je jurio po sobi, s prozora su letele saksije cveća. Kada su supružnici, spremivši nekako stan, otišli na posao, malo kasnije, u 11 časova susedka je morala da pozove vatrogasce: ispod zaključanih vrata kuljao je dim. Ispostavilo se da se zapalio stočić ispod televizora. Kako je zatim ustanovilo veštačenje, zatvoreni stočić je buknuo iznutra. Ovim slučajem su se pozabavili specijalisti naučnici. Kada je sin Belousova, koji ima 13 godina, bio podvrgnut hipnozi, postavili su mu pitanje: „Ko je pomerao orman?” Dečak je odgovorio: „Stvorenje nalik na ježa ili svinju sa rogom, ali bez nogu”. /.../

Prema podacima A. Gorbovskog, šest ovakvih slučajeva su proučili članovi sekcije paranormalnih pojava u Gorkom.

Pojava poltergajsta može biti rezultat vradžbine, kada neko, omrzavši svoje bližnje i želeći da im naškodi, ili sam vrača i šalje na njih nečistu silu (poltergajst), ili se obraća radi toga profesionalnom vraču. U svim pojedinostima možemo ispitati mehaniku ovakvog delovanja obrativši se žitiju sveštenog Kiprijana, gde se opisuje zlo koje je ovaj činio ljudima u vreme kada se još uvek družio s nečistom silom. Kao i u ona vremena, kada su se sve njegove smicalice razbijale o veru, post i molitvu svete Justine, tako se i sada sva čarobnjačka dejstva pretvaraju u prah u sukobu sa silom Božijom. Ali za to je, pre svega, potrebna hrišćanska vera ljudi, post, molitva, crkveni život sa ispovešću i pričešćem. U naročitim slučajevima Crkva takođe koristi naročite egzorcističke molitve koje se nalaze u velikom Trebniku.

I sam sam više puta imao prilike da koristim ovaj čin prilikom osvećivanja domova čiji su se domaćini žalili na pojavu demonske sile u njihovom domaćinstvu. Ona se ispoljavala u čestom bolovanju i uginuću stoke, osećanju nelagodnosti u kući, različitim strahovanjima. Posle ispovesti i pričešća domaćina, kada su oni počinjali da poste, da se mole i vode crkveni način života, služen je pomenuti moleban i, po pravilu, sve nespokoјstvo domaćina bi nestajalo.

Ali ima slučajeva kada nije lako izagnati odmah demona iz kuće. To zavisi od sile demona (njegovog hijerarhijskog stepena - videti, poglavlje br. 1.), načina života domaćina i molitvenosti sveštenika, koja je povezana s njegovim ličnim životom, podvigom posta, jačinom vere, celomudrenosti i čistote.

Zabeleženi su slučajevi kada pali duhovi ne škode previše, već se prosto bave

---

³ Danas je gradu ponovo vraćeno staro ime Niznji Novgorod - *prim. prev.*

sitnim huliganstvom, navikavaju ljude na sebe i kao da postaju uobičajeni deo čovekove domaće atmosfere. Karakterističan primer za to je poznati slučaj koji je uzburkao javnost, a dogodio se u jednom domu građevinskih radnika u Moskvi⁶.

U jesen 1988. neko je pokucao na vrata sobe gde su živele tri devojke: Flijuza, Tanja i Firuza. Otvorivši vrata, nisu nikoga primetile. Od tog trenutka počeli su neobični šumovi i pomeranje stvari samih od sebe po sobi. Uzročniku ovih pojava devrjke su nadenule ime kućnog duha i „zbližile se" s njim. Na sva njihova pitanja on im je odgovarao uz pomoć kucanja, ako je da, onda je jednom, ako je ne - dva puta. Pri tome je kućni duh ispoljavao zadivljujuću obaveštenost o svim oblastima ži-vota. Ovakvo opštenje oduševilo je mlade žene građevince. Na njih su obratili pažnju, počeli su da dolaze naučnici - da izučavaju fenomen. Zatim je kućni duh dao pristanak i drugarice su zajedno s njim odvezli nekuda na izučavanje.

U ovoj priči može se videti dobrovoljni savez s palim duhom, savez koji potiče iz religiozne nepismenosti devojaka, njihovog ateizma i odsustvovanja jasne predstave o onostranom svetu i njegovim zakonima. Demon-kućni duh postepeno je ovladao umovima drugarica, one su počele da opšte s njim i da slušaju njegove savete. A zašto je palom duhu to bilo potrebno? - možete upitati. Odgovor na ovo pitanje daje sledeći slučaj javljanja poltergajsta⁷.

Od 5. januara sve do danas u jednoj sobi studentskog doma Saratovskog univerziteta, gde žive tri devojke, počeli su da se javljaju čudni gosti. Pri tome je njihovoj pojavi prethodilo neprijatno stanje devojaka u kojem su se one i budile. Ako je gost poklanjao pažnju jednoj, druge su bile u potpunoj obamrlosti i ujutru bi otkrile da su izgubile na težini i obrnuto. Jednom je u sobu ušla veoma visoka žena u dugom mantilu (pre toga zaključana vrata ujutru su nađena otvorena); sela je na krevet i počela da gleda u devojku koju je već obuzimao bes i koja je pomislila: „Šta im svima od mene treba?" Žena je smesta reagovala: „Daj mi tvoje vaskrsenje". Isti cilj demoni imaju i prilikom svojih kontakata s ljudima, kakvo god obličje oni uzimali i kakvom god se odećom maskirali.

Rezimirajući sve što smo rekli, neophodno je istaći da su učestale pojave poltergajsta u našem društvu posledica njegove neduhovnosti i razvrćenosti, kada demoni, ne nailazeći na otpor, otvoreno ulaze u život ljudi i, porobljavajući ih, pogubljuju njihove duše.

Mistični koreni zločinaštva

O tragičnom uticaju bezbožništva, materijalizma i okultizma na savremeno društvo očigledno svedoči nagli porast zločina i samoubistava. Naučnici, psiholozi i sociolozi koji zastupaju materijalističke stavove nisu u stanju da objasne prirodu ovog fenomena. Uglavnom materijalno obezbeđeni ljudi, iz spolja srećnih porodica, potpuno neočekivano za okolinu vrše strašan, krvav zločin. U čemu je uzrok? Gde su koreni? - nagađaju naučnici koji odriču postojanje duše i nevidljivog sveta. A uzrok se nalazi upravo u čovekovoј duši i u određenim uticaji-ma koji potiču iz nevidljivog sveta.

„Sveto mesto prazno ne biva" i *nijedan izvor ne daje slanu i slatku vodu* - svedoči apostol Jakov (Jk. 3,12), te čovek ne može zauzimati neutralnu poziciju u duhovnom svetu. Usled svog bitijnog ustrojstva on mora da pristane ili uz dobro ili uz zlo, ili uz Boga, ili uz đavola.

Čovek koji ne zna Boga i Njegove zapovesti, po pravilu, živi u svetu po zakonu svojih strasti. On teži da čini ono što hoće, ono što mu pruža zadovoljstvo. A to je uglavnom zadovoljenje svojih telesno-duševnih potreba. To znači: da dobro pojede i popije, da ima što više različitih ljubavnih veza, da ima mnogo novca, da ima prestižan postao, da uživa poštovanje, slavu i slično. Sve te želje koje nisu obuzdane verom i težnjom prema Bogu, koje nisu potčinjene opštem glavnom cilju duhovnog savršenstva, hiperbolizuju se, postaju cilj sam za sebe i pretvaraju se u strasti. Vidokrug interesovanja čovekovog života praktično se sužava na zadovoljenje glavne strasti ili više strasti: pića, bluda, gomilanja novca i stvari, vladanja drugima itd.

Demoni na sve moguće načine teže da pojačaju čovekove strasti, jer kroz njih, kao kroz kanal svojstven njihovoj prirodi, oni dobijaju pristup grešnikovoj duši. Kako svedoče Sveti Oci, posebno Grigorije Sinait, svaki demon ima svoju „specijalizaciju", voli da prebiva u određenoj sredini, hraneći se i jačajući na račun energije strasti. Jedna vrsta demona raspaljuje pohotu, druga navodi na pijanstvo, treća izaziva gnev i tako dalje.

Prema svetootačkom predanju, demoni prijanjaju kako za čovekovu misaonu sferu (ubacujući mu razne misli i predstave), tako i za čulnu, posredstvom izazivanja u čoveku osećanja pohote, razdražljivosti, gneva, tuge, očajanja i tako dalje. Zato je svaki hrišćanin koji želi da vodi duhovni život dužan da bude trezvenouman, to jest, da se pažljivo odnosi prema svim mislima i osećanjima i željama koje mu naviru. Nedopustivo je slepo pokoravanje svim svojim osećanjima i željama. Probni kamen kojim se ispituje svojstvo i uzrok navirućih misli i osećanja, osim prirodnog glasa savesti, jeste Sveto Pismo, Hristove zapovesti, iskustvo Svetih Otaca i njihove pouke o ovakvim pitanjima.

Kod ljudi nevernika, kod nehrišćana, moralnoj orijentaciji u ži-votu preostaje samo glas savesti i dobro je ako on nije izvitoperen i nije onemogućen nepravilnim vaspitanjem i grehovnim životom.

Etimološki reč *savest* se dešifruje kao zajednička vest (savest, sa-znanje), znanje koje je dato u zajednici, koje se deli s nekim. Ta savest je u početku data čitavom ljudskom rodu, i svaka novorođena individua njome je obdarena. Drugim rečima - to je glas Božiji u duši čoveka, duhovno-moralna sržkoja ga štiti od raspada i propasti. Ako čovek, ne obazirući se na ukore svoje savesti, produžava da čini zlo, glas savesti pod dejstvom greha slabi, a zatim i sasvim iščezava, a ličnost gubi svaku duhovno-etičku orijentaciju.

Čovek koji ne vodi hrišćanski način života, nalazi se bespomoćan pred delovanjem nečistih duhova koji kroz pomenute kanale prodiru u dušu i ovladavaju njom. Rezultat toga je da čovek postaje opsednut, to jest, pokorno ispunjava volju demona, često na način koji on ne primećuje. Stepem čovekove opsednutosti, drugim rečima, mera njegove pokornosti tuđoj zloj volji, direktno je proporcionalna stepenu

njegove strasnosti koja na svom vrhuncu prelazi u besomučnost, stanje kada čovek uopšte više ne vlada svojim telom, rečima i postupcima. Veza između duše i tela se narušava, tu probija tuđa zla volja i telom počinje da komanduje nečisti duh. Mnogobrojne primere ovakvih slučajeva nalazimo u Jevanđelju (Mt. 8,16; 15,28; Lk. 6,18; 13,11).

Drugi uzrok opsednutosti skriva se u bavljenju okultizmom u svim njegovim njegovim oblicima. Zanošenje i bavljenje astrologijom, magijom, ekstrasenzorikom, interesovanje i kontakt s poltergajstom, NLO i vanzemaljcima, otvara čoveka za mistični kontakt i uticaj duhova zlobe, što na kraju dovodi do opsednutosti „kontaktera“ i njihove duhovne propasti. Postoje pouzdani podaci o porastu, i to pravoj geometrijskoj progresiji, broja kontaktera NLO. Oni se okupljaju u brojne asocijacije, izdaju svoje časopise, održavaju konferencije. Tako je, prema podacima V. Davidova, samo na konferenciji u Kemerevu nastupilo oko 300 „kontaktera“, koji su svi bili predstavnici samo Kuzbaškog regiona.

Prema svedočanstvu svetog Jovana Zlatousta, demon ne napušta čoveka koji mu se predao, sve dok ga ili ne učini sličnim sebi, ili ne dovede do samoubistva.

Ovu tezu dobro potvrđuje naš savremeni život. U sudskoj psihijatriji se koristi termin *fiks-ideja*, koji se drugačije tumači i kao „prisilna radnja“. Evo šta čitamo tim povodom u udžbeniku *Sudska psihijatrija*⁴: „U poremećaje volje mogu se ubrojati impulsivna stanja koja se karakterišu nastankom nesavladivih i teško savladivih podsticaja za činjenje ovih ili onih postupaka bez prethodne odluke. Obično se izdvaja nekoliko impulsivnih stanja: katatoni impulsivni postupci češće imaju karakter besmislenih, nemotivisanih, agresivnih i rušilačkih činova. Često bolesnik to doživljava kao potčinjavanje tuđoj volji (sindrom Kandinskog)“.

Ali ako se zločin vrši uprkos svojoj volji, pod nesavladivim uticajem nečeg što joj je očigledno tuđe, to jest, tuđe volje, postavlja se pitanje čija je to užasna volja? Nije li to volja duha koga nazivamo zlim?

U poslednje vreme u našoj zemlji je primetan veliki broj nemotivisanih ubistava. Reklo bi se, odjednom i bez ikakvog vidljivog razloga čovek ubija drugog čoveka. U članku „Ko će me ubiti sutra“ autor V. Kalita opisuje tri strašna zločina. Prvi slučaj: dvadesetogodišnji Skorobogatov pretukao je majku, teško je ranio nožem očuha, a nakon pet dana ubio mladića koji je pokušavao da odbrani svog oca nad kojim se ubica izivljavao. Traktorista Rodopupov u pijanom stanju je zverski zaklao svoje poznanike Anu i Aleksandra bez ikakvih razloga. Zavarujev je povezao maloletnu decu u šumu i tu mu je pala na um ideja da ubije dete da bi se osvetio njegovim starijim sestrama koje su odbile da se udaju za njega. Zverski je ubio oboje dece.

Autor članka, ispitujući Zavarujevljevu ličnost, piše: „On je živeo i rastao kao mnoga seoska deca. Učio je školu, služio vojsku, zatim je radio kao nekvalifikovani radnik u kolhozu 'Otadžbina'. Nigde i nijedan dan nije proveo ni s ubicama ni s nasilnicima. Nijedan čas nije presedeo u zatvoru, kazneno popravnom domu ili logoru... I najednom takav preokret sudbine: ubica i nasilnik. Za mene je, osim ostalog užasa, najstrašnija ta običnost ličnosti zločinca, to jest, on je onakav kao i mnoštvo drugih ljudi. Strašno je što to mnoštvo živi pored nas: hoda, gleda i govori... I najednom, bez

ikakva razloga, zbog 'neraščišćenih odnosa' uzima noži seče grlo nekima od nas ili naše dece".

Zatim, komentarišući navedene činjenice V. Kalita piše da „društvo gori u vatri rasplamsalog zločinaštva“, a naročito je strašno što je to „takva stihija koja je poprimila razmere pravog građanskog rata (sin protiv oca i majke; brat na brata ili prijatelja), kada svaki ratuje protiv svakog“. Autor navodi strašne činjenice i od njih pravi tačna uopštavanja: o nemotivisanosti ubistava, o pojavi nove strašne vrste zločinaca „koji su samo pre čas vremena bili obični ljudi - i najednom ubice“.

Ali V. Kalita ne može da objasni uzroke tog fenomena. I to je razumljivo. Jer, ovakva socijalna pojava se može objasniti samo s jednog gledišta - s mističnog.

Kako već rekosmo, čovek koji nije 'pokriven' hrišćanskom verom, Svetim Tajnama i molitvom, postaje nezaštićen i pred mrežama iskušenja koje su pred njega postavljene. On upada u ovu ili onu mističnu klopku i, živeći u ovom svetu po zakonu svojih strasti, vešto biva upravljani od nečistog demona.

Tako se u članku „Manijak ide u lov“ opisuje niz najsurovijih ubistava, počinjenih bez ikakvog ozbiljnog motiva. Prema podacima rukovodioca Unutrašnjeg naučno-istraživačkog instituta Ministarstva unutrašnjih poslova SSSR Jurija Samojlova, među manijacima „ima najviše ljudi s veoma visokim intelektom: kvalifikovanih radnika, službenika, lekara, sportista, studenata... Oni su, po pravilu, divni porodični ljudi, imaju dvoje ili više dece, nikada nije bila primećena u njima nikakva kriminalna sklonost“.

Kao primer razmotrićemo ličnost jednog od zločinaca.

„U Stavropoljskom kraju u turističkom klubu radio je Anatolij Slivko. Uzoran porodični čovek. Žena, deca. Odličan pedagog. Njegovu naučno-vaspitnu metodiku svuda su propagirali. I tada je počeo da poziva kod sebe dečake iz svog kluba. Davao im je 25 rubalja i naređivao im da oblače pionirsku uniformu. Objasnjavao je da će sada da počne eksperiment preživljavanja u vanrednim uslovima. Posle toga ih je davio, vešao za noge, na sve moguće načine se izživljavao, istovremeno snimajući sve to kamerom. Sedmorica dečaka su umrla, a oko trideset ih je uspelo da preživi“.

Prema mišljenju Samojlova, uzrok zločina je to što se „u dubinama podsvesti nekih od njih događaju neke promene. Ostajući spolja onakvima kakvi su i pre bili, oni potajno počinju da vrše krvave zločine“. Kakve su to onda iznenadne promene u podsvesti koje pretvaraju spolja pristojnog čoveka u užasnu zver? Stručnjak Ministarstva unutrašnjih poslova ne može na to da odgovori, samo se vajka kako je eto, sada teško pronaći zločinca, jer nije poznato u kom profilu stanovništva ga treba tražiti.

Ma koliko strašno zvučale te reči, većina ljudi našeg društva su zombiji. To znači da su to ljudi koji pokorno izvršavaju volju nečistog duha koji se uselio u njih i koji ih često dovodi do strašnih zločina i samoubistva. Pri tome je mera opsednutosti direktno proporcionalna čovekovoј strasnosti i bezverju. Uzmite primere ubistava koje je naveo V. Kalita - izgubivši kontrolu nad razumom, ljudi su se iznenada odlučivali da počine strašne i bezumne zločine. U mozak raspaljen alkoholom dospevalo je naređenje koje izdaje neki glas koji je taj čovek već davno počeo da smatra svojim sopstvenim glasom,

privikao se na njega i izjednačio ga sa svojom sopstvenom svešću, čije se hirove već odavno navikao da ispunjava bez ikakve kontrole i odgovornosti. I kao rezultat toga, događa se ono što postaje nepopravljivo.

Jasnu potvrdu navedene teze naći ćemo u članku „Poklonjenje đavolu“. Evo ukratko njegovog sadržaja. Četiri petnaestogodišnja dečaka iz grada Čimkenta krenula su u šetnju sa svojom školskom drugaricom na reku. Tamo su je zaklali kuhinjskim nožem, ocedili krv, i svi su tu krv okusili. Telo su zakopali i zatim su još mesec dana išli mirno u školu, sve dok ubistvo nije otkriveno. Svi su bili iz srećnih porodica. Među roditeljima nema ni alkoholičara ni zločinaca. Koji su motivi zločina?

Ispostavlja se da su se sva četvorica bavila spiritizmom. No jednome od njih se javio „muškarac u crnom“ i naredio mu da ubije drugaricu koja je išla u crkvu i na nedeljnu veronauku, što su maloletnički zombiji bez pogovora organizovali i izvršili.

Kao što vidimo, mlade duše, nezaštićene verom i hrišćanskom svešću, usled bavljenja okultizmom postale su besomučne i poslušno su ispunile strašno naređenje. I to nije izuzetan slučaj. Kako često možemo videti besmisleni, hladni surovost, divlju zlobu, slepu ravnodušnost prema tuđim patnjama. Avaj, sve je to postalo glavno obeležje našeg bezreligioznog društva?

A kako stoji stvar u kapitalističkim zemljama? Možda su u njihovom materijalno bogatom društvu moralne vrednosti neizmerno iznad naših? Možda je kod njih sve drugačije? Ne treba li da se, osim materijalnog, poučavamo još i duhovno-moralnom životu njihovog društva?

Evo šta čitamo u nemačkom časopisu *Štern*: „Ubistva roditelja su naročit oblik ubistva - ističe sudija Miler - pošto se zločinac i žrtve nalaze u vrlo bliskim odnosima... takva ubistva kod nas imaju staru tradiciju“. I zaista, u Nemačkoj takvi slučajevi nisu retki. U članku „Zašto deca ubijaju roditelje“ opisuje se pet ovakvih zločina.

U prvoj priči ubica je Ingo Gerket, sin arhitekta iz srećne i imućne porodice. Roditelji su od detinjstva ispunjavali sve njegove hirove. Jednom je zatražio od majke krupnu svotu novca da bi kupio diskoteku. Majka se usudila da se posavetuje s mužem. Sutradan je došao kući i zapodenuo razgovor s ocem. Razgovor nije doveo do željenog rezultata. Tada je Ingo uzeo gvozdeni šipku, ubio oca, sišao u podrum i ubio majku... Pre nego što je otkupovao u inostranstvo, telefonirao je prijatelju i rekao mu: „Diskoteku sam na 51% ja kupio“. Kroz tri dana došao je i pre-dao se policiji. O motivima zločina, prema izjavi tužioca, govorio je nejasno i zagonetno.

U Hamburgu je sin radnika na klanici iznajmio 1979. godine svog prijatelja u svojstvu ubice za 4000 maraka i mirno posmatrao kako mu ovaj ubija roditelje. „Hteo sam slobodu - rekao je osamnaestogodišnji sin - i zato su oni morali da se sklone s mog puta“. Roditelji su ga terali da im pomaže u kućnim poslovima.

Da bi dobio nasledstvo i kupio prestižna kola, devetnaestogodišnji učenik iz Bad-Dirkhajma ubio je roditelje iz puške, a sestri je naneo mnoštvo rana nožem. Na saslušanju je upitao bez zbunjenosti: „A šta će biti s mojim nasledstvom?“

Druga dva slučaja su slična pomenutim. Kao što vidimo, motivi za vršenje ovih strašnih zločina bili su neznatni, prilično beznačajni povodi. „Smetali su mojoj

slobodi... terajući me da radim u kući. Nisu mi dali novac za diskoteku, za kola". Život roditelja pokazao se bezvrednijim čak i od ovakvih sitnica. Glas savesti kod tih ljudi je potpuno gluv. Hrišćanske vere, koja bi mogla da zaustavi zlodelo, nema. Nema čak ni najmanje unutarnje borbe protiv bezumne pomisli. Postoji samo potpuna pokornost zločinačkoj volji koja ga podstiče na strašan zločin.

Sve to govori o stanju potpune opsesivnosti ovih ljudi. To i nije čudno. Amerika i Evropa se guše od bezduhovnosti. Istinski pravoslavni hrišćani tamo je izuzetno malo. Služenje idolu strasti postalo je temelj celog života. Okultizam, magija, kult istočnjačkih religija postali su neobično i široko rasprostranjeni i popularni.

Zbog toga je ovakva besomučnost za mnoge građane Zapada postala norma. Tako da se na duhovnom planu od njih nemamo čemu učiti.

Poznato je da je čovek sazdan po obrazu i podobiju Božijem, pozvan je velikom cilju ljubavi i beskrajnog savršenstva. Ali kada se on zatva

ra u začaranom krugu zadovoljavanja svojih strasti, kada postaje egocentričan - njegova duhovna i fizička propast postaju neizbežni, jer on, odstupajući od Boga, bira nebitije.

„Čak i jedan koji ispunjava volju Božiju bolji je od hiljadu bezakonika" - svedoči Jovan Zlatoust. „Sveti su so zemlje, oni su smisao njenog bivstvovanja; oni su onaj plod radi kojeg se ona hrani. A kada zemlja prestane da rađa svete, tada joj se oduzima sila koja zadržava svet od katastrofe", tvrdi prepodobni Siluan. To jest, kada mera zla prevaziđe granice dopuštenog, društvo i narod u kojem se tako nešto dogodilo neizbežno propadaju. Primer za to je propast prvog čovečanstva u potopu. Takođe se setimo Sodoma i Gomore, i njihove propasti zbog neobuzdanog razvrata. Setimo se Avrama koji je molio Svetu Trojicu da poštedi grad barem radi deset pravednika i dobio je obećanje da ako se tamo nađe deset pravednika radi njih će grad biti pomilovan (Post. 18,32). Ali se nije našlo ni deset. Bio je izveden samo pravedni Lot s porodicom, a grad s razvratnim stanovnicima je propao.

Ne stojimo li svi na pragu iste takve propasti? Ne bliži li se kraju ona mera bezakonja koja će prepuniti čašu trpljenja Božijeg i izazvati neumoljivi gnev Stvoritelja sveta? Hoće li se naći među nama deset pravednika koji mogu da zadrže odmazdu koja treba da se izlije na našu zemlju zbog ljudskih bezakonja?

Pogledajte oko sebe. Mržnja, nered, prag gladi, ekološka katastrofa, međunacionalna trvenja i ostalo - nije li to plod naše bezduhovnosti, bezbožnog života, nisu li to signali Božiji koji treba da nas nateraju da se zaustavimo, da se zamislimo i promenimo? A ako je to tako, neće nam pomoći ekonomske reforme bez duhovnog preporoda. Neće nam pomoći mudri vladar, niti okultisti s vanzemaljcima, već naša vera u Hrista Spasitelja, naše pokajanje i promena života - eto šta može da izvede Rusiju iz duhovne i materijalne krize, da da svetlost života našoj budućnosti.

Zaključak

Od početka postojanja sveta vodi se borba nečistih duhova protiv ljudskog roda, borba na život i smrt. Rezultat te borbe je večni blaženi život u Hristu ovenčanih

pobedonosaca ili večna muka u adu, pripremljena „satani i anđelima njegovim" (Mt. 25,34,41), dakle, pobeđenima.

Kako piše sveti Ignjatije Brjančaninov, „anđeli se nalaze u neprestanoj i neumornoj brizi o našoj sudbini: anđeli svetlosti ulažu sve napore da bismo mi, za vreme našeg zemaljskog putovanja, pripremili i zaslužili večno blaženstvo, a anđeli tame ulažu sve napore da nas sa sobom odvuču u paklenu provaliju. Vodi se strašan i neprekidan rat na zemlji: s jedne strane se bore sveti anđeli i pravoslavni blagočastivi hrišćani, a s druge - anđeli tame i ljudi koji su im se potčinili. Predmet rata je večna sudbina ljudi u zagrobnom životu i istinsko hrišćanstvo na zemlji. Ono je jedino sredstvo kojim se daje čoveku večno blaženstvo na nebu".

Pri tome je neophodno istaći da đavo i njegovi „legioni" deluju u savremenom svetu nešto drugačije nego što su delovali hiljade ili čak stotinu godina ranije. Na čelu sa đavolom demoni se neprestano prilagođavaju nivou duhovnog i intelektualnog razvoja čovečanstva, prilagođavaju se novim istorijskim prilikama.

Tako na primer, ako su se do dolaska Isusa Hrista oni javljali palom čovečanstvu u obliku „bogova s neba" koji se spuštaju u blistavim kolima, ako su govorili kroz zidove i sveštene životinje, zahtevali poklonjenje i žrtvoprinošenja, ponekad čak i ljudska, posle jevanđelske blagovesti stanje se iz korena izmenilo.

Lišeni snage da tiranski vladaju ljudskim rodом zahvaljujući krsnom podvigu Spasiteljevom, demoni više nemaju vlasti nad krštenim delom čovečanstva, više ne vladaju njime, već bivaju pobeđeni od njega.

To je i izazvalo promenu načina njihove borbe. Sada se oni trude da prevare čoveka javljajući mu se u obličju anđela svetlosti, vanzemaljskog mudrog učitelja i nastavnika, nude mu različite gnostičke i filozofsko-mistične sisteme koji nose otisak mudrosti, ali ne božanske mudrosti, već telesne, ljudske, sisteme koji na kraju krajeva opet dovode do opštenja sa satanom.

Đavolska iskušenja koja su dovela do pada praroditelje u raju nastavljaju se i danas u životu svakog čoveka. Poziv „budite kao bogovi", ali bez Boga, i dalje zvuči kao gordi lajtmotiv u kušanju mnogih ljudi. Gospod ne daje duhovne darove, ne daje silu isceljenja, dar prozorljivosti (zbog grehovnosti i nečistote ljudi), lukavi demon pak odmah nudi svoje usluge u obliku ekstrsenzitivnih sposobnosti, magije i astrologije. „Uzmite, prihvatite ih i bićete kao bogovi" - ponovo obećava on. Ali iza toga, kao i pre, stoji laži obmana, a one koji poveruju u to čeka gorko razočaranje i surovo ropstvo grehu i satani.

Zbog gordosti i neprijateljstva prema Bogu nečisti duhovi su uvek težili tome da im pali čovek ukazuje poklonjenje koje dolikuje Bogu; zbog svoje lažljivosti oni su upotrebljavali za dostizanje tog cilja sva sredstva prevare i obmane. U današnje nereligiozno i eklektično vreme korisnije im je da se ne otkrivaju, na sve moguće načine da podržavaju mišljenje kako oni navodno uopšte ne postoje, da je vera u postojanje demona prazna predrasuda dostojna svakog podsmeha i poruge. U ovoj etapi razvoja čovečanstva palim duhovima je korisnije da se javljaju u obličju NLO i „vanzemaljaca", „starije braće po razumu", spremnih da pomognu i usmere razvoj ljudi u odgovarajućem pravcu.

Time je izazvano takvo obilje kontaktera NLO, ljudi koji stalno održavaju vezu s onostranim vanzemaljskim svetom, koji dobijaju odatle uputstva i pouke. Istovremeno ljudska izopačenost i neverovanje čine ljude u mističnom smislu nezaštićenim pred iskušenjima satane i njegovih hordi.

Osim toga, bum okultizma u našoj zemlji i zanimanje za njega u mnogome se nameću odozgo. Tako na primer, početkom 1985. godine, kao da priprema to zanimanje, izlazi knjiga Jeremeja Judoviča Parnova *Luciferov tron*, koja je u suštini bila priručnik crnih maga-čarobnjaka. Nju je objavio Politizdat u ogromnom tiražu od sto hiljada primeraka s 'blagoslovom' super-ideologa onog vremena A. N. Jakovljeva.

Vračevima, astrolozima i ekstrasensima u naše vreme je data neviđena sloboda. Njima ustupaju svoje stranice mnogobrojne novine i časopisi, radio i televizija im uslužno nude svoje tribine. Oni se organizuju u saveze i društva koji imaju status pravnog lica, štampaju višetomne priručnike o magiji, uopšte ne skrivajući svoje ciljeve. Tako izdavačka kuća „Sagovornik“, nudeći čitaocima desetotomnu „Biblioteku medijuma i ekstrasensa“ - „najpotpunije znanje praktičnih preporuka za vraćanje, čaranje i magiju“, donosi reklamu sa sledećom hvalisavom izjavom²: „Medijumima i ekstrasensima! Svega pre nekoliko vekova vas bi spalili na lomači, optuživši vas za vezu s đavolom. Vreme svete inkvizicije je prošlo: došlo je vaše vreme. Ne propustite trenutak“. I oni ga ne propuštaju.

Sve više ljudi kroz bezbožje, poročnost i strasnost, kroz bavljenje okultizmom postaju svojevrсни provodnici demonske volje - volje koja je usmerena propasti čovečanstva i koja priprema dolazak antihrista. I možda nije daleko čas kada će mera ljudskih bezakonja prepuniti čašu strpljenja Božijeg i kada će nastati dan Strašnog suda. Svaka naša misao, postupak i želja približava taj kobni čas (ako činimo zlo), ili ga udaljava i čini svet svetlijim i čistijim ako se uzdiže prema Bogu. Zato svaki čovek koji živi na zemlji mora da ima na umu: u mnogome od njega samoga zavisi budućnost njegove dece, budućnost čovečanstva.